

Phanxicô Xavie Nguyễn Văn Thuận

***cThánh Cha
Gioan XXIII***

**nh H ng Tùng Th
C ng oàn La-Vang
tái b n l n th nh t n m 2001**

B n u tiên in t i nhà in SAO MAI, 76, Nguyễn Huệ - Huế
Gi y phép xu t b n s 7909-H KD Huế ngày 3.11.60

nh H ng Tùng Th tái b n nh t tam cá nguyệt 2001
13 g rue de l'Ill 67116 Reichstett France

L i nhóm ch tr ng tái b n t p sách

V a b c chn v Vi t-Nam sau ba n m du h c Roma, linh m c Phanxicô Xavie Nguy n V n Thu n có l om p m t hoài b o là làm sao đi n t tâm tình quý m n c a mình i v i c Thánh Cha Gioan XXIII, Ng i Cha Chung ã d y lên trong toàn th th gi i ni m vui và hy v ng c a Chúa Ph c Sinh, c a Thánh Th n canh tân qua quy t nh can c ng chu n b t ch c Công ng Vatican II . Hoài b o ó thành s th c khi t p sách, có l là t p sách y tay, ra i n m 1960 nh m k ni m n m th hai tri u i c a v Tân Giáo Ho àng .

Lúc linh m c Phanxicô Xavie Nguy n V n Thu n vi t và cho xu t b n cu n sách n y, chúng tôi là ch ng sinh d i s d n d t cu ngài (Ngài d y Pháp-v n l p chúng tôi, cha linh h ng, sau ó là b trên ti u ch ng vi n). Chúng tôi hãnh di n v ng i th y, ng i cha, ng i b trên vui tính, luôn ch ng th c ni m h nh phúc tràn tr c a i s ng linh m c, l c quan nhìn t ng lai và th c hi n nh ng canh tân liên t c, t xây d ng c s v t ch t, t ch c giáo d c, t o b u khí c i m , gia ình, huynh trong khung c nh àm m c a ch ng vi n Hu lúc b y gi .

41 n m sau, khi c l i cu n sách ngài vi t, nh ng ai ã t ng c s ng c nh linh m c, giám m c, t ng giám m c Nguy n V n Thu n (và có l c nh ng ng i canh gi ngài trong tù) h n s ch ng th c r ng cu c i v Chn Ph c Gioan X XIII th t s th m nh p con ng i và nh ng ngày tháng th ng tr m c a ng i th y, ng i cha c a mình.

Trong c m nghi m ó, chúng tôi, m t nhóm ng i thân, h c trò và ngh a t , khi ti p nh n tin vui v cha và th y c a mình c Tòa Thánh c t c lên t c v h ng y, v i quy t nh xin tái xu t b n cu n sách u tay c a tác gi , hy v ng cùng tác gi chia s ni m vui và hy v ng c a Chúa Ph c Sinh qua g ng sáng n i cu c i Chn Ph c Gioan XXIII.

M t i di n Nhóm Th c Hi n tái xu t b n t p sách.

M t nhóm ng i thân, ngh a t , h c trò

Lê ng nh , Lê C n , Nguy n V n D , Cao Minh Dung , Peter Tr n Dz ng, Nguy n Hi u, Tr n Ng c Hu nh , Lê H u Li u , Phan V n L i , Ph m ng M n , Nguy n V n N m , Lê ng V nh Phú , Nguy n Nh Qu nh , Nguy n V n Th o, Nguy n Kim Thông , Hoàng ình Th ng , H Trí Th c , V n c Triêu , Nguy n ng Tri u, Nguy n ng Trúc , Lê H u Tú, Nguy n c Tuyên , Nguy n Linh Tuyên, Nguy n V n Tuy n , Nguy n Bá Tùng

Ch tr ng tái xu t b n kỉnh m ng tác gi

Tân H ng Y Phanxicô Xavie Nguy n V n Thu n

Ngày 21 tháng 02 n m 2001

Cùng các c gi

Ngày 28 tháng 10 năm 1958 các H ng Y trong M t -tuy n vi n ã b u c H ng Y Angelo Giuseppe Roncalli làm Giáo Hoàng, i tên là Gioan XXIII.

D lu n bu i u cho Ngài là m t v Giáo Hoàng giao th i. Nh ng m i 2 n m mà Ngài ã a th gi i i t ng c nhiên này n ng c nhiên khác, vì nh ng công vi c l n lao Ngài ã làm, ang làm và s làm trong thnh l ng.

Bí quy t giúp Ngài thành công hi n hách nh th là gì ? Thông minh ? Ngo i giao ? Óc th l nh ? Không, Ngài b o các tài y là l thu c. ây m i là i u chính : Ngài là Cha và là ng ch n chiên (*Pater et Pastor*).

Lâu nay chúng tôi thu th p m t s tài li u v thân th và s nghi p c a c Thánh Cha Gioan XXIII, nh ng chúng tôi ch a có ý nh s p thành sách, vì còn thi u sót nhi u i u. Nay nhân l Bát tu n c a V Cha Chung, chúng tôi ánh b o cho ra ánh sáng v i m t m c ích khi êm t n : c ng hi n giáo dân m t tài li u h c t p v c Thánh Cha Gioan XXIII

Chúng tôi ch mong giáo dân càng ng m k càng thêm lòng kính m n c Thánh Cha, và tin t ng Chúa Quan Phòng h ng ban cho Giáo H i nh ng V Th lãnh x ng h p v i th i i.

Nh n th y t p này còn nhi u khuy t i m, vì không k p so n k , chúng tôi xin c gi khoan dung cho, và xin cám n c gi tr c vì nh ng l i ch giáo c gi s vui lòng ban cho chúng tôi.

Tác gi

*K ni m nh Chu niên c Gioan XXIII
c c Giáo Hoàng.
28-10-1958 / 28-10-1960*

I

Theo dõi Chúa Giê-xu

Chúng tôi khó nghèo mà hạnh phúc

Nếu có người hỏi: "Ai có thể làm Giáo Hoàng được?" Thì chúng ta trả lời: "Giáo Hoàng không phân biệt màu da, chủng tộc, chia rẽ giai cấp, bất cứ ai thuộc về nam giới, đã chịu phép rửa tội, không mắc nợ trần thế theo luật Thiên Chúa và giáo luật đều có thể làm Giáo Hoàng".

Lịch sử cho chúng ta thấy có vị Giáo Hoàng xuất thân từ gia đình quý phái, như Giáo Hoàng Lêô XIII, Giáo Hoàng Benedictô XV, có vị sinh trong gia đình thuộc hạ như Giáo Hoàng Piô XI. Giai cấp công nhân lao động đã cống hiến cho Giáo Hoàng như vị Giáo Hoàng thánh Piô X, Giáo Hoàng Gioan XXIII cũng sinh trong gia đình nông dân ở Sotto il Monte, miền Bắc nước Ý ngày 25 tháng 11 năm 1881.

Gia đình Roncalli thuộc khu nông dân, cái khi làm nhiệm vụ kiến tạo cho Âu Châu sự tiến bộ trên mặt kỹ thuật. Họ sống dưới ách cai trị lầm lũi của nhà vua lãnh chúa trong một chế độ phong kiến, một nền nông nghiệp phì nhiêu ở Nga, Balan, Trung Âu và những vùng như Na-uy, hay những núi khô khan của Tây Ban Nha và Ý. Miền Mỹ có chiến tranh làm miền quê nông dân chịu khổ đau và tàn sát, vì thế các nước như Anh, Pháp, Đức chỉ tranh giành đất đai để làm lợi cho mình và chiến tranh tàn và chết chóc thì chính giới nông dân nhận lấy và cần cù xây dựng lại Âu châu. Bao gia đình quý phái của Âu châu, bao nhiêu thuyền Âu châu ngày nay đều là những tinh vi mà khi nông dân đã quên nên sự tiến bộ của nhân loại.

Không bàn đến tính cách dân tộc, chúng ta nhận thấy trong đám nông dân Âu châu những người như sau đây:

- 1)- Nông dân rất tốt bụng, họ giữ một thái độ quy phục trước phong tục, làng mạc và địa phương mà từ tiền họ đã dày công vào buổi sáng bao thế kỷ trước.
- 2)- Một trong những đặc điểm của họ là cách kính cẩn nhút nhát, là đức tin và lòng sùng bái mà ông bà truyền lại cho họ.
- 3)- Mặc dù không tin vào sự sống sau chết, nhưng họ tin vào linh hồn, linh hồn sống và thiên nhiên tạo cho nông dân một thân xác mềm mại.
- 4)- Sự sống có sự khắc nghiệt và lòng sùng bái trung kiên, nông dân lầm lũi nhưng họ sống liêm khiết, họ sống giản dị, và họ sống một cách thanh khiết, một trí khôn sắc sảo, khi cần cho sự gia tăng của thiên nhiên và nhận thấy rằng những nông dân chết phác và lịch sử này có thể nhìn thấy tính cách của họ quý phái, xứng với danh hiệu. Họ sống đôi bên khác nhau trong một thế giới này, là giới nông dân tuy nghèo mà sang, vì thế họ phải nhìn thấy chỉ mình mà vẫn quan tâm trong xã hội nên phải nhìn thấy bóng tối, không ai nghĩ đến công nghiệp phát triển cho đến lúc một ngày con cái họ sẽ tôn lên và cao cả, thế giới kính phục.

Con ngài đã làm vang cho gia đình nông dân là Angelo Guiseppe Roncalli, sau là Giáo Hoàng Gioan XXIII. Tôi còn nhớ lúc Ngài và các Giáo Hoàng, ngài thì thuy n Ý sung sướng và nhin ul n không c m mình c, h nói l n ti ng gi a ng hay trên chuy n xe buýt: "S ng ch a ! xem m t ng i nông dân nghèo nh chúng ta mà c ng làm Giáo Hoàng c !". C Giovanni Battista Roncalli, thân sinh c a Ngài v n là nhà nông, ng i Ý th ng g i là Mezzadro, ông làm ru ng cho bá t c Ottavio Mariani. Theo các tài li u l ch s thì mãi t n m 1429, ông Pietro Martino Roncalli t t nh Bergamo đ i n làng Bertio trong t nh l Sotto il Monte.

a th Sotto il Monte

Sotto il Monte n i c Thánh Cha Gioan XXIII sinh ra, gi a hai th ành ph Lecco và Bergamo, g n h Como, là m th r ng l n mi n B c n c Ý, su t n m thu hút du khách n vi ng n i danh lam th ng c nh này. Sotto il Monte gi u mình bên s n núi Monte Canto cao g n 400 th c, t trên nh núi này, nh ng lúc tr i quang ng ta có th nhin th y tháp nhà th chánh tòa thành Milan, và núi Monte Rosa, biên gi i Th y S - Ý. Bên kia núi Monte Canto và núi Monte San Giovanni th p h n, b t u r ng núi Alpes c a x Bergamo bao b c c h Como trong m t quang c nh uy nghi hùng v . Tuy tri n núi, nh ng Sotto il Monte c hai con sông Adda và Brembo bao b c, vì th phong c nh càng thêm t i p, và c g i là o Adda, nh a th y nên khí tr i Sotto il Monte êm đ u và gió l nh c ng nh m a tuy t núi Alpes n r t ch m, khi n cho dân chúng đ tr ng tr t lúa b p v à cây nho. Các thành ph lân c n nh Milan, Brescia u c k ngh hóa v i nh ng x ng ch t o xe h i, máy bay, xà phòng, x ng đ t, nh ng Sotto il Monte c ng nh h i n m 1881 v n s ng b ng ngh nông.

Tám m i n m v tr c, ang lúc các thành lân c n sa vào nanh vu t c a b n chỉ n s ph n tôn giáo, c x ng o m n v i c Piô IX, thì chính thành Bergamo a ph n nhà c a c Gioan XXIII t ch c i H i Công giáo Ti n hành, l n th nh t t i Ý.

Trong b u không khí o c y, trong ám nông dân ch t phác m à cao th ng y, gi a cái c nh vui v và yên t nh y, Angelo Giuseppe Roncalli ã ra chào i. Angelo là con th ba và là con trai u, c a m t gia ình 13 anh em. Thân sinh c u là nh ng ng i chân thành o c. Ông Giovanni Battista Roncalli và bà Maria-Anna Mazzola. th y lòng s t s ng, th t thà c a nh ng nông dân này, chúng ta nên nh c l i r ng : thân sinh Angelo mu n c u c r a t i ngay hôm m i sinh, vì th m y gi sau lúc sinh h , hai c thân sinh b ng c u n nh à th , nh ng vì cha s là Rebuzzini ph i sang vi ng làng bên c nh, nên c gia ình Roncalli nh n n i ch i ngài cho n lúc s m t i. R a t i xong tr i m a và s m sét đ đ i nên ông n i c u là Saverio Roncalli v i vàng em t c u n m trên bàn th c M .

C u Angelo sinh ra trong m t ngôi nhà t m th ng, b ng á xây cách ây ba th k , g m có ba t ng : t ng đ i c, t ng th hai gi t r a và làm v a lúa, t ng th ba . Ta có th vi ng gian phòng n s này, nhin xu ng sân g ch tr c có ghi m y ch trên b ng g . ây là n i c Gioan XXIII ã sinh ra ngày 25.11.1881. Gian nhà này có v m c meo và l nh l o, thi u ti n nghi, nh ng v i tinh th n nh n n i và lòng o c vui v c a gia ình, c nh nghèo túng y không làm cho h nao núng phàn nàn. Venise lúc còn là H ng Y, c Gioan XXIII có nh c l i: "Chúng tôi khó nghèo mà h nh phúc, chúng tôi c m th y không thi u gì c , nghèo mà sang, nghèo mà h nh phúc". Tháng 3 n m 1959 lúc t i p H i Ngh Trung tâm Ph n Ý, c Thánh Cha l i nh c n c nh gia ình Ngài g n 80 n m v tr c : " T ngày Chúa th ng g i cha làm Th lnh Giáo H i, chúng con ã nghe ng i ta nói r ng cha sinh b i m t gia ình khó nghèo, th c th , cha r t c m ng lúc nh c n i u này và cha h t lòng i n Chúa ! Ph i, nh gia ình m t ph n l n mà cha ã c n thiên tri u làm Linh m c, làm Giáo Hoàng ... Gia ình cha không ph i quá nghèo nh l m l n ng i ta di n t , nh ng trên t t c các kho tàng tr i

ban cho cha thì cha c g ng sáng c a cha m cha luôn luôn ghi t c vào lòng cha. Cha nh cái không khí t t lành, n s và ngay th ng mà cha ã h p th t h i th u”.

Mãi n lúc làm S Th n Tòa Thánh, hay lên ch c H ng Y Th ng ph Giáo ch , Ngài v n quy n luy n ng quê Sotto il Monte, và m i n m lui l i gi a gia ình nghèo khó y. Th c v y, ng i em gái c a c Thánh Cha Gioan XXIII là Assunta, c cha s c a bà là Mario Sirio tin cho bi t anh bà c c Giáo Hoàng. Chi u hôm y bà không nghe radio c, vì tuy trong nhà bà có m t máy thu thanh, nh ng nó l i i n hôm y h ng! Ý t ng u tiên c a bà là c mong i Roma đ l ng Quang, nh ng có đ âu, m i tháng bà ch có l i 1.800 ng c p đ ng, mà m t vé h ng chót kh h i Milan - Roma ã m t 1.900 ng. May quá! c gia ình bà c th a nguy n, vì Tòa thánh m i h . Th là nh ng nông dân nghèo khó Sotto il Monte c ng i hàng gh danh đ t i n th Thánh Phêrô trong bu i l ng Quang.

i h c làng xa

Th i y thôn Sotto il Monte không có tr ng ti u h c nên lúc lên sáu Angelo sang Carvio, m t x o lân c n, h c v i cha x là Don Pietro Bolis. Latinh là m t th ti ng vào s khó nh c nh t, th mà cha Bolis quy t nhét r t nhanh vào u óc Angelo. V i lòng nhi t thành c a ngài, ngài ã không ng i dùng b t c ph ng th nào cho h c sinh c a ngài tr nên thông minh. Vì th mà trong m t n m Angelo ã n m t t c tai, b p, ph t quì do lòng s t s ng c a cha Bolis a l i.

Quá tin t ng k t qu m t n m h c nghiêm kh c, cha Bolis b o cha m Angelo a c u vào tr ng Trung h c.

G i Angelo vào Ti u ch ng vi n là gi i pháp lý t ng, nh ng gia ình nghèo khó làm sao trang tr i phí t n n h c c a c u.

Vào tháng 10 n m 1890 Angelo lên chín, cha c u nh g i c u vào tr ng Celano xa nhà 7 cây s , m i ngày c u ph i i b m t b n ti ng ng h . gi ôi gi ày, nh ngày tr c c u Sarto (*sau làm Giáo Hoàng Piô X*) ã làm, Angelo c ng i chân không gi a b ng tuy t. Lúc tr i quá rét Angelo đ ng chân đ c ng, vào th m bà cô giúp vi c cha x Don Martinelli t i h San Gregôriô. Bà cô h t s c s n sóc c u, cho ng i bên lò s i cho n lúc b t l nh. Bây gi c u lò mò v nhà thì tr i ã s m t i. H i y c u có m t b n h c i àng v i c u là Pierino Donizetti (*nay là Giáo s i h c*). Nhi u l n may m n quá, ông bác s làng Pontida g p c hai c u bé run l y b y trên ng v ng l nh li n g i c hai cho lên ng i trên xe c mã c a ông.

Tuy ã m t nhòai, nh ng v n nhà là Angelo b t tay vào công vi c v t v nh b t c m t nhà nông nào.

Th y con ph n thì v t v , ph n không c t n t i kh quan trọng vi c h c hành, cha m quy t hy sinh ch u thi u th n trong gia ình và g i con n Ch ng vi n nh lòng Angelo mong mu n t lâu.

Trong 13 anh em c a Angelo, ba ng i ch t lúc còn bé. Ba em trai còn s ng là Saverio Roncalli 74 tu i, Alfredo 69 tu i. Ng i em trai th t qua i vào tháng 12 n m 1957, th 65 tu i. H i n gi ch còn m t em gái ang s ng là Assunta 68 tu i, m t em gái khác là Enrica ch t lúc 25 tu i, và hai ng i em gái khác n a là Ancilla và Maria không bao gi l p gia ình, su t i theo s n sóc anh Angelo, t lúc Angelo vào làm th ký c Giám m c thành Bergamo, cho n lúc c b nhi m là S th n Tòa thánh t i Balê, hai em gái v quê và qua i ó gi a n m 1953 - 1955, m t ng i th 73 tu i và ng i kia 72 tu i.

Vào Ch ng vi n

Tháng 10 n m 1893 thi nh p h c c dnh b ng vào Ch ng vi n, c u lên 12 tu i. Ngày nay trên ngôi Giáo Hoàng, c Thánh Cha còn nh c l i r ng nh b u không khí o c c a gia ình mà Ngài c n Thiên tri u. Th t th , t p quán t t p mà c Gioan XXIII còn gi n ngày nay, thì cách ây 70 n m, c u Angelo ã th a h ng c a gia ình. Angelo h ng ngày n giúp l nhà dòng các cha Phanxicô g n nhà c u. C u d n các em n vi ng c 6 ngôi Thánh ng dâng kính c M quanh vùng c u 20 n 30 cây s .

úng ng lúc chuông nhà th dòng Phanxicô , bà m c a Angelo g i các con c kinh nh t-m t tr c khi cho chúng n tr a. Ngày nay trên ngôi Giáo Hoàng, c Thánh Cha còn gi thói quen vi ng các n th trong thành Roma, và ban tr a lúc nào t phòng làm vi c trên t ng th 3 Ngài m c a nhìn xu ng công tr ng thánh Phêrô, c Thánh Cha b o dân chúng: "*Chúng ta hãy c kinh Truy n Tin, Angelus Domini ...*," xong Ngài m i ban phép lành.

Ch ng vi n n m trên i c a thành Bergamo, t c g i là Citta Alta, là ph n c kính c a thành ph v i nh ng con ng cong queo ch t h p, v i nh ng công tr ng, nh ng lâu ài c a th i Trung C và Ph c H ng. Angelo thích cái b u không khí thu n ti n h c hành y. Thi u niên Angelo có tính hi u h c và ham kh o c u, c u ham h c lo i sách Giáo s nhi u nh t, tuy nhiên Angelo không có khuynh h ng làm nhà bác h c. T khi là ch ng sinh C u ã t ra các c tính c a c u sau này : khôn ngoan, l ng, thành th t, c u có m t ki n th c sâu r ng v l ch s và giáo lý, ng th i r t quan tâm n vi c c u giúp ng lo i. Angelo là m t ng i nói chuy n vui v và nhanh trí, c u có nhi u b n thân. C u không quá xu t s c v t kh i chúng b n, nh ng c u có m i c tính v ng vàng, khi n cho n m lên 16 tu i, c u c các b trên t làm Tr ng toán xem sóc phòng ng c a l p c u. N m 1899 Angelo Roncalli kh i s h c Th n h c, Luân lý, Thánh Kinh, Thánh ph , Giáo lu t. Angelo c b trên tín nhi m c ng nh các b n h c quý m n. Cách ó ít lâu Angelo l i gi luôn ch c Giám nh c. Các b n oán ch c r ng Angelo r i ây s làm giáo s lâu n m Ch ng vi n. Riêng th y Angelo, th y ngh r ng th y s làm cha phó trong m t x nho nh . Nh ng chúng ta khoan v i oán ã, cu i n m 1900 th y Angelo ã h c xong n m th hai Th n h c và kh s n m th ba. Th y m i có 19 tu i, mà Giáo lu t bu c ph i có 24 tu i tr n m i c th phong Linh m c, Angelo ph i nh n n i i ch ... M t s b t ng ang ch i th y Angelo.

N m 1640 Cha Flamio Cerasoli, kinh s c a m t V ng cung Thánh ng La-mã v n quê Bergamo t tr n, ngài ã t t c c a c i l i h u l p m t tr ng v i m t s h c b ng c p cho các i ch ng sinh a ph n Bergamo mu n h c các i h c La-Mã.

Ngày 31 tháng Giêng n m 1901, ba ch ng sinh u tú c phái n h c La-Mã : Các th y Angelo Roncalli, Guglielmo Carozzi, Achile Ballini. Tuy tr nh t, nh ng Angelo ã kh s n m Th n h c th ba, hai b n m i kh s n m th hai. tra c u cho thâm thúy h n, c ba ng ý kh s h c l i n m th nh t Th n h c theo ch ng trình i h c.

C ng vào n m 1901, s h c c a Angelo b gián o n, th y i quân d ch, ã t ng cu c b bao nhiêu cây s m i ngày, th y Angelo không s v t v , Th y không ng n ng i t ình nguy n vào B binh và c bi t phái vào S oàn 73, Ti u oàn "Lombardia". Sau m t n m t p d t h ng hái, th y lui l i Ch ng vi n v i c p b c Trung s .

N m 1903, c Thánh Cha Lêo XIII th ng hà. Th y Angelo c may m n d các cu c l ám r i l ng quang c a c Tân Giáo Hoàng Piô X.

Th Phong Linh m c

Ngày 8 tháng 6 n m 1905 th y Angelo h c xong b n n m Th n h c, ã làm n xin B trên cho phép ch u ch c linh m c. Sau hai tháng ch i, ngày 10-8-1905 Angelo ã ch u ch c

linh m c t i nhà th S. Maria in Monte Santo Piazza del Popolo, ngày sau Angelo làm l m tay t i bàn th g n bên m thánh Phêrô.

M t k ni m khác không th phải nh t sau bao n m Angelo Roncalli theo m t o àn l hành n y t ki n c Thánh Cha Piô X. Lúc c Thánh Cha i ngang qua, m t ng i theo Cha Angelo kêu lên : "*L y c Thánh Cha, ây là m t Tân Linh m c*". ôi bên ul v c m ng, v linh m c sung s ng lúc c h u chuy n v i v i di n Chúa Kitô, li n c cho c Thánh Cha nghe nh ng l i d c quy t c a mình trong ngày ch u ch c.

c Thánh Cha áp l i cách nhân t : "*T t l m ! Cha chúc lành cho con can m gi i u d c quy t*". c Thánh Cha ng th ng ng i l i, b c m y b c n g n m y hàng l khách r i nh s c nh i u gì, Ngài quay l i :

- "*Ch ng nào con dâng l v i nh quy ?*"

- "*B m hôm l c M Mông Tri u.*"

c Thánh Cha hi n lành m nhìn linh m c tr tu i và m m c i, hình nh Ngài ang ôn l i v hân hoan c a các làng x Lombardia ón ti p v Tân Linh m c.

- "*L Mông Tri u, c Thánh Cha ti p, long tr ng bi t ch ng n ào ! Chuông x Bergamo reo vang gi a b u không khí trong sáng*".

Trong giây phút y, Angelo Roncalli âu dảm ngh r ng r i ây mình s k v c Piô X gi ch c H ng Y Giáo ch Venise r i b c lên Tòa Thánh Phêrô.

Bergamo, x r t công giáo

M t nhân tài, h n th m t tâm h n hun úc nên do nhi u y u t , do c nh s ng, do th i i, do giáo d c gia ình và tr ng h c.

B u không khí Bergamo là m t y u t quan tr ng n n úc nên tâm h n Angelo Roncalli, vì c u ã sinh tr ng trong thành Bergamo mà báo Osservatore Romano g i là cái "*t Công giáo nh t*" (*Catholicissima terra*).

Angelo sinh tr ng vào giai o n quy t li t nh t c a Công giáo Bergamo.

- Giai o n th ng nh t t Ý ;

- Giai o n n c Ý c p o t n c Tòa Thánh ;

- Giai o n ng i Công giáo b t h p tác v i chính ph Ý.

Phong trào *Risorgimento* (*Ph c h ng*) Ý n i d y, và k t qu c a cu c máu là th ng nh t lãnh th Ý. ây là m t Phong trào Chính tr có khuynh h ng t do ph n Giáo H i, ph n Tôn giáo, ph n Giáo Hoàng. H ã gi i phóng m y t nh B c Ý kh i ách qu c Áo c ng nh h bài tr th l c chính tr c a c Giáo Hoàng Ý.

Vì chính ph Ý ã xâm ph m c p n c Tòa Thánh, nên c Thánh Cha Piô IX ã t c m tù trong n Vatican, c t t t t c bang giao Ý và Tòa Thánh. Ngài ra v tuy t thông nhà vua. Riêng v i giáo dân Ý, c Thánh Cha Piô IX ra l nh cho h b t h p tác v i m t chính ph ngh ch o, lu t y th ng g i là "*Non Expedit*", ng i Công giáo không làm cách m ng ngh ch chính quy n, nh ng không ng c và b u c . Lu t y ã c tuân gi d i th i c Piô IX và c Lêo XIII.

"*V n La-mã*" y là m t i m quan tr ng trong l ch s và d n d n nó t thành m t v n l ng tâm nan gi i cho nh ng chi n s chân thành. Gi i Công giáo Ý h i y chia làm hai trào l u, m t bên mu n hòa gi i (*transigenti*), m t bên b t h p tác (*intransigenti*). H ng này tuy có

thi n chí nh ng h r t b o th , và không nh n nh r ng càng ngày càng thêm nguy hi m vì ng i công giáo s ng cô l p và khi m đi n trong các nh o t liên quan n i s ng tôn giáo, chính tr , xã h i c a c dân t c. Trong lúc t qu c tr i qua nh ng bi n c quy t li t, ng i công giáo ph i làm sao ánh tan vu cáo "Công giáo là ph n qu c", và ph i ch y mau h n b n xã h i chi m gi các lãnh v c quan tr ng trong i s ng chính tr . Angelo Roncalli c ng nh n nh nh th . T t c dân Bergamo v n trung thành nh t v i lu t Non expedit thì c ng sáng su t tìm cách gi i quy t. Mu n c th , ph i nêu d lu n ra trên m t báo, và c n ph i t o m t d lu n sáng su t. Thành Bergamo có hai t báo : t nh t báo *L'Eco di Bergamo* do Ông Giovanni Battista Caironi và t tu n báo le *Campanone* do Ông Nicolo Rezzara làm ch nhi m.

T n m 1880 h ã phân tách trên m t báo "*Ng i Công giáo không nên b t h p tác cách tiêu c c, ngh a là khoan tay, không làm gì c . Nh ng ph i b t h p tác cách tích c c, ngh a là ph i luôn s n sàng h p tác lúc nào c Thánh Cha ra l nh*".

L i y ã ch n ng d lu n, và ông Th tr ng Fiorentini ã t t t c m i lo ng i trong b n phúc trình lên ông B Tr ng B n i v , ngày 28-02-1886. Ông nh n m nh r ng hai t báo nói trên là c a các ng Giáo s ; dân Bergamo có ti ng bình t nh, siêng n ng và ái qu c, n u nghe l nh c Thánh Cha truy n h tham gia chính tr thì có th sinh r c r i hi m nghèo. Nh ng ông quá lo s vô ích, vì su t m y n m c Thánh Cha không ra l nh gì c .

Vi c ph i n ã n, th i gian và các hoàn c nh ã trở v n tr c ánh sáng. Nh ng ng i quan tâm n Giáo H i và T qu c u b n kho n và h ng ng i sáng su t phen này quy t ch c mình th ng l i trong chính tr .

c Giám m c Bergamo là c Cha Guidani, và ông Nicolo Rezzara ã c phái tr ng s Paolo Bonomi n Rôma y t ki n c Thánh Cha Piô X và trình bày c v ng cho giáo dân c tham gia cu c b u c s p n.

Bu i tri u y t l ch s này ã đi n ra 07-10-1904. c Thánh Cha ch ng tay lên bàn vi t, d a u vào bàn tay, l ng l ng nghe tr ng s Bonimi trình bày. o n Ngài suy ngh m t lúc, r i m t nhìn lên tr i, v i m t gi ng khoan thai và nghiêm ngh , Ngài nói :

- "*Hãy làm ! Hãy làm theo l ng tâm c a chúng con*".
- "*Tâu c Thánh Cha, chúng con hi u nh th ngh a là c Thánh Cha cho phép*".
- "*Ngài nh c l i : "hãy làm theo l ng tâm !"*
- "*L y c Thánh Cha, chúng con xin cám n c Thánh Cha*".

c Thánh Cha a tr ng s ra c a và tí p : "*Con hãy nói câu tr l i c a Cha v i Rezzara và nói v i ông y r ng c Thánh Cha s làm thnh*".

M y ngày sau toàn th dân Bergamo i b phi u và h ã hi n cho n c Ý v dân bi u công giáo u tiên : Ông Agnostino Camerini. D n d n h s thêm ông s , và ngày nay h ang c m v n m ng n c Ý.

Nh ng ng i làm cách m ng v i Garibaldi a s là h ng th c u, h mu n l p m t ch t b n, ph n tôn giáo, ph n Giáo Hoàng. Ch m t nhóm nh trong b n h có óc xã h i tiêm nhi m t t ng c a tí u thuy t gia ng i Nga tên là Bakumin. Nói th c ra h không có t ch c gì và c ng không có ch ng trình gì rõ r t.

T ngày n c Tòa Thánh b chi m, ng i công giáo Ý gi thái th th . N m 1875 h h p H i ngh l n th nh t t i La-mã v i m c ích bênh v c quy n l i c a Giáo Hoàng, Giáo H i và Tôn giáo. H i ngh th hai t i Bologna n m 1876 r t l n x n và x y ra nh ng v u . H i ngh th ba n m 1877 h p t i Ch ng vi n Bergamo ã có k t qu m mẫn vì dân Bergamo r t th nh tình và s t s ng c ng tác gi i quy t nh ng v n xã h i r t khó kh n. c th c ng vì dân Bergamo có nh ng anh tài làm tông sáng su t nh Bá t c Medolago Albani và Giáo s

Nicolo Rezzara. Học đã dựa trên nguyên tắc công giáo để thực hiện những công tác xã hội như lập các nghiệp đoàn thợ thủ công, bán sữa, trường nhỏ, làm nhà cho thuê rẻ tiền. Nào là Hiệp hội Nông dân, nào là quỹ cho vay, nào là hội bảo hộ mướm cho các súc vật và hoa màu. Nói chung là địa phận Bergamo thì tiên phong trong việc cải tiến xã hội.

Năm 1895 ông Rezzara đã trình vị thánh Cha Guindani bản thỉnh nguyện các tổ chức công giáo trong địa phận: gần 200 hội đoàn và trên 42.000 hội viên.

Sợ cảm thấy Công giáo của Bergamo là một mối lo âu cho chính quyền. Một vị dân biểu thuộc Hội Tam giáo, ông Engel đã kêu gọi Bộ trưởng Nội vụ rằng: *"Thần thánh của phe giáo số ngày càng mờ nhạt, và không sao ngăn chặn được... Thành Bergamo đã nổi dậy ra ngoài nước, phe Giáo số Pháp đã bắt cho họ một tên mà họ lấy làm hãnh diện: "Bergamo là xứ Vendée của nước Ý" (01.03.1898).*

Sợ những phút hỗn loạn này, họ phải bù đắp không khí của trung thành và sáng suốt bằng những nghi công giáo toàn quốc ngay trong Chiến tranh thế giới đầu tiên, Angelo Roncalli đã ghi nhớ sự kiện này và lấy làm vinh hạnh vì dòng máu dân Bergamo, "xứ r t công giáo" đang sôi trào trong huyết mạch Ngài.

II

Bên cạnh một vị thánh linh

nhân vật của Đức Hồng Y Cesare Baronio

Chúa Quan Phòng cho Angelo sinh vào thời kỳ, trong một địa phương nghèo và có tinh thần tranh đấu như, tiếp tục công cuộc giáo dục. Chúa làm cho ngài tiếp tục La-mã một cách xét đoán rành rãi, một tinh thần Quốc gia, một nền kinh tế công chính, một lòng trung thành với Giáo Hội, tất cả những gì mà ngài tìm thấy trong một tiếng "La romanita".

Chàng vị tử La-mã, thầy Angelo có thể gặp được thêm về các môn sư trẻ. Thầy đã làm quen với vị Niên giám của Giáo Hội mà tác giả là Đức Hồng Y Cesare Baronio, môn đệ của thánh Philipphê Nêri. Ông lúc thành La-mã tiếp xúc xa nhất trong lịch sử, vào thế kỷ 16, thánh Philipphê Nêri là vị tông đồ của thành La-mã. Ngài đã chinh phục một thế giới, nhất là tu sĩ thanh niên, trong số đó có một luật gia trẻ tuổi là Cesare Baronio. Thầy Cesare Baronio có tài thu thập truyền, nên thánh Philipphê Nêri gọi Cesare Baronio so với Niên giám của Giáo Hội. Sau Baronio sẽ là Bênêđictô thánh Philipphê Nêri và làm nên Đức Hồng Y. Ngài là một sự gia, một nhà trí thức, một nhà ngoại giao và trên hết là một con người rất kính, khiêm tốn. Angelo đã tìm thấy trong Đức Hồng Y Baronio một gương mẫu.

Năm 1915 Đức Giáo Hoàng Piô XI chọn Angelo làm Giám mục, Angelo liền chọn khu hiu: "*Oboedientia et pax*" (Vâng lời và bình an). Đức Thánh Cha Piô XI hỏi Ngài: "*Tại sao con chọn khu hiu này?*". Thì ngài trình bày: "*Lạy Đức Thánh Cha, sự tuân phục, cảm tạ ngày khi xức dầu, ngài tìm thấy một linh mục trẻ tuổi ngài qua cuộc S. Angelo, rất tin tưởng thánh Phêrô, và một nghiêm nghị trầm ngâm. Một ngày bé nhỏ xin làm quen với ngài, và một nom thầy ông dạy ngài xa, chúng tôi vui vẻ reo lên: "Kìa! Ông cha tôi giầy thô!" Phải, Ông nói, bạn chúng tôi nói ngài quanh Ông, và Ông cho mình làm từ sự; rồi Ông cung kính bước vào nhà thánh, tin tưởng ngài nói ngài thánh Phêrô, Ông hôn kính chân thánh Tông, và lúc nào Ông cũng nói rõ ba tiếng "Oboedientia et pax". Ông cha ngài chính là Đức Hồng Y Baronio mà con sùng kính".* Đức Hồng Y Baronio đã là gương mẫu của Ngài trong linh mục và còn là người bạn thân Ngài tìm kiếm. Trước lúc vào một tùy viên hiu của Giáo Hoàng thì Đức Hồng Y Angelo Roncalli làm nhà thờ Chiesa Nuova và cuộc nguy hiểm trên một tiếng nói hèn hạ của Đức Hồng Y Baronio "*Oboedientia et Pax*".

Lịch phong chức của Cha Radini Tedeschi

Sau mùa hè 1904, Linh mục Angelo dâng lễ nhậm chức trên lui lễ La-mã thi tế sứ Thần học và vào khoa Giáo luật. Lúc ấy cha Thánh Cha Piô X chọn cha Ông Radini Tedeschi làm Giám mục địa phận Bergamo.

Cha Tân Giám mục là một bậc vĩ nhân của bậc hàng Giáo phẩm Ý thế kỷ 19, vì ngài đã đem lòng nhậm công việc lao trong Tòa Thánh La-mã từ 15 năm nay; ngài cho rằng Ngài là Bề Trên Thông tin của Tòa Thánh. Vì cha Thánh Cha Piô X quý trọng Ngài, nên lúc bắt làm Giám mục, cha Thánh Cha nói: "*Cha biết tôi quý cha lắm, hãy nghĩ cha làm Tổng Giám mục Palesmo, tôi đáp không; hãy nghĩ Revenna, cũng không, rồi đến Bergamo: tôi ngay. Hãy lên trên đây, lên Bergamo, vì địa phận này có thể yên ổn Giám mục, Bergamo là địa phận hàng nhậm chức Ý*". Chính cha Thánh Cha Piô X đã phong chức cho cha Radini Tedeschi tại vị tại Sixtine. Hai Giáo sư Bergamo của cha Radini Tedeschi trong lễ trọng này là cha Guglielmo Carozzi và cha Angelo Roncalli.

Một sự xảy ra trong buổi lễ là sau lúc cha Piô X đã hôn mặt cha Tân Giám mục thì Ngài bảo: "*Sau lúc tôi chết, tôi sẽ sống với cha ngay cùng nhau hàng nghìn phúc lộc*". Cha Piô X băng hà ngày 20-8-1914 và hai ngày sau cha Radini Tedeschi tạ thế.

Thị tịch của cha Tân Giám mục địa phận Bergamo

Đáng lẽ một linh mục kinh nghiệm của cha làm thị tịch, nhưng cha Tân Giám mục có một tài năng sáng suốt tiên đoán tài năng của cha Tân Giám mục trợ tá, khiêm tốn: Angelo Roncalli. Angelo Roncalli phụng vụ khoa luật, và bước vào dinh Giám mục là chính nơi Ngài sống cư ngụ và lưu niệm của Công giáo trên phụng địa của gia đình quê hương.

Đáng tiếc của cha Radini là đáng tiếc của cha Tân Giám mục là một nhà lãnh đạo; ngài có uy nghi và hiên huy, luôn luôn mẫn cảm và sẵn sàng tiếp đón mọi người.

Ngài khi sống công việc của Ngài bằng cách đi viếng các nơi thánh của người bạn và dâng kính địa phận cho Chúa Giêsu và Mẹ. Cùng với linh mục thị tịch, cha Radini Tedeschi đã viếng thăm thánh Carolo Boromêô Milan, viếng Lễ, viếng xứ Ars của cha thánh Vianney, và viếng Paray-le-Mondial, nơi của Chúa Giêsu đã hiện ra cho bà thánh Margarita Maria Alacoque.

Cha Radini Tedeschi có một tài năng của các Giám mục thời Phêrô Hênry, ngài ham xây và xây dựng, thiết lập. Tòa Giám mục mới xong năm 1906, văn phòng đã sẵn sàng. Xây trường học, xây nhà thờ, xây nhà dòng. Ngài đã sẵn sàng nhà của và chương trình hành động của ngài. Ngài viếng thăm các Giám mục xứ Lombardia để giúp đỡ địa phận. Trong thời gian thảnh thơi, ngài viếng thăm dùng làm Quân y viên, lúc đi thăm thanh tra, ông lý luận về công việc và nói về Tuyên úy Angelo Roncalli "Ai biết Giáo sư của cha? Đây hiện nhiên hiện là nhà lãnh đạo trong việc canh tân".

Cha Radini Tedeschi còn là một nhà hùng biện, vì ngài, Roncalli cũng là một kinh nghiệm và niềm tin về khoa hùng biện. Nguồn cảm hứng của cha là Thánh Kinh, phụng vụ, Giáo lý và Triết lý Công giáo.

Tôn trọng Phụng vụ, cha Radini Tedeschi muốn cho khắp địa phận linh mục của ngài long trọng và mạnh mẽ. Có lẽ vì ngài muốn thắp lửa, nghe ca hát và n-khóa với cùng ngài quá trọng trọng, Ngài liên lạc với hát và dạy các linh mục hiện diện hát tiếp theo. Ngài cũng mời các cha Dòng Benedictô dạy hát trong ngài.

V Giám m c ho t ng này l i có m t lòng sùng kính c M vô h n. Cha Angelo Roncalli ã theo Ngài n m l n n vì ng L c và luôn luôn lo l ng cho b n o sùng c M v i m t lòng trong s ch, cao th ng và thiêng liêng th t.

Nh ng bài h c thi t th c

Mu n cho giáo dân thông hi u và thi hành m nh l nh c a c Thánh Cha m t cách tri t , m i l n c Thánh Cha ban Thông i p, c Cha Radini Tedeschi li n vi t m t b n gi i thích c n k ý mu n c a c Thánh Cha.

Nh ng công vi c c a c Giám m c chú tr ng h n c là thánh hóa hàng giáo s trong vi c sùng kính phép Thánh Th , tôn sùng c M và các Thánh : trong các l nghi Ph ng v b ng gi ng d y, b ng g ng sáng, Ngài quy t thánh hóa các linh m c c a Ngài h c i thi n i s ng c a tín h u.

Công vi c c a c Cha Radini Tedeschi còn lan r ng ra ngoài a ph n, vì thân th c a Ngài l y l ng và 15 n m Vatican ã là m t d p cho Ngài trông th y xa r ng, giao ti p v i h ng ng i. Cùng v i Cha th ký, Ngài ã l p v n phòng di c giúp m t s ng i Ý r t ông h ng n m ph i ra i sinh s ng ngoài n c ; Ngài c ng l p Liên oàn Ph n Lao ng, H i B o tr Ph n và qu B o Sanh. Ngài không bi t ng n ng i lúc c n bênh v c l ph i nh h i n m 1909, m t nhóm th thuy n Ranica ình công vi gi i t b n quá áp ch , thì chính Ngài là ng i tr c nh t ã cho h bán n, và ngày 20-10 Ngài c th c Thánh Cha Piô X ban khen l p tr ng c a Ngài.

Ngoài vi c i u khi n a ph n và chi n u trên tr ng Qu c t , i u mà Angelo Roncalli h c c n i c Cha Radini Tedeschi là Công giáo Ti n hành và ng l i làm vi c c a Vatican. S d c Cha Radini Tedeschi am hi u t ch c Công giáo Ti n hành là vì tr c n n m 1903 Ngài v n là Phó Giám c Công giáo Ti n hành toàn qu c, g i là "*Opera dei Congressi*", cho n lúc vì m t ít ng i trong ó làm m t tr t t , nên sau khi h i ý ki n Ngài, c Piô X ã gi i tán. n Bergamo c Cha Radini Tedeschi ã c c Piô X nâng tinh th n l p l i Công giáo Ti n hành Bergamo. n n m 1905 c Piô X giao cho Giáo s Toniolo, m t b n thân ch u nh h ng c a c Cha Radini Tedeschi, t ch c Công giáo Ti n hành toàn qu c, lúc y g i là *Unione Popolare*, Giáo s Toniolo c g i là "Cha sinh ra phe Dân ch Công giáo Ý". Ng i k v Toniolo là bá t c Guiseppe della Torre, nguyên giám c báo *Osservatore Romano*.

H ng ngày Cha Th ký Angelo Roncalli, trong cu c s ng thân m t v i c Cha Radini Tedeschi, c Ngài gi i thích cho bi t các bi n chuy n kinh t , xã h i, chính tr và nh h ng c a nó vào l i làm vi c c a Tòa Thánh, c ng nh nh ng nguyên t ch ng d n, ng l i hành ng c a Tòa Thánh. Tr ng h c Ngo i giao nào sánh k p s hu n luy n y kinh nghi m c a m t b c v v ng, b n thân c a Giáo Hoàng Lêô XIII, Piô X, Benedictô XV và Piô XI, ã t ng s ng 15 n m trong môi tr ng Ngo i giao Vatican. c Cha Radini Tedeschi ã th y c Giáo Hoàng Lêô XIII d n d n chi n th ng trên tr ng chính tr Qu c t . Ngài t v H ng Y Giáo Ch th nh t Hoa K : c H ng Y Gibbons : Ngài ch n ng Kultur Kampf c, Ngài c Bismarck kính ph c, c Hoàng c dâng m t Mão ng c. N c Nga t c S th n bên c nh Tòa Thánh, n c Nh t kh s bang giao v i Vatican. c Cha Radini Tedeschi theo d òi và gi i thích công vi c c a c Piô X, là ng i không chuyên môn v chính tr nên giao phó vi c ngo i giao cho m t v H ng Y tr tu i là c H ng Y Merry del Val - V H ng Y l i l c và thánh thi n này lên làm Qu c V Khanh lúc m i 38 tu i - còn chính c Piô X ch m lo vi c canh tân n i b c a Tòa Thánh, t ch c các tòa b , s a i b Giáo lu t, ch n ng Duy tân thuy t, c võ thánh nh c, ch m lo k lu t và thánh hóa Giáo s . D i s d n d t sáng su t y, Angelo Roncalli ã h c r t nhi u, h c nh ng i u sách không th d y c. S gia th ng b o

không thể hiểu được các Piô XII, nếu không biết Rampolla, Merry del Val, Gasparri và các người khác không hiểu được Gioan XXIII nếu không biết Toniolo, Rezzara, Radini Tedeschi.

Cha Radini Tedeschi từ trần

Công việc của ngài như các giám mục đã làm cho Cha Radini Tedeschi kiệt sức, và từ năm 1910 Ngài ngã bệnh, hình như Ngài đau bao tử, lúc thì lúc gượng lại! Nhưng Cha Radini Tedeschi là một chiến sĩ tiên phong Ngài không thể nghỉ ngơi. Bệnh Ngài mỗi ngày thêm trầm trọng, Ngài sẵn sàng theo ý Chúa mà bất chấp can thiệp của Cha Thợ ký: "*Sáng mai Cha hãy gọi Cha gì đi tiễn cho tôi, và nói với các vị Kinh sư nhà thờ Chánh tòa các ngài rằng cho tôi theo lời ngài Giám mục. Cha nhé, tôi đã nói với Cha nhi vụ là: Tôi muốn đi theo ngài đúng theo sách Ceremoniale Episcoporum; dù sao gì thì cũng không vô ích".* Sau các Piô X hai ngày, ngày 22-8-1914, Ngài từ trần, trong tay Cha Thợ ký trung thành. Ngài chết hạnh phúc như Ngài nói đi nói lại lúc hấp hối: "*Laetantes imus, laetantes imus*". *Chúng ta ra đi trong hạnh phúc.* Cao cả lúc sống, Ngài càng cao cả lúc chết.

III

Hoạt động trong tỉnh Bergamo

Một tác phẩm lịch sử giá trị

Linh mục Thuyết giáo Angelo Roncalli lúc ấy mới 27 tuổi, Ngài thuyết giảng có dấn theo học của Giám mục sang Milan khi khi đến với Hồng Y Ferrari và các Giám mục Lombardia.

Trong lúc ấy khi là Giám mục, Angelo Roncalli có dấn vào thuyết giảng xem sách theo cái tính hiếu học của Ngài. Một hôm Ngài giảng trên một quyển sách cao 39 quyển, sau lưng Ngài "Thư viện thiêng liêng của Bergamo" (*Archivio Spirituale di Bergamo*). Phó sách ấy thu thập từ thánh Carolo Boromêo, Tổng Giám mục thành Milan khi về Bergamo vào năm 1575, theo huấn lệnh Công đồng Trente.

Sung sướng quá! Cha Angelo muốn viết một tác phẩm nhan đề là "Các văn thư về cuộc kinh lý của thánh Carolo Boromeo tại Bergamo", Ngài liền trình bày với Ông Ratti (sau này là Giáo Hoàng Piô XI) đang làm Giám mục thành Ambrosiana. Ấy, Ngài thuật chuyện gặp gỡ Ngài với Ông Ratti: "Tôi còn nhớ rõ ràng cuộc gặp gỡ lần đầu tiên tại Thuyết giáo Ambrosiana, trong phòng sách rộng thênh thang tôi do dự và run sợ. Cuộc gặp gỡ, bên phải, Ông Ratti ngồi trên ghế, Ngài tiếp tôi cách nhẹ nhàng và tôn trọng. Tôi còn thấy vâng trọng nghe tôi trình bày chương trình và rút lược một quyển. Ông thấy ngay công việc rất thích thú và hướng dẫn, như Ngài khi xem tài liệu, rồi mời tôi xét đoán. Một ngày sau, lúc tôi trở lại thì Ông Ratti đã xem các tài liệu. Ngài bố trí hình như quyển 6 và quyển 7 nghe chắt chắt ghi chú và nghe liên hệ với thánh Carolo Boromeo vì ngài thành phố và địa phương Bergamo. Do đó hai quyển y dùng làm nền tảng pháp luật chương trình. Các tài liệu y đã nằm sẵn trên bàn Ông Ratti chấp hành. Ngài vui thích, hoàn toàn nghe và khích lệ tôi. Nhờ đó tôi hiểu rằng một Giám mục thành phố không phải là người giữ sách, như ngài là người có uy tín, một võ sĩ học vấn giá trị, là người có một kiến thức rộng. Chính Ông Ratti sẵn lòng viết chấp hành và sắp xếp các ám-ban lại".

Cánh tay mạnh mẽ của Ông Ratti là Cha Gabbisti, ngài đã giúp Cha Angelo Roncalli rất nhiều trong việc này.

Ngoài vẻ thông minh và li loát đã học được của Angelo Roncalli, còn có một người khác tác thành với Ngài là Don Pietro Forno, một bạn học của Ngài có óc sáng suốt như ông đã bỏ quên sách tính toán, vì hiểu người hiểu lý luận và nghi ngờ, và cũng vì tính Ngài quá háo hức mà ra. Angelo Roncalli là một tâm hồn rất trung hậu nên quý trọng bản thân mình khi cần thiết. Ngài đã mời Don Forno cùng tác vào việc biên soạn các sách, mãi đến năm 1938, cái chết bất ngờ của

Don Forno đã ch m d t s c ng tác ó. Nh ng b c th t Hy l p hay Th Nh K ch ng t c Khâm m ng Angelo Roncalli là m t ng i b n trung thành, h n th là m t tông sáng su t h ng dùng l i l tao nhã d u dàng thức y và c u v t m t tâm h n linh m c.

Lúc sinh th i, c Cha Radini Tedeschi ã nhi t tình ng h th ký quý báu c a ngài trong cu c này, và cho có th i gi r nh h u s u t m tra c u.

Vì công vi c b b n, vì th chi n th hai, nên pho sách ch m xu t b n. Angelo Roncalli là m t s gia y nh n n i, quy t tâm s u t m th t k càng theo ph ng pháp khoa h c. Angelo Roncalli l i là m t v tông , tuy d n pho sách này là m t vi c h u ích nh ng là vi c tùy thu c, Ngài ch làm lúc c n gi i trí lành m nh, chính Ngài vi t trong bài t a quy n th 5 : " *ây là s gi i trí p nh t c a i tôi*" (*La piu bella distrazione di vita*). N m quy n y c l n l t xu t b n trong nh ng n m 1936, 1937, 1938, 1946, 1958 g m 3.000 trang, sách l à " *Gli atti della Visita Apostolica di San Carolo Borromeo a Bergamo*" (*các v n th v cu c kính lý c a thánh Carolo Boromeo t i Bergamo*).

Tuy pho sách c xu t b n ch m, nh ng trong th i gian y Ngài ã dùng nh ng tài li u ki m c vi t hai quy n : " *La Misericordia Maggione di Bergamo e le altre istituzione di beneficenza amministrate della Congregazione di Carita Bergamo 12*" và quy n " *Le Origini del Seminario di Bergamo e San Carlo Borromeo 1910*".

Trong 3.000 trang sách Angelo Roncalli ã làm cho t t c m i ng i s ng l i trong khung c nh c a th i thánh Carolo Boromeo. Chúng ta th y các s th ng k ê các tu vi n, các s l m d ng, nh ng b n t cáo, nh ng l n l y kh u cung, nh ng v x án .v.v... T t c i s ng c a thánh Carolo Boromêô, c di n t m t cách s ng ng và thành th c.

c Ông Galbiati k v c Ông Ratti, ã phê bình r ng: " *ây là m t pho sách r t quan tr ng và có tài li u, có chi ti t v i s ng c a a ph n Bergamo*".

Trên gi ng li t lúc nghe tin c Piô X th ng h à ngày 20-8-1914 thì c Cha Radini Tedeschi, con ng i thâm hi u tình tr ng trong h i H ng Y c ng nh tình hình th gi i, li n b o cha th ký Angelo Roncalli : " *c H ng Y Ferrata hay là c H ng Y Della Chiesa s làm Giáo Hoàng*". Ngày 22-8-1914 c Cha Radini Tedeschi t tr n và úng l i Ngài, ngày 04-9-1914 c H ng Y Della Chiesa c b u lên ngôi Giáo Hoàng, i tên là Benedictô XV. Su t tri u Giáo Hoàng Benedictô XV dùng t t c n ng l c ng n c n và lúc không ng n c n c th chi n th nh t, Ngài li n tìm m i cách c u v t nh ng ng i ph i au kh , ch t chóc, tù ày. N m 1915 Ý theo ng minh tuyên chi n v i c, Áo.

Trung s Quân y và Tuyên úy Trung úy

Nhi u ng i lo s tr n tránh vi c quân s , nh ng Cha Angelo Roncalli ã t ng i quân d ch n m 1901, nên không ng n ng i h ng ng và s n sàng hy sinh n gi t máu cu i cùng. Tháng 5-1915 Ngài nh p ng v i c p b c Trung s Quân y ; n tháng -1916 là lúc chính ph Ý th a thu n v i Tòa Thánh, công nh n các linh m c nh p ng làm Tuyên úy, Ngài lãnh nhi m v Tuyên úy v i c p b c Trung úy.

Là m t s gia l i l c, m t th l nh vui tính, m t h c gi uy ên thâm, Angelo Roncalli có y tài c nên m t giáo s g ng m u. Lúc v i c Cha Radini Tedeschi m i tu n Cha Th ký c m t ngày r i i kh o c u và d y i Ch ng vi n. Sau lúc c Cha Radini Tedeschi t tr n, m t b n h c c a Angelo Roncalli là Cha Don Carozzi ang gi ch c qu n lý Ch ng vi n. Cha Carozzi li n m i Cha Angelo Roncalli n chi m m t ph òng h p t i Ch ng vi n và luôn ó d y cho ch ng sinh H giáo khoa, Giáo ph khoa v à Giáo s . L p d y c a Ngài y nhi t c m, và Ngài thông cho h c trò c a Ngài tính l c quan, khi n h vui v kính ph c cái b n ngã cao th ng và qu ng i c a Ngài. Ngày nay sau 50 n m, c Ông G. Angiolini,

linh hồn ngài tích ng vì n Bergamo còn thu t: "Gi h c c ng nh câu chuy n c a Cha Roncalli luôn luôn h p d n và thích thú, chúng tôi sung s ng mong i Ngài vào l p".

Nhi u l n trong công v tuyên úy, Ngài g p nh ng bác s ho c s quan ngh ch o, h nhi c m ng Ngài nh c nhã th m t , Ngài th y uy tín b gi m sút tr c m t giáo dân. Nh ng s bình t nh và c hy sinh c a Tuyên úy Roncalli kh c ph c c lòng ng i. M t hôm m t i tá ã m ng Ngài th m t , ng p Ngài : "Trung s , Trung s ng gi n tôi, hãy xem l i cho k , tôi ch là m t ng i kh n n n. Tôi ph i hy sinh t t c ki m thêm m t s c vàng trên m . Còn anh (ông chê c i hay ông nói tiên tri?), anh s ti n, anh s lên cao, bi t âu anh s làm c Ông, Giám m c, H ng Y...". Bergamo Ngài ã s n sóc c binh s l n th ng dân và m t tr n hai con sông Isonzo và Piave v m n B c Venice là rùng r n kh ng khi p nh t. T i ây trong ba n m hai bên ã ánh nhau 12 tr n huy t chi n. Ngày 24 tháng 11 n m 1958 trong bu i tri u y t ban cho y ban lo vi c l ng m cho t binh c a Liên Hi p Anh, c Thánh Cha Gioan XXIII ã c m ng nh c l i : "S hi n di n c a quý v , g i l i trong ký c Tôi nh ng k ni m xa x m nh ng c m ng nh t c a quá kh i Tôi. T nay quý v s m n nh ng v ùng cao nguyên Asiago và nh ng m nh t c sông Piave t i mát, n i ây bao nhiêu ng bào c a quý v an ngh . Tôi r t quen thu c nh ng n i y. Trong tr n th chi n th nh t ang lúc Tôi m ng nhi m v Tuyên úy, bi t bao nhiêu ng i b th ng Tôi ã c u giúp, bao nhiêu ng i h ph i ã nh Tôi mang n s nâng c a m t ng i b n hay lãnh nh n phép gi i t i l n cu i cùng lòng c bình an. Tôi ã làm phép bao nhiêu n m m , c a các chi n s ã ngã g c trên các m t tr n, gi a b n bè thân nhân c a h . Công vi c linh m c là m t công vi c y nhân o và y tình huynh hân ".

Trong lúc làm ph n s Tuyên úy, Cha Angelo Roncalli không u ng phí th i gi , Ngài v n lui l i d y i Ch ng vì n, và còn gi ã nào r nh r i Ngài vì t xong h nh c Cha Radini Tedeschi. Tr c Angelo Roncalli nh s vì t m t t p nh , có ng âu Ngài xu t b n m t quy n sách t t p dày 500 trang.

Cha Linh giám i Ch ng vì n Bergamo

Chi n tranh k t li u, Tuyên úy Angelo Roncalli c ng nh các th y i Ch ng vì n còn s ng sót lui v ti p t c công vi c. Giáo s Angelo Roncalli gi ây lãnh nhi m m t ch c v m i : Linh giám. B trên ã th y trong Angelo Roncalli con ng i c a Chúa Quan Phòng s c m thông, em l i hy v ng vui t i, nêu cao lý t ng c a i tông . Ngài s b ng bó nh ng v t th ng trong thâm tâm, s làm cho Ch ng sinh mê say công vi c trong s tr m l ng và c u nguy n, s h ng d n h , trên con ng k lu t. Ph i, các Ch ng sinh ã ph i s m b i ch ng vì n ra s ng vào cu c i chìm n i th t th ng, l m l n vô o và nh nhu c c a nh ng tr i lính : nh ng tâm h n n s ngay th ng ã ch ng ki n bao nhiêu thù h n, hi m c và gian ngoa. Gi ây mu n cho h t y xóa nh ng ý t ng en t i, rút l y kinh nghi m c a cu c i lo n l c, c a nh ng c nh bê tha quy t tâm làm linh m c thánh hóa và c u t t c h ng ng i kh n n n, không ai h n Angelo Roncalli. Ngài ã qua các tr i lính, Ngài ã gánh h t tâm s c a binh s lúc s ng và nh t là trong gi sau h t, Ngài ã yêu th ng các tâm h n áng th ng y, vì l m l n nh ng i u áng ti c x y ra trong i h ch vì g n b n x u, xa gia ình, không ai ch b o. T phút u c a cha Roncalli c t t c Ch ng sinh tín nhi m.

Câu l c b sinh viên

T m m t c a Giáo s Angelo Roncalli v t ra ngoài b n vách t ng c a ch ng vì n. Tr c lúc ra ngoài m t tr n Ngài lãnh d y l p giáo lý cho ph n nhà i Chúng (Cossa del Popolo), Ngài l p h i các Ông t -thánh, l p h i Thanh niên Công giáo. Nh ng l p giáo lý c a

Ngày r t h u ích và h p d n n n i i h c Bình dân m i Ngài d y các bài v y t i Gi ng ng i h c này.

M t phát kh i r t m i m i v i th i b y gi l à c xá sinh viên : nh n th y nhi u Sinh viên n Bergamo h c, nh ng không n i nào i u ki n tinh th n c ng nh v t ch t t i p ón chúng, khi n cho m t s âm ra ch i b i h h ng, Giáo s Angelo Roncalli ch y ki m ti n t u cái lâu ài c tên là Marenzi gi a Tòa Giám m c và i Ch ng vi n m r ng c a ti p ón nhi u sinh viên t tháng 11 n m 1918.

Làm nhi u nói ít, l c quan và ham chi n u, âu có khó kh n, âu có linh h n ph i nguy hi m, au kh , ó có Angelo Roncalli ; Ngài s n sàng i phó v i nh ng khó kh n m i.

Angelo Roncalli thích chi n u, thì m t chi n tr ng khó kh n h n c Tòa thánh dành cho Ngài.

B c vào a h t qu c t : Thánh B Truy n giáo

u n m 1921 c H ng Y Van Rossum T ng Tr ng Thánh B Truy n Giáo g i th m i cha Angelo Roncalli v làm vi c B . Cha Angelo r t ái ng i ch s b d bao nhi êu công vi c mình ang làm Bergamo và không ham i s ng trong Tòa-B , Angelo g i th xin c H ng Y Ferrari T ng Giám m c thành Milan cho ý ki n. M c d u au n ng c không còn nói c n a, c H ng Y c g ng tr l i r t vui v : "*Cha Giáo thân ái ! Cha bi t tôi quý m n Cha ch ng nào ? Ý c a Giáo Hoàng "* " *t c là ý c a Giáo Hoàng tr ng : Thành th là ý c a Thiên Chúa. Hãy b t t c mà ra i : Phúc lành c a Chúa s theo Cha kh p n i !* "(Ng i ta th ng g i c H ng Y T ng Tr ng B Truy n Giáo là Giáo Hoàng). Angelo Roncalli vâng l i ra i. Ngày 18 tháng 01 n m 1921 Ngài b c chân vào Thánh B Truy n Giáo Piazza di Spagna l n u tiên : Ngài c ón ti p n ng h u và khích l nh ng công vi c c a Ngài là công vi c m i, ph i ki m cho ra m t ch nào d n m t bàn gi y nho nh ã. ang lúc ch i ngài c phép v Bergamo d y cho xong niên khóa, th nh tho ng v La-mã theo dõi công vi c.

Tháng 4 ngài c th ng ch c Giám-ch c thân gia c a c Giáo Hoàng và tháng 6 Ngài dâng l làng t giã. M y bà nhà quê th y b áo tím c a c Ông Angelo Roncalli li n h i m Ngài :

"*Con tím lên ch c gì mà m c áo tím nh c Cha?*". Bà già ch t phác tr l i : "*Tôi c ng ch r ò, ó là vì c các cha h s p t v i nhau*".

Sau tr n th chi n th nh t công vi c truy n giáo g p th êm nhi u khó kh n. Dân Á Phi s ng d i ách ô h c a Âu Châu t tr c v n nghe Anh, Pháp hùng c ng nh t, nhân o nh t và i truy n o Công giáo ho c Th ph n. Nh ng trong lúc chi n tranh h nh n th y các dân Âu Châu chém gi t nhau, kém bác ái và không hùng c ng mãi c. Óc cách m ng n i lên, các dân t c Á Phi quy t l t ch thu c a. Thánh B Truy n Giáo mu n tri t m mang các x truy n giáo và ào t o hàng giáo s b n x , theo tinh th n Thông i p *Maximum illud* c a c Benedictô XV. c Benedictô XV c ng ã c bi t chú tr ng n Giáo H i bên ông, nên Ngài ã l p thêm Thánh b Giáo H i bên ông t lòng Ngài ân ái i v i anh em Chính th ng giáo và xem h là nh ng ng i theo Thiên Chúa giáo t lâu, khác v i B Truy n giáo xem sóc n i có a s dân ngo i o ch a bi t Thiên Chúa. Chúa Quan Phòng x p t các b n thân c a c Cha Radini Tedeschi n i ti p nhau trên ngôi Giáo Hoàng : c Benedictô XV d y g i Angelo Roncalli v Thánh B Truy n giáo ; còn c H ng Y Ratti ba n m tr c ây c phái sang làm S Th n Tòa Thánh t i Ba Lan v i s m nh tìm cách liên l c v i Nga sô ang gi a cu c cách m ng. Ngài còn nh Angelo Roncalli v linh m c tr tu i ã xin Ngài h ng d n vi t sách th vi n Ambrosiana, nên hôm tr c ngày M t-tuy n-h i, g p nhau công tr ng

thánh Phêrô, sau lễ chào hỏi, Ngài đã báo Roncalli: "*Chúng ta mong tâm Giáo Hoàng hai
 i m quan trọng: Truy n giáo và Hòa bình*". Một ngày sau chính các Hồng Y Ratti của Giáo
 Hoàng lấy tên là Piô XI. Về mặt lý luận, Ông Roncalli liền chuyển vào Vatican lúc
 các tân Giáo Hoàng sắp vào lễ Sixtime các Hồng Y bái kính lễ nhà. Về mặt thực
 các Hồng Y Roncalli, các Hồng Y Van Rossum liền tiến hành, và hoàn thành trên các
 Ngài: "*Ông! Tôi đã chúc mừng các Thánh Cha sau lúc Ngài các và Ngài báo tôi: các
 Hồng Y! tôi muốn làm xong ngay công việc Thiên giáo*".

Chúng ta đoán các Hồng Y Roncalli vui bất chấp vì Thiên giáo là hai của
 Ông phải lo lắng. Một tuần sau, các Piô XI ban Tông thư *Romanorum Pontificum*, ngày 03-5-
 1922, nhắc Thiên giáo, hai Chúa Hải Nhi và hai Thánh Phêrô lên hàng hai Giáo Hoàng và
 trở thành hai La-mã; Hai Thiên giáo lập ra tại Lyon năm 1822, vì mục đích góp phần và
 cứu giúp các xứ truyền giáo, Hai Chúa Hải Nhi lập ra năm 1843 do các Cha Forbin
 Janson, vì mục đích giúp các trẻ Trung Hoa và khắp thế giới và các nữ tu
 Hai Thánh Phêrô Tông thành lập năm 1889 do bà Stophanie Cottin Bigard vì
 mục đích giúp đỡ các hàng Giáo Sĩ bản xứ và các nữ tu.

Ông Roncalli vào khi Hai Thiên giáo, và chính vì các của Hai
 Giáo Hoàng. Ngài lo lắng vì quy mô và theo tình hình truyền giáo của Giáo Hoàng, và
 ngài nghĩ Ngài cần là Giám mục toàn cầu Hai Thiên giáo tại Ý. Phải biết tình hình truyền
 giáo và kêu gọi sinh các tâm hồn các ngài tác các giáo dân, Ông
 Roncalli từ năm 1922-1924 không ngừng vì báo, biên tập, đi đến thuy t khắp nơi Âu Châu
 như: Pháp, Áo, Bỉ, Hòa Lan ...

Sau lúc Ngài lên ngôi Giáo Hoàng, Thánh B Truyền Giáo đã xuất bản một quyển sách
 ghi lại những bài Ngài viết ngày xưa kêu gọi lòng yêu thương các linh hồn của các
 Chúa, nhan đề là "*La propagazione della fede, Scritti di don Angelo Roncalli*".

Mặc dù sống các Hồng Y Roncalli La-mã vô cùng bận rộn vì công việc, nhưng
 công việc của ngài và thánh thiện, ngài nghĩ vì Ngài không muốn một ngày nào có quy
 tiên trên bản thân linh mục. Vì thế, bao giờ Ngài cần khi mà ngài làm việc Tông
 thì phải đi, đi, đi, giúp đỡ tâm cho linh mục và giáo dân.

Trên lĩnh truyền giáo tại La-mã năm 1925

Thậm chí không thể tưởng tượng, nhưng ngài đã thoát khỏi tàn phá của lo sợ một
 khác và chú ý kinh tế. Riêng năm 1922, vua Victor Emmanuel III mời
 Benito Mussolini làm Chính phủ, ngài năm 1925 Ông Mussolini truyền giáo tại
 các quốc gia chính trị tan rã. Các tài Phát-xít khắp hoành hành. Các Piô XI nhìn
 tình hình thế giới rối rắm. Một sự gia tăng của ông Josef Schmidlin cho Ngài là một
 trong những Giáo Hoàng nổi tiếng nhất trong lịch sử Giáo Hội, Ngài chính là một
 có nhiệm vụ kinh tế, và ngài nghĩ Ngài có một bước thông minh và xem
 qua vấn đề, Ngài liền hiểu vì các, bất ngờ, Ngài hay báo ta cho là quy định, vì Ngài là con
 ngài họ truyền mau, quy định chính, không thích do đó, Ngài quy định thay thế
 và kết quả là phong các Giám mục Trung Hoa, lập ba hội Công giáo tại Trung Hoa,
 xây dựng truyền, nhiệm vụ trung tâm. Nhiệm vụ truyền giáo của Giám mục bản xứ tiên
 và năm 1924 các Khâm mục Tòa Thánh Constantini đã đi Công việc truyền tại Trung Hoa
 của ngài Khâm mục Dreyer đã đi Công việc ông Dreyer truyền năm 1934. Từ
 tháng 5-1923 các Piô XI đã tuyên bố về các Hồng Y là Ngài nhất quyết các truyền
 Truyền giáo và Năm Thánh 1925, và các Hồng Y Roncalli trong ủy ban truyền thánh.
 Các truyền lĩnh ý nghĩa đã làm cho giáo dân khắp thế giới tại La-mã trong năm toàn
 xá nhân thế kỷ mới cách thức sinh các và công việc truyền giáo Á, Úc,

Phi và Nam M. Các tác phẩm văn phong t c, m thu t h i h a, s c m àu c ch ng bày và gi i thích. c Piô XI r t th a m ãn và ban khen c Ông Roncalli c ng nh m t s ông c ng tác viên ã t ch c tri n lã m mà ngoài quan h v tôn giáo, còn r t giá tr v nhân sinh và nhân ch ng h c. c Piô XI là m t v lãnh t sáng su t và c quy t, không vì nhìn bên Tây mà quên bên ông. H n th , v i th i gian làm S th n Tòa Thánh t i Ba Lan, Ngài hi u h n c cái hi m h a C ng s n ang e d a th gi i, ang lúc th gi i ch a ngh n. Ngài bi t Nga sô ang hu n luy n nhân tài cho các Qu c gia và ngay n m 1922 h m m t trung tâm t i M c T Khoa hu n luy n c p lãnh o C ng s n Trung Hoa.

ang lúc c Piô XI ch m chú n ông Âu thì tháng 02-1925 c Qu n Lý Tông Tòa thu c nghi th c Latinh t i Sofia qua i. B o gia l i có 50.000 tín Công giáo, T òa Thánh c n ph i s n sóc n h , và n i ch t m i bang giao gi a Vatican và B o gia l i, c ng nh nh ng n c lân c n. Có nhi u v n ph c t p c n ph i gi i quy t, c Piô XI nh n th y c n m t v i di n ích thân liên l c v i chính quy n, v i giáo s và tín Công giáo c ng nh các Giáo oàn khác. Trong tr ng h p c bi t nh v y, Tòa Thánh th ng c phái m t v kinh l c Tông Tòa, quan sát, phúc trình và ngh các gi i pháp thích ng.

IV

Kinh l c tông tòa r i

Khâm m ng tòa thánh t i B o gia l i

c Piô XI tìm m t v kinh l c Tông tòa cho B o Gia L i

c Piô XI thỉnh l ng theo dõi tình hình chính tr B o và ng th i tìm m t ng i kh d m ng s m nh khó kh n, i di n Tòa Thánh B o. Hè 1924 c Thánh Cha sai c Ông Tisserant (sau này là H ng Y) cùng v i linh m c Cirillo Korolewskj sang B o mua sách c n cho th vi n Vatican, Ngài c ng y thác cho h công vi c dò xem tình hình chính tr và tôn giáo. H ngh sai m t Kinh l c Tông tòa. c Thánh Cha li n g i Cha Papadopoulos B i th m Thánh B Giáo H i ông ph ng. Ngày 03-3-1925 c Ông RONCALLI c tin c Thánh Cha ch n làm T ng Giám m c Kinh l c Tông tòa t i n c B o Gia L i, ng th i i di n Tông tòa xem sóc tín thu c nghi th c Latinh c a x n y, c tân T ng Giám m c c 44 tu i.

c Thánh Cha Piô XI không th tìm ra m t ng i nào khác x ng h p v i ch c v khó kh n n y, vì c Cha RONCALLI tài c, hy sinh, can m, ã c hu n luy n lâu ngày trong nh ng công vi c quan tr ng và nói c ã s ng trong b u không khí c a ông Âu, n i mà Ngài m n yêu t lâu. ông Âu là quê h ng c a nhi u Thánh ph , mà Ngài là giáo s khoa Thánh ph i Ch ng vi n Bergamo c ng nh i Ch ng vi n La-mã. Chúa Quan Phòng khéo s p t cho c Cha RONCALLI v trong th gi i c a Ngài.

L phong ch c c a Ngài ã c hành ngày 19-3 nh m l Thánh Giuse t i nhà th thánh Ambrôsiô và Carolo al Corso. c Piô XI mu n cho ngày y nên ngày l ch s , nên ã d y c H ng Y Tacci T ng Th ký Thánh B Giáo H i ông Ph ng ch phong. Hai v ph phong là c Cha Marchetti Selvaggiani (sau làm H ng Y) và c Cha Palica Phó Qu n lý a ph n La-mã.

c Cha RONCALLI khiêm t n và bình t nh vâng theo ý Chúa nh kh u hi u c a Ngài : "*Vâng l i và Bình an*". Ngài v Sotto il Monte s ng v i hai c thân sinh nh ng ng ày h nh phúc nh t. Ông thân sinh lúc y 71 tu i và bà thân m u 68 tu i, c làng vui s ng ón m ng c Cha h quý m n và Ngài làm t ng n i hân hoan c a h vì m i ngày Ngài th m vi ng các gia ình trong x . Ít ngày sau Ngài t m bi t gia ình b n h u và lên chuy n xe l a, Simplon-Express t Milan. Theo Ngài có m t cha Dòng Benedictô ng i B làm th ký tên là Don Costantino Bosschaets.

Ch ng n y và ch ng sau tr l i cho nh ng ai th c m c t i sao lúc Ngài c c Giáo Hoàng, không báo chí sách v nào nói rõ các ho t ng c a c Cha RONCALLI ông Âu. Th ng các báo chí ch nh c qua vài hàng thôi. ây chúng tôi xin phép nh c qua nh ng ho t ng chính c a c Cha RONCALLI mà th ng vì khiêm t n không bao gi Ngài nh c n.

Tình hình chính trị B o

Cha RONCALLI và linh mục bí thinh kinh ô B o Gia L i ngày 25-4-1925 gi a lúc dân chúng ang s ng nh ng giây phút khi p s , gi a b u khí khét mùi súng n.

Th c th , gi c n i x y ra trong n c t n m 1919. N m 1921, ang lúc vua Boris d cu c đi n binh t i Sofia, m t qu bom ã n k bên vua. N i n m 1924 ta m c 200 v ám sát vì lý do chính trị và tháng 4-1925 sau v ám sát h t vua, thì n l t th t ng Kimon Gheosiev c a B o Gia L i b gi t. Ngày 16 tháng y trong l ám t i nhà th Chánh Tòa Chính Th ng, m t qu bom n m t cách kh ng khi p, vua Boris thoát n n l n n a, ang lúc 123 ng i thi t m ng và 300 ng i b th ng trong nhà th . N c B o Gia L i là m t a i m quân s quan tr ng ; t 2000 n m t B o là con ng giao thông quân s . Vào cu i th k 12, n c B o hùng c ng và thôn tính các n c khác nh Serbie, Croatie, Hy l p và Albanie. Dân chúng chuyên ngh nông, nh ng mi n nào c ng có ph ph ng. M thu t và v n hóa c ng nh th ng mãi, k ngh c phát t. N m 1453 thành Constantinople s p và dân Th Nh K xâm chi m B o Gia L i. Ách ô h c a Th không quá cay nghi t nên dân B o còn gi c ng nh t tính c ng nh ti ng nói Slavonic a h .

N m 1878, nh s s p c a Th Nh K mà B o Gia L i c gi i phóng và thành m t qu c gia. i u áng chú ý là h i y t t c các n c bên Balkan u có m t v Qu c tr ng thu c dòng gi ng c : Ông Hoàng Ferdinand de Saxe-Coburg Gotha làm vua n c B o n m 1908. Giòng Hobenzollerns cai tr n c L Ma Ní; và m t ông Hoàng x Bavière cai tr n c Hy l p; x Albanie d i s i u khi n c a ông Hoàng Wield. Các c ng qu c u tranh giành nh h ng vùng Balkan. Nga mu n i u khi n c mi n y. Áo, Hung c ng mu n chi m o t, chính trong n i b c a m i n c mi n Balkan c ng có ng phái do c ng qu c n y hay c ng qu c khác t bên ngoài i u khi n vào. Do ó sinh gi c n i không ng ng và dân s xiêu-c , tr c xu t, giòng vua b tiêu di t...

Nga xúi m t sinh viên ng i Serbie ám sát thân-v ng Ferdinand và ông-cung s lên ngai vàng c a Áo-Hung. V này nhóm lên ng n l a c a th chi n th nh t. Vì B o v phe c-Áo nên sau chi n tranh lãnh th b c t b t, ph i tr nh ng kho n b i th ng và nhi u ng i B o t Nam T , Hy l p, L Ma Ní, nh t là Macedonia b tr c xu t l c t c kéo nhau v . Tình hình chính trị sau tr n Th chi n th nh t r t r i beng, v a b t n th ng nhân m ng, lãnh th , tài chánh, v a ph i c u c p bao nhiêu ng i di c . H n th Nga v n qu y r i, xúi gi c b n b t m ăn i l p gây nên cu c ám sát vua Boris và Th t ng Kimon Gheorgiev nh ta th y trên.

Tình hình tôn giáo

Tình hình chính trị ã r c r i mà tình hình tôn giáo c ng không kém ph n khó kh n. Tám m i l m ph n tr m dân B o theo Chính th ng giáo. Nh ng h thu c phái Chính th ng ít ngh ch Công giáo nh t; ngoài ra còn m t nhóm theo H i giáo và m t nhóm theo phái Can-vi-nít. Ng i Công giáo c 5 v n, chia ra làm hai khu v c l n g m 4 a h t, hai thu c nghi th c Latinh, 1 Hy l p và m t h t di c . M t trong nh ng i u r c r i v ph ng di n tôn giáo liên quan n v n ngo i giao là s b o v c a Pháp. Pháp r t thân thi n v i Th , nên lãnh s m nh bên v c giáo dân kh i b Th kh ng b . a s t u s , n tu truy n giáo B o là ng i Pháp. Các l i l c y c ng mang theo ôi i u b t t i n, t d giáo dân thu c nghi th c Latinh ph i l n h t v à c kinh nhà th b ng tí ng Pháp.

T i sao gi a tình tr ng chính trị và tôn giáo t i en nh th mà Tòa Thánh l i a sang m t v Kinh L c, li u Ngài có làm gì c b n v ng ch ng ? Hay s g p th t b i v a gây thêm ác c m vì tình th xoay chuy n, vì v trí b t l i?

c Piô XI có một bước sáng suốt, nhìn rõ những xa, Ngài thấy sau khi Thổ Nhĩ Kỳ, miền Balkan chỉ còn một sự cộng minh chi phối, đó là áp lực của Nga Xô. Dân Bồ Đào Nha có thích cái áp lực đó, họ cũng không có thì nên mới phải Chính thống Nam Tư hay Hy Lạp hiện tại khi này, nhưng cuối cùng họ có thì nên mới Công giáo. Dân Công giáo lúc bấy giờ vì nhu cầu giáo dân tại Nam Tư và Thổ Nhĩ Kỳ. Vì những lý do đó, chính phủ Bồ Đào Nha bang giao với Vatican. Sự hiện diện của Vatican tại Kinh Lâu Tôn Tòa khi đó toàn dân Bồ Đào Nha, Chính thống cũng như Công giáo vô cùng hoan hỷ, vì đó là một vinh dự cho quốc gia. Thế kỷ nay chúng ta hãy có một vị đại diện chính thức của Tòa Thánh Bồ Đào Nha. c Piô XI cũng hy vọng sự hiện diện sau này giữa Chính thống và Công giáo.

c Piô XI là một vị Tông Tòa Kinh Lâu Tôn Sofia, vì nên Bồ Đào Nha hiện tại phải Tam quốc gia Clémenceau (Pháp), của Lloyd George (Anh), cũng như ít nhất là của Nga Xô hiện tại các nước Hy Lạp và Thổ Nhĩ Kỳ.

Trong vấn đề dân Bồ Đào Nha cũng giống giữa Thổ Nhĩ Kỳ và Hung, nói tiếng Slavonic mà lại theo phong tục Công giáo, Vatican Kinh Lâu Tôn Tòa sẽ làm những gì được, làm cho họ tin tưởng Tòa Thánh?

Trong tiên Ngài phải làm sao cho anh em Công giáo cũng như những bên ông cũng như họ cũng tôn trọng những anh em cũng như những người Latinh; phải lập một hàng giáo sư bản quốc, không những phải có dân chúng vì họ ở khắp nơi, Ngài phải có sự tín nhiệm của chính phủ Bồ Đào Nha; Ngài không thể xích mích với quy định của Pháp. Ngài phải gây thì nên mới giáo phái Chính thống. Ngài phải nhìn rõ ngoài các Vatican Kinh Lâu Tôn Ngài còn phải mang thêm một chức vụ đại diện Tông Tòa. Tóm tắt chương trình của Ngài, c Cha RONCALLI đã tuyên bố một cách ngắn gọn trong bài giảng đầu tiên tại Sofia "*Xin anh em đừng tìm kiếm tôi mà tìm kiếm nhà giáo hội giao hay một chính trị gia, tôi chỉ là một linh mục... Tôi quy phục Đức Kitô thông qua Chúa Giêsu Kitô và anh em*".

Vatican Kinh Lâu Tôn Tòa xem mình là một linh mục, và quy tắc sống như một linh mục xứng danh vậy. Ngài trú ngụ nhà cha xứ của Svaté Bogoroditza và ngoài cha Constantino Bosschaerts Ngài còn một vị thế kỷ thứ hai là cha Methodius Ushtikoff dòng c Bà Mông Triu, cha này quê Bồ Đào Nha, chính ngài đại diện Tông Tòa cho Vatican Kinh Lâu Tôn.

Ngài khi đi công việc bên ngoài cũng như mọi việc. Bên ngoài sau khi đến Sofia, Ngài đã vào yết kiến vua Boris, vua hiện tại có thì nên mới và c m Ngài là nói chuyện một giờ rưỡi. Tiếp đó Ngài đã chào thăm Bộ Trưởng Ngoại giao và các Sĩ Pháp tại Sofia, rồi Ngài lại lần lượt thăm các Tu viện, các thế hệ Công giáo... Ngài không quên vào thăm vị ân nhân thân mật nhất của mình nhân, khi đó cho một giáo sư Chính thống quá cảm kích đã kêu lên: "*Phải mà các bên trên của chúng tôi cũng như sự sống chúng tôi như Vatican Kinh Lâu Tôn Tòa Thánh*".

Những cuộc kinh lý và hiềm nguy

Ba tháng sau, Ngài khởi sự đi thăm các nước, tiếp xúc với các giới hữu thụ, thông cảm với mọi tầng lớp và làm việc cho xứng kẻ họ. Đây chúng tôi thu thập một số chuyện trong những cuộc hành trình của Vatican Kinh Lâu Tôn Tòa. Ngay mùa tháng đầu Ngài đã thăm một số quốc gia Bồ Đào Nha, nói chung không một nơi nào mà Ngài không bước tới. Tại Sofia Ngài đi Burgas gần Heliopolis Yamboli. Ngài thăm làng mạc Gadzilovo, Topuzlari Doruchi, Ngài không quên Sliven một trung tâm thương mại quan trọng, trước lúc đi, Ngài thăm thành Stara Zagora. Sliven là một thị trấn huấn luyện tông đồ và họ, những ông các cha dòng Phụng Sinh tận tụy họ đang trong cơn khó khăn tột cùng.

Trong chuyến hành trình thứ hai, Ngài viếng thăm những địa điểm sát biên giới Hy Lạp và Thổ Nhĩ Kỳ như Svilengrad Adrianopoli, Pakrovan, một thị trấn núi non hiếm hoi, tuy phong cảnh rất ngoạn mục nhưng xa vắng và hoang dã.

Nghe nói về cuộc viếng thăm của một vị Kinh lý Tông Tòa, chúng ta liền nghĩ ngay đến những tập nạn sum vầy: nào giáo sư, nào học sinh, nào quý tộc, nào những cuộc tiếp đãi sang trọng. Không những cuộc viếng thăm của vị Kinh lý Tông Tòa RONCALLI khác sự tiếp đãi của chúng ta, nó còn ghi nhận về sự khiêm tốn của Chúa Giêsu trong Phúc Âm.

Lúc ở Pakrovan và các nơi khác thì chúng tôi chỉ nhìn thấy Ngài và cho một toán cảnh binh hộ vệ cho khi hiếm hoi. Sau lúc đi được 50 cây số thì Ngài qua đèo, bên kia sông đã có một con ngựa chờ sẵn cho Ngài. Ngài đi trong một nhà xe chở hàng làm bằng gỗ không sơn quét gì cả. Nhà xe và phu xe này không có vách ngăn, trong một góc nhà xe có hai cái ghế mà cha và cha phó ngồi cho vị Kinh lý Tông Tòa và vị thư ký... Ngài đi ra ngoài trời. Lúc có xe đi thì Ngài bỏ sông, rồi thay tài xế quân sự nên không nhận tiền. Bây giờ còn một người lên ngựa. Người này núi Ngài gặp lính canh biên giới ở đây Ngài vượt. Tôi nghĩ rằng cho Ngài một cái ghế xe đạp, các người khác phải đi, hai hôm sau họ đã thuê một chiếc xe có hai bò kéo cho Ngài đi. Lúc ra đi tôi nghĩ có lòng lo lắng yêu cầu Ngài gửi Thánh giá, nhũn và những tua mũ vì sự quân sự. Chúa đã gìn giữ Ngài đi bằng an vô sự. Sáng lúc ngày trở về chúng tôi đánh phá xe phát và lái ông tài xế mệt mỏi. Ngài ở Svilengrad, Plovdiv, thành phố quan trọng sau Sofia và là một trung tâm công giáo thu hút các sinh viên Latinh rất đông, nên đây chính là điểm cuối của hành trình thứ hai.

Ngài còn muốn thăm giáo dân Malko Ternovo vì đây là pháo đài công giáo của các Bô. Những người biên giới Thổ và Bô, những người xa xôi hiếm hoi, nên mời người khuyên các Cha rút lui. Những người không cảm lòng, cùng với cha Don Stefano Kartev vị Kinh lý Tông Tòa lên ngôi thứ ba. Đây Ngài đã làm êm dịu sự căng thẳng chính trị và công giáo, Ngài vui vẻ tiếp xúc với mọi người, và cho dân chúng tiếp xúc cho thoải mái, xin hôn nhũn, mời chụp hình, hàng rước Ngài, trẻ con tung hô mừng Ngài. Người cha RONCALLI cũng nghĩ. Các chúng ta nghĩ đến hai: "Ngài nghĩ thế nào?" vị Kinh lý Tông Tòa trình bày 3 ý kiến về một, cha thì ký danh ra tên Bô, tiếp theo ba ý kiến về một khác, cha thì ký tên cha, cha thì nói, và thánh giá chúng tôi mang về nhũn và thành thành và sự công giáo của vị Kinh lý Tông Tòa.

Bởi vì ông nào, Ngài nghĩ những vui vẻ tiếp xúc với mọi người và không bao giờ đòi hỏi. Ngài đã chấp tiếp xúc với Giám mục Chính thống Stefan và nhiều nhân vật thủ cấp chính thống. Người cha Ngài cũng ánh sáng về, nhưng không khí trở nên thành thành, thân mật. Nên xong lên kính lý Ngài tổ chức tâm cho một nhóm linh mục ngày 10-8-1925.

Tuy công việc của Ngài thỉnh thoảng, những người của Bô chú ý. Ngay trong một tháng, lúc kinh lý về, phóng viên các báo nhận phỏng vấn và nhiều, chúng tôi như báo "La Bulgaria" Sofia ngày 7-8-1925, đã đăng một bài tiếp đãi tiếp đãi. Hết tuần "Dân Bô" nghĩ về vị Kinh lý Tông Tòa, và chúng tôi khen ngợi vị hy sinh và tinh thành thành của Ngài trong công việc của ông và cao cả hàng ngày".

Năm 1928 Bô làm những người. Tiếp xúc với mọi người của Cha RONCALLI chúng tôi nhận nhiệm vụ và giúp yên tâm những người phi tang sự ô nhiễm. Chính người cha IMRO kết thúc tàn bạo và những người của ông không bao giờ nghĩ đến danh tiếng Ngài.

Ngày 11 tháng 11 năm 1928 và một ngày tháng 11 tháng 11 năm 1928 Tòa Thánh cử người đi. Năm 1936 Ngài ban Thông điệp Giáo sư "Rerum Ecclesiae" về vấn đề truyền giáo, tiếp đãi Ngài phong chức Giám mục người Trung Hoa. Năm 1929 Tòa Thánh ký Hòa ước Latran với

n c Ý : V n bang giao gi a Tòa Thánh và Ý c gi i quy t ; n m 1931 c Piô XI l i ban Thông i p *T th p niên (Quadragesimo anno)* v v n xã h i. Trong giai o n n y M ph i kh ng ho ng kinh t , Âu Châu Hitler và Mussolini ã l p ch c tài trên hai n c c-Ý. Nga Sô ng m ng m tuyên truy n thuy t Bon-s -vích kh p th gi i. Các nhà c m quy n lo ng i : H th y vì n nh m t th chi n th hai v i nh ng cu c tàn phá tiêu di t thê th m cho t n c h . H trô ng th y ch còn m t th l c tinh th n không thiên v và c ng không khi p s , s n sàng b o v k y u, binh v c chân lý và ho t ng cho hòa bình th gi i, ó là Tòa Thánh Vatican mà m i qu c gia b n c ng nh thù u kính n .

c Cha RONCALLI th ng ch c Khâm M ng Tòa Thánh

Chính vì nh ng lý do ó và nh s s p t c a c Cha RONCALLI mà n m 1926 vua Boris và Ngo i tr ng Buroff chính th c n y t ki n c Piô XI và v Qu c v khanh là c H ng Y Gasparri. N m 1932 Tòa Thánh t c Cha RONCALLI làm Khâm M ng Tòa Thánh t i Sofia. Ch c m ng tuy không có tính cách ngo i giao, nh ng t lâu chính ph B o c ng nh các s th n ngo i qu c Sofia v n k c Cha nh m t nhà Ngo i giao, ây là m t k t qu c a tài ngo i giao c a Ngài. H g i Ngài là s gi c a yêu th ng "*Monsignor del Vogliamoci bene*".

Làm Khâm m ng, c Cha RONCALLI v n ti p t c công vi c nh tr c. Ai c ng công nh n r ng không bao gi Ngài dùng quy n b t bu c, nh ng Ngài luôn luôn nêu g ng sáng và hy sinh. Ngài b t u xây d ng t n n t ng : tr c h t Ngài thành l p m t Ch ng vi n, ào t o linh m c t ng lai, Ngài ân c n s n sóc i s ng thiêng liêng c a giáo s , ng th i không quên ph ng di n v t ch t. Nh m t v Cha hi n, Ngài khuyên h hy sinh. Nh ng Ngài lo cho h có nhà ti n nghi, th c n v sinh. Dòng n tu Eucharistinki b tr c xu t kh i Macédoine c Ngài s n sóc l p l i c s , m nhi u tr ng h c, b nh xá ... c Cha RONCALLI em h t tâm l c c u tr dân Công giáo Uniates b tr c xu t kh i Macédoine ang ph i c c c, s ng c nh màn tr i chi u t. C a nhà c Khâm m ng m r ng ón ti p nh ng ng i Chính th ng Nga t n n, và mu n thoát ách C ng s n. Ngài b i b l i c kinh nhà th b ng ti ng Pháp và d y dùng ti ng b n x .

i v i m i ng i b t c giàu, nghèo, già tr , l ng giáo, c Khâm m ng có l i an i, có chút quà c u tr , và h c m t ng r ng nhà Ngài là nhà c a h . Không m t ai ph i l c lũng cô n khi b c vào Tòa Khâm m ng. Ngài v n gi cái tính s n có : thnh l ng và ho t ng vì khiêm t n. Ngài không mu n ai nói n công vi c c a Ngài, Ngài l i th ng nói : "*c Thánh Cha sai tôi n an i anh em ... ây là quà c Thánh Cha g i cho anh em*".

Báo Osservatore Romano ngày 21-11-1934 loan tin thuyên chuy n c Cha RONCALLI sang làm Khâm m ng Tòa Thánh t i Th Nh K và Hy l p.

M t bài gi ng v nh bi t th ng thi t

Dân B o m n ti c Ngài vô h n và ngày l Sinh nh t n m 1934 h chen chúc nhau trong n th Chánh tòa St. Josif d l tr ng v nh bi t c Khâm m ng. Trong bu i l , Ngài ã gi ng m t bài t giã giáo dân, ây chúng tôi xin trích d ch m t vài o n, th ng th c l i l thành th t s t s ng không có m t tí gì là có v tìm tòi, nh ng t lòng th ng yêu chan ch a c a m t ng i cha phát ra. Ngày nay trên ngòi Giáo Hoàng, Ngài v n gi ng nh th .

" *Hôm nay là ngày Sinh nh t c a Chúa chúng ta, và hôm nay Cha v i chúng con l n cu i cùng, cha ã ph i nén lòng nói lên i u y v i chúng con*". Nghe câu ó c nhà th r m l . Ngài ti p : "*Nh ng chúng con bi t ta là khách l hành trên m t t này, và dù ta m n nhau n nào i n a, có m t ngày ta ph i lia nhau r i g p nhau trên thiên àng ... Chúng ta là ng i Công giáo vì th chúng ta mu n ngh ng i trong s bình an c a Chúa Kitô. Chúng ta*

mu n có thi n chí và ch ng minh thi n chí c a chúng ta, chúng ta luôn luôn s n s àng vắc Thánh giá. Cha sung s ng vì ã bi t chúng con. Cha ra i v i m t lòng quý m n chúng con, và tôn tr ng x s chúng con. Xin Chúa luôn luôn h ph ù chúng con, và gìn gi b u tr i quang ng trên t n c chúng con. Cha mu n ch ng minh tr c bàn th Chúa r ng dân t c B o, t nh ng nhân v t t i cao cho n m t ng i th ng dân ã quý m n tôn tr ng ch c v c a cha, và chúng con c c th gi i quý tr ng. Cha không bao gi thôi nói i u ó".

Ngài ngh m t lúc, bài gi ng c a Ngài nh m t câu chuy n thân m t gi a ngài v i thánh gi . ôi m t ng n l c a h nh tr l i, nh xác nh n s quý m n và lòng cảm n vô b b n.

n ây Ngài nói v chính mình Ngài : " Còn ph n Cha, Cha ã giúp chúng con r t ít, Cha ã l i l m trong nhi u ph ng đ n, vì các khuy t i m c a Cha, vì kh n ng c a Cha có gi i h n, và c ng nhi u l n vì Cha bi ng tr , m c dù Cha c g ng tránh cho kh i làm phi n lòng b t c ai ... Xin chúng con khác nào anh em trung h u, tha th cho Cha v nh ng i m y. Cha c ng là m t ng i nh chúng con".

Sau khi nh c n anh em Chính th ng giáo, Ngài hít vào m t h i dài, nhìn b n o và ti p :

" Thôi các con quý m n, Cha s p l i a các con ..." Chúng con không l m Cha v i Constantino i . Dù sao gi a Constantino v i Cha c ng có i u t ng t . Lúc Hoàng Constantino nh xây m t kinh ô phía ông c a qu c La-mã, ông li n b La-mã sang thành ó, gi ây là thành Sofia và ông tuyên b "Sardica là La-mã c a ta" (Roma mea est Sardica). Ông c mu n xây kinh ô bên ông t i Sofia. Nh ng Chúa nh th khác. Hoàng n Constantino ph i i ch ng trình và xây kinh ô n i bây gi là thành Constantinople. Cha c ng th t La-mã n Sardica và t ây Cha s p i Constantinople. Nh ng v i m n y không ph i m i s gi a Cha và Constantino u gi ng nhau c âu ..."

"Bây gi Cha ra i Cha s mang theo m t k ni m quý báu nh t, và lòng Cha l u luy n v i n c B o c v nh v i n, Cha ã xin Tòa Thánh i Tòa Giám m c t c hi u c a Cha".

Tính t c -m ch b kích thích, m i ng i n m n p i ch , xem th i Tòa Giám m c t c hi u liên can v i B o c a h làm sao :

c Khâm m ng RONCALLI th ng th ng ti p : " Lúc n ây (1925) Cha là T ng Giám m c t c hi u a ph n Areopolis (Thánh a). Lúc c Thánh Cha i Cha sang th ành Constantinople Cha ã xin Ngài ban cho m t Tòa Giám m c t c hi u vào m t ch p, m t h t kim c ng c a x B o. Nay Cha không còn là T ng Giám m c Areopolis n a, nh ng Cha làm T ng Giám m c t c hi u thành Mesembria (B o). Nh th m i ngày Cha s nh chúng con lúc Cha dâng Thánh l , lúc Cha ban phép lành cho dân chúng, lúc Cha ph i ký m t V n ki n. Cha là T ng Giám m c và c làm T ng Giám m c c a n c B o. Mesembria là m t Tòa T ng Giám m c c kính nh t c a chúng con. Nh ng xin chúng con ng quên Cha, ng i b n muôn i c a chúng con ... Hôm nay l Sinh nh t ... Và giây phút n y Cha nh n m t t p t c t t p và y ý ngh a c a m t b c khác r t xa cách ây : N c Ái Nh Lan. êm áp l Sinh nh t, gia ình Ái Nh Lan nào c ng t n n sáng c a, lúc ki m ch tr c M và Thánh Giuse bi tr ng hai ng có th g p b t c gia ình nào có t n n sáng nh ng tâm h n n ng h u m r ng tay ti p ón ... Không ai bi t c t ng lai s mang l i cho chúng ta nh ng gì. Nh ng Cha nói c v i chúng con r ng : Ngày nào có m t ng i B o b t c là Chính th ng hay là Công giáo n gô c a nhà Cha, b t c ph ng tr i nào, Cha s không h i th ng i y là Chính th ng hay là Công giáo, ch c n ph i nói là m t anh em t B o n, thì hai cánh tay Cha s m r ng n m l y chúng con và d n ti c cho chúng con. Nhà Cha c ng th p n n sáng c a ch i chúng con".

M i l m hôm sau Ngài lên ng sang Th Nh K , nhà ga ch t ních dân chúng, h t ng n v nh bi t Ngài : i đ n các c quan Công giáo, Chính th ng giáo c ng có Hy-giáo-

ch Josif i di n, toàn th ngo i giao oàn, các v B tr ng, các i t ng. Ông Th t ng chính ph ti n l i kính chào Ngài tr c h t. Ngài vui v cảm n và t bi t m i ng i. Nh ng, nh Ngài ã nói : "*Tôi c ng là ng i*", nên lúc b c lên xe Ngài quá xúc c m suýt ngã qu , may m t i t ng và S th n Ý v i k p. Xe t t ra kh i ga, c Khâm m ng c g ng m m c i chào m i ng i. R i cùng hai c ng s viên l ng l ng suy ngh n nh ng công vi c ang i ch Ngài Constantinople, lòng còn dào d t nh ng xúc c m c a phút chia ly.

V

M i l m n m trên t Th nh k và Hy l p

L ch s và tình hình chính tr Th

Chuyến xe t c hành a c Khâm m ng Tòa Thánh RONCALLI t Sofia n Istanbul. ga ch m t nhân viên Tòa Khâm m ng n ón.

Ngài âm th m l ng l v nhà.

Nét m t c Khâm m ng luôn luôn i m v l c quan và bình th n, nh ng lòng Ngài vô cùng b n kho n, Ngài ph i kiêm ch c i di n Tông Tòa c a a ph n Constantinople và Khâm m ng Tòa Thánh n c Th Nh K l n n c Hy l p. Hai n c mà ph ng di n chính tr c ng nh tôn giáo, có s n bao i u khó kh n, r c r i t m y th k l i.

Tr c tiên chúng ta nên chú ý r ng t n m 1288 m t Tù tr ng t Trung Á tên là Osman sang chi m vùng Th Nh K ngày nay, và l p qu c Ottoman cho n cu i tr n th chi n th nh t, giòng dõi Ottoman c chi m d n các n c bên Tây. Do ó chúng ta th y n c h m i gi ng nòi, cùng theo v n hóa, phong t c và t m u Á r p, Ba T . H theo H i giáo và tin t ng r ng h ph i em s c u r i n cho các dân khác. Sau tr n th chi n th nh t, qu c c ng giòng Ottoman-Th tan v . M t nhóm khác chi m chính quy n, h là nh ng ng i tr c kia b Ottoman-Th ô h và t ti u- ông n Turkestan. H không tin t ng r ng h ph i em c u r i cho các dân t c, nh ng h có nguy n v ng l p thành m t qu c gia Th Nh K . Nhóm h g i là "Tân Th ".

Trong nh ng tr ng h p nào n c Th Nh K ã tham gia th chi n th nh t và ã ch u nh ng h u qu nào ?

Trong th chi n th nh t 1914-1918 Th ã tuyên chi n v i ng Minh, ngh a là h ã theo phe c-Áo, lúc Th b i tr n, Hy l p th a c chi m nh ng t nh c a Th có nhi u ng i Hy l p . N c Anh mu n giao t t Ti u- ông cho Hy l p, nên giúp Hy l p ánh và ép Th ký hi p nh Sèvres, Th ph i m t nhi u t bên kia eo bi n Bosphore. Nh ng m t oàn quân cách m ng Th do Mustapha Kemal ch huy, th s ng ch t gìn gi b cõi. Kemal ã th ng tr n và c dân chúng ng h l p chính ph , ng th i không công nh n hi p nh Sèvres, b t vua thoái v và u i Hy l p ra kh i n c Th n m 1923. Trong lúc ánh u i ng i Hy l p, Chính ph Kemal ã gi t bao nhiêu ng i Arménie, ng i Hy l p và tín Thiên Chúa giáo.

Năm 1923 Kemal trở thành một tài năng, lập Cộng hòa Thổ Nhĩ Kỳ, ông tuyên bố lập một chính phủ Quốc gia cách mạng, không theo một tôn giáo nào và chịu ảnh hưởng một thế lực ngoại bang nào. Kemal là một chính trị gia trẻ trung đầy nhiệt huyết. Ông quy tụ bộ phận tinh hoa Hồi giáo sắc tộc và thiển cận. Ông giáng phong phẫn khởi nghĩa chống lại đã mang lại Hồi giáo. Ông là một người bạn của Mustafa Kemal mà dùng từ Mustafa Kemal.

Trong bối cảnh những vết tích của Hy Lạp Thổ Nhĩ Kỳ, Kemal đã trục xuất dân Hy Lạp ra khỏi nước và hành chính dân Thổ Nhĩ Kỳ. Các cư dân địa phương nào khiếm khuyết và binh lính dân Công giáo miền Trung hải đảo Piô XI quy tụ Nhà Thánh phi hành di tản trên hai lãnh thổ Hy Lạp và Thổ Nhĩ Kỳ. Các Cha RONCALLI và các Khâm mạng Tòa Thánh tại Thổ Nhĩ Kỳ và Hy Lạp, những người làm việc di tản Tông Tòa xem sóc địa phận Constantinople, số liệu này trong suốt 10 năm, từ ngày 04-01-1935 đến tháng 12-1944, những năm khói lửa tàn khốc.

Một tang sự xảy ra cho các Cha RONCALLI trong thời gian này là các thân sinh Ngài đã từ trần ngày 02-8-1935, thọ 81 tuổi, các thầy cũng mất cuộc sống trong cơn gia đình nghèo khổ, và những phúc đức là thầy đã con thơ ba làm nên các Khâm mạng Tòa Thánh.

Lịch sử và tình hình tôn giáo

Tình trạng chính trị rất phức tạp mà tình trạng tôn giáo lại càng khó khăn bất bao! Chúng ta phải nhìn nhận hai vấn đề: Một là sự ly giáo không phải xảy ra trong một ngày, những thầy xảy ra dần dần; hai là tuy rằng có Chính thống giáo, nhưng Chính thống giáo không thống nhất, vì không có người làm chủ. Sự ly giáo bên ông cũng chịu ảnh hưởng rất nhiều của chính trị, đây chúng tôi xin nhắc sơ qua quý vị thầy các Cha RONCALLI đã làm việc trong trường hợp này.

Thế kỷ thứ 4, Hoàng đế Constantinô theo Công giáo và di dời hoàng đế đến thành Constantinople bây giờ. Tiếp đó quốc gia bên Tây ngày càng sa sút, còn bên ông thì ngày càng phát triển.

Theo óc bên ông, vua cũng là Cơ đốc, vì thế thế kỷ thứ 5, nhà vua tự ra lệnh quy định trong các việc chuyên môn của nhà thờ: những người quy tụ các vấn đề luân lý, tín lý, chính nhà vua chấp Công giáo, khi nào cho các Giáo Hoàng phân biệt. Hơn thế vì thành Constantinople có Hoàng đế, nên vị Giáo chủ ở Constantinô cũng có quyền trên các Giám mục khác. Lịch sử của họ thực sự rất long trọng và dùng tiếng Hy Lạp, thói quen gọi là nghi thức ông phương. Còn nghi thức Latinh do Hoàng đế Charlemagne bên Tây thực hành và bắt buộc, vì thế mà trong những lúc xung đột, người ta cho rằng người theo nghi thức Latinh là bên "Frankish" nghĩa là theo Francis ở Charlemagne.

Đến nay có cái mâu thuẫn chia rẽ vì lý do nghi thức khác nhau, vì ông phương muốn tranh giành địa vị, những người Hoàng đế La-mã ở bên ông nên Tòa Giám mục Antioche phải từ chối và có quyền trên thế giới. Thế kỷ thứ 9, bên Tây giòng Nhà thờ Nhà Man mới và lập vị vua Nhà thờ Nhà Man, gây nên những tôn giáo khi nào cho Giáo chủ thành Constantinople là Photinô thành lập một sự ly giáo vào năm 867.

Các Giáo Hoàng La-mã khi mới phương hàn gắn sự chia rẽ. Nhưng bên ngoài tuy hòa hợp, mà bên trong vì những ảnh hưởng hai Hoàng đế La-mã - Constantinople chia rẽ nhau, nên vị phân biệt hai bên cũng cần nhìn xem chúng nhau....

N m 1045 l i n i lên cấ c nhau v t n lý. c Lê IX sai hai S Th n sang bàn gi i nh ng vô hi u qu . Tr c thái kiêu hãnh, không vâng l i c a bên ông, hai S th n l i n b v và ra v tuy t thông Cerularius, Giáo ch thành Constantinople. n n m 1472, s ly giáo ã tr nên d t khoát, vì bên ông không ch u áp l i l i c Thánh Cha kêu g i n h p Công ng Florence, ngõ h u i n s hi p nh t gi a ông và Tây. Tuy g i chung là Giáo h i bên ông, nh ng chúng ta nên phân bi t r ng : trong s n y có hàng giáo s và giáo dân Công giáo, ho c v n luôn luôn trung thành, ho c ã tr v v i La-mã. Ph n ông là h ng ly giáo. Nh ng gi a anh em ly giáo, có nh ng ph n t ã chia r t lâu, tr c nh phái Nestoriens, Arméniens, Coptes, Ethiopiens, Syriens và Jacobites ; còn sau là phái nh ng anh em ly giáo d i s h ng d n c a Giáo ch thành Constantinople. Khi ã chia r kh i quy n duy nh t c a v i di n Chúa Giêsu tr n gian là c Thánh Cha, thì d n d n các hàng giáo ph m c ng nh giáo dân ph i ch u chính tr a ph ng chi ph i, h ã l p thành nh ng Giáo h i Qu c gia, có m t v Giáo ch i u khi n. Theo l ch s , có 4 Giáo ch Qu c gia : Constantinople, Nam T , L Mã Ni và Nga. Các n i khác kh p th gi i, tuy v n có t ch c tôn giáo, nh ng không có Giáo ch c m u trong m t qu c gia. Nh o Chypre, Hy l p, B o, Serbie, Ph n Lan, Ba lan, Nh t b n, Sinai v.v...

D i ách ô h c a giòng Ottoman, Chính th ng giáo v n c ho t ng, tuy không kh i r c r i, nh ng giòng Ottoman bao gi c ng mu n cho Chính th ng giáo s ng xa nh h ng La-mã, vì n u h hi p nh t v i Tòa Thánh, thì các th l c bên Tây s tr nên quá m nh.

V y gi a Chính th ng và Tôn giáo theo nghi th c Latinh chúng ta th y nh ng s khác nhau rõ r t bên ngoài. Còn gi a Chính th ng và Công giáo theo nghi th c bên ông có nh ng gì khác bi t nhau ch ng ?

V ph ng di n nghi th c, hai bên không khác nhau m y, các Giám m c Chính th ng truy n ch c thành, vì th mà Chính th ng có m t hàng giáo s và giáo ph m th c s . Khác nhau m t ph n v giáo lý, nh t là bên Chính th ng không ch u vâng l i c Thánh Cha.

Nh ng chi ti t chúng tôi v a tóm t t trên ây giúp th y rõ các th gi i Chính th ng, cái chính tr c a m y n c chung quanh eo bi n Dardanelles, cái b u không khí n c m ùi khói n, cái tr ng ngo i giao c bi t lý thú không n i nào có, vì Th lúc y là Trung l p, t t c các nhà i di n Ngo i giao các n c ng minh c ng nh Tr c g p nhau trong m t kinh ô. Biên thù c a Th giáp gi i v i n c c-Ý-Nga và các n c Á r p. Chúng ta s th y trong cái th gi i ly k n y, cái th gi i y th o n, y thù hi m luôn luôn dò xét nhau, c Cha RONCALLI em t t c t m lòng hi n h u o c, chinh ph c t t c m i ng i, m u ích cho m i dân t c.

Công vi c c a c Cha RONCALLI Th có th chia làm hai giai o n : Tr c chi n tranh và trong chi n tranh 1939-1945.

V i ch c v Khâm m ng Tòa Thánh, Ngài không có nhi m v Ngo i giao chính th c, nên Ngài luôn luôn s ng n d t và thỉnh l ng, bên trong Ngài v n liên l c v i các nhà Ngo i giao, mà chính vì con ng i c a c Cha RONCALLI có nhi u c tính c bi t, nên gi i Ngo i giao xem Ngài nh m t b n ng liêu, h n th , trong th i k chi n tranh, nói c c Cha RONCALLI ã ho t ng h n b t c nhà Ngo i giao nào, nh ta s th y sau ây :

Ngay hôm n Istanbul, c Cha n trình di n Nha Công An C nh Sát, r i n chào th m ông T nh tr ng. M y hôm sau Ngài g p ông T ng th ký B ngo i giao t i nhà m t nhân viên Ngo i giao Ý, r i Ngài g p T ng Th ng Mustapha Kemal. Nói c Ông Kemal không có m t quan ni m tôn giáo nào. i v i Ông, Qu c gia trên t t c , Ông c lo s vì lý do tôn giáo mà ngo i bang s nhúng tay vào n i b n c mình. Ai mu n theo o thì b làm khó d . B t c Chính th ng, Do thái, Công giáo u b h n ch ho t ng : i ra ngo ài, các tu s không c m c áo dòng, tr các nhân v t cao c p trong giáo ph m. Th mà sau lúc h i ki n v i c Cha

RONCALLI, Tổng Thống Kemal b nhĩ u thành ki n i v i Thiên Chúa giáo, Tổng Thống Ismet Inonu, k v Kemal, c ng có thi n c m v i Công giáo.

Dân Thổ y gi l m n n mù ch , 77 ph n tr m àn ông và 92 ph n tr m àn bà không bị t c bị t vi t. Trong 17 tri u dân s , ch có v n v n 20.000 Công giáo. S t n h u ã ít, h còn r i rác xa nhau quá, khi n vì c vi ng th m s n sóc r t khó kh n. Chúng ta h ãy t ng t ng a ph n Smyrna r ng 110.000 d m vu ông v i 1.000 b n o và a ph n Trebizond r ng 120.000 d m vu ông v i 214 ng i công giáo ! Ngoài o Công giáo dân Thổ còn theo o Chính th ng Hy l p hay là Arménie và o Do thái.

Th c ng nh B o, c Khâm m ng RONCALLI vi ng th m b n o, không q u n ng sá hi m nguy và ph ng th chuy n v n r t khó kh n. Nh ng lúc u ngay Istanbul, c Khâm m ng v n i l i b ng xe buýt, s ng trong m t ngôi nh à nh h p, và chi u chi u Ngài n ng m t gi ngh , ra ph mua sách tìm hi u dân Thổ và h c ti ng b n x h u thông c m v i h .

Tháng 02-1939, c Piô XI th ng hà. c Khâm m ng RONCALLI r t quý m n Ngài, v Giáo Hoàng quá c là b n thân c a c Cha Radini Tedeschi, là ng i ã giúp vi t 5 quy n sách v thánh Carolo Boromêô, là ng i ã giao cho c Khâm m ng RONCALLI nhi u tr ng trách sau khi t Ngài làm Tổng Giám m c.

M t bí m t

Ngày 19-02-1939 c Cha RONCALLI ã dâng l c u h n tr ng th cho c Piô XI t i nhà th Chánh tòa Istanbul, v i s hi n di n c a Ngo i giao oàn và các nh n v t cao c p c a chính ph Thổ : "*S hi p nh t các tín Thiên Chúa giáo là nguy n v ng tha thi t nh t c a c C Giáo Hoàng ... nh ng hoàn c nh t gi i h n khi n tôi không th vén m àn quý báu nh t che ph s bí m t y ... Th i gian bao trùm mà ng th i c ng vén m cho ta th y m i s ... S có ngày, có khi còn xa x m, ngày mà cái ý nguy n c a Chúa Kitô mu n có m t àn chiên và m t ch chiên s thành m t th c t i quý m n gi a tr i và t. Ngày y công nghi p c bi t c a c Piô XI s xánl n r r t .."*

Th chi n th hai (1939-1945)

c Piô XI c ng nh c Piô XII, ã n l c ho t ng cho hòa bình, nh ng tham v ng c a các nhà c tài ã a nh n lo i vào au kh tàn kh c. Lúc n y c Piô XII l i dùng t t c ph ng ti n và th l c tinh th n c a Tòa Thánh, yên i các dân t c ang ph i au kh , nh t là c u v t muôn ngàn n n nh n ang ph i tù hãm giam c m và x ãi tàn t .

c Khâm m ng RONCALLI là cánh tay c a c Giáo Hoàng c n ông thi th lòng bác ái vô b b n c a v i di n Chúa Kitô.

T i Vatican có m t v n phòng tin t c do c Giám m c Evreimoff làm Giám c, Ngài là ng i Nga, thu c nghi th c ông Ph ng. V n phòng n y có nhi m v giúp thân nh n các tù binh c a b t c n c nào c ti p xúc v i h , tìm ki m nh ng ng i xiêu l c, nh ng ng i di c vì chi n tranh. Su t m y n m chi n tranh, v n phòng n y ã nh n trên 10 tri u b c th kh p hoàn c u g i n. Chúng ta t ng t ng c r ng v n phòng tr l i ít nh t 10 tri u l n, mà mu n tr l i cho th a m n ph i xin phép, ph i g i th dò h i kh p n i bi t bao nhiêu l n.

Dân Do thái là m t trong các dân kh n n n nh t, h ph i b b t b , tr c xu t kh p n i, ang lúc y c Cha RONCALLI ki m cách c u v t h và vì th m c s tr ng c a Israel là Ông Herzog ã nhi u l n n Istanbul cám n c Cha RONCALLI.

Th Nh K có m t v trí a d c nh t trong th i chi n tranh 1939-1945, vì Th giúp v i c, Nga, ng Minh, mà Th v n ng Trung l p n 23-02-1945 m i tuyên chi n v i c-Ý. Chính vì th mà hai thành ph Ankara và Istanbul là n i lý thú nh t. S th n các n c c u ch ni m n g p nhau trên bãi bi n Ankara. Lúc n y c Cha RONCALLI là giầy liên l c gi a Tòa Thánh và Á Phi ; bên Tây tin t c t Luân ôn n La-mã, ph i theo con ng Lisbonne-Madrid. Vùng b c chi m óng, tin t c t Phi Châu và M Châu n Capetown và qua kênh Suez n Th , La-mã. a v c Khâm m ng RONCALLI b y gi vô c ùng ti n l i, vì uy th c Piô XII ngày càng cao, vì a th n c Th , Ngài không b qua m t d p nào mà không c u v t nãng . Theo nguyên t c bác ái vô b b n c a Giáo H i, Ngài yêu quý t t c m i ng ình tr ngh p i s c Th Nh K , Ông Franz von Papen. Trong quy n ký c Ông xu t b n n m 1952, c u i s Papen có nh c l i r ng Ông ã xin c Cha RONCALLI chuy n l i v i Tòa Thánh, xin Tòa Thánh can thi p v i ng Minh, h bi t phân bi t dân c không ph i là ch c tài Hitler. Sau th chi n th hai, von Papen b g i ra Tòa án Qu c t Nuremberg x các t i ác chi n tranh, Ông l i kêu xin c RONCALLI làm ch ng bênh h .

Ho t ng Hy l p : Tình hình chính tr

Vì ch c v òi bu c, nên c Khâm m ng RONCALLI c ng n ng qua l i Hy l p. Hy l p là m t n c r t nghèo, n u n c Th ti n v xã h i, chính tr thì Hy l p l i ang g p nhi u khó kh n. M c dù có th hiên ngang v i th gi i vì có các tri t gia nh Socrate, Platon, Aristote và các c tích, các phong c nh k di u nh t. Hy l p ch có ng khô c cháy, v n v n 10 ph n tr m t ai tr ng tr t c và 3 ph n tr m toàn là núi r ng.

L ch s n c Hy l p tân ti n kh s t n m 1821, lúc h thoát ách ô h c a qu c Ottaman. Sau lúc gi i phóng n m 1832, Hy l p c Ông Vua th nh t là Othon I ng i c. Tuy v y các v n i lo n c nhóm lên, và n n m 1862 cách m ng ã tru t ph vua Othon I, và n m 1864 m t Ông Hoàng an m ch lên làm vua, l y tên là George I, n c Hy l p c th nh v ng, nh ng n n m 1913 vua George I b ám sát ; con Ông l à Constantin, k v n 1917 thì nh ng ngôi cho em th là Alexander ; n m 1920 Alexander t tr n và Constantin c m i làm vua l i, n n m 1922 Ông b ép nh ng ngôi cho con tr ng là George II ; n n m 1924 Hy l p tr nên C ng Hòa, nhà vua s p ; n m 1935 C ng Hòa th t b i, và vua George II lui v Athènes n m 1936, cùng i t ng Metexas, Ông này gi i tán Qu c h i b c ng s n chi ph i. Metexas li n l p m t m t tr n ch ng c ng, ng th i xây d ng n n kinh t , và t ch c quân ì hùng m nh. Tr c s e d a c a th chi n th hai, các n c vùng Balkan t nhiên oàn k t ch ng l i k thù chung là Hitler và Staline.

Chi n tranh kinh kh ng

Mussolini tuy r ng thân thi n v i Hitler nh ng không tin t ng Hitler. Ông bi t cái m ng bá ch c a Hitler là chi m c Tây và ti n sang ông : "*Drang uach Osten*". V y cái k duy nh t ch n ng Hitler là chi m vùng Balkan tr c. Mu n chi m Balkan thì ph i c n m t chi c c u. Cái c u y là n c Albanie. Mussolini sai binh chi m Albanie ngày 7-4-1939. Th chi n th hai b t u ngày 2-9-1939. M i ngày sau, Mussolini long tr ng tuyên b Ông không có ý nh ánh Hy l p, nh ng vì c ph i n ã n : M t n m sau, ngày 28-10-1940 Ông sai binh chi m Hy l p. Quân du kích Hy l p c qu y nhi u hoài, khi n cho 5 tháng sau, b i c sang chi m óng m i è b p c s ph n công c a dân Hy l p. Tình hình kh n n n l i thêm kh n n n h n, không nh ng m t b i ngo i bang, mà m t l t hai b i c-Ý chi m óng cho n n m 1914. N c Hy l p v a nghèo ói, v a tan nát trong m y tháng chi n u anh d ng. Theo b n th ng kê 60.000 ng i b gi t, 350.000 b b t a i nh ng tr i t p trung vô nhân o, 1.600 thành ph và làng m c g n nh bình a và 1.500.000 dân không nhà .

Trở tình trạng bị áp bức của Khâm mông RONCALLI đã cho Chính phủ Hy Lạp biết, và họ rất xúc phạm vì những hoạt động của Ngài và của Tòa Thánh nhằm ngăn chặn Ý chí của Albanie và Hy Lạp.

Dân Công giáo Hy Lạp 50.000 người rirác nhười, lực lượng ngoài các giáo hội. Thuộc nghi thức Latinh có một Tổng Giám mục và một giám mục địa phương Tông Tòa, thuộc nghi thức Hy Lạp có một Tổng Giám mục. Thứ tự sang và thuộc nghi thức Arménie có một Giám mục. Giáo Công giáo gặp rất nhiều khó khăn Hy Lạp vì từ ngày có cuộc ly giáo, thì dân Hy Lạp nuôi nhiều thành kiến về Tây phương và riêng về Công giáo. Giáo binh Thánh giá gì gì phóng M Thánh năm 1204 đã nổi dậy, tàn sát và cướp bóc dân họ, cũng như ngày nay hai nước Ý sang chỉ mong tận dụng cách bắt công nhân cho lòng công phu của nó có thể bao trùm càng thêm lên, và họ giết chung dân Tây phương vì một danh tiếng khinh miệt và cảm thấy "Frankisk". Ngoài những lý do lịch sử còn những gì gây ác cảm giữa Chính phủ và Công giáo không? Giáo sư Chính phủ rất ghét trường Công giáo vì những trường này có thể chống lại họ, có giáo sư tốt, có một số thầy dạy do các dòng Tây Âu cung cấp, trình độ sinh viên thì các trường của Chính phủ khi nào cho phép huynh đệ sinh ra nhau giữa con cháu các trường Công giáo, làm gì mà bắt họ học của những giáo dân Chính phủ. Hơn thế, họ về Công giáo thì cũng có thể bám theo Công giáo, nhất là trong việc Phụng vụ: các giáo sư Chính phủ cũng như Công giáo thuộc nghi thức Hy Lạp đều theo những lễ nghi hoàn toàn giống nhau, khi nào cho giáo dân Chính phủ đứng lên.

Cái bầu không khí ác cảm trên kia đã gây nên nhiều hậu quả tai hại cho Công giáo và đạo sâu hoắm chia rẽ.

Chính phủ có những luật chia rẽ các giáo khác về Chính phủ, nên một nghị Công giáo kết hôn về một nghị Chính phủ, họ bắt buộc phải làm phép hôn phối nhà thờ Chính phủ.

Ngày 15-8-1938, Chính phủ Hy Lạp ra nghị định cấm truyền đạo, ai không tuân thủ hình phạt. Các sách báo công giáo phải nằm im dưới sự kiểm duyệt của Chính phủ giáo cho phép miễn xuất bản, thì mà phép xuất bản còn bị hạn chế nữa. Sự tịch thu các giáo Công giáo gặp rất nhiều phiến phẫn, còn về việc giáo sư ngoại quốc thì cảm thấy không cho vào. Ngoài các công việc huấn luyện hàng giáo sư, tổ chức cho họ các buổi tâm vấn, vì nghĩ rằng các học sinh, các tu sĩ xa xôi trên lục địa hay các giáo trong trung tâm, của Khâm mông RONCALLI có biết chú ý nâng đỡ các giáo sư và giáo dân đang lâm cơn đói khổ. Tâm lòng quở trách của Ngài khi Ngài cũng cử các giáo sư và giáo dân chính phủ nữa. Ngài đã vận động cho Chính phủ ra nghị định ngày 22-3-1939 sự miễn thuế Công giáo. Đang lúc này Ngài muốn xây dựng nhà thờ Chính phủ tại Athènes, nghị chính phủ Chính phủ châu Âu muốn cho phép. Về tài trợ ngoại giao, Ngài đã vận động cách khôn khéo và ôn hòa, Tòa Thánh liền tuyên bố: Vì Athènes là kinh đô của đế quốc Hy Lạp nên Giám mục Athènes sẽ quản trị các nghị Hy Lạp bên Thổ Nhĩ Kỳ nữa, còn nhà thờ Istanbul (Thổ Nhĩ Kỳ) bấy lâu nay làm chính tòa của Athènes thì nay sẽ là nhà thờ Á chính tòa, làm gì thì thích ý làm thế nào mà các nhà chức trách của Hy Lạp, đang lúc tình hình Quốc gia quá khích lên nên các của Khâm mông cũng bình an xây dựng nhà thờ Chính phủ. Vì vậy của Khâm mông RONCALLI cái thế giới Ngoại giao hình như rất thuận lợi, vì Ngài có một tài năng làm việc phụng vụ: Ngài thỉnh thoảng làm việc và luôn luôn miễn nhiệm, khi nào ai cũng quý mến Ngài, và không ai cáo Ngài một tiếng gì, Ngài luôn luôn nhận nhiệm vụ và kiếm cái gì đáng khen mà khen.

Tổng bác ái: Về Giáo hội Chính phủ Damaskinos

Còn đây chúng ta biết của Khâm mông RONCALLI là một tâm hồn siêu nhiên, cho biết thỉnh thoảng làm việc và không bao giờ khoe khoang công việc Ngài làm.

ây là m t b ng ch ng c th , lúc Ngài lên ngôi Giáo Hoàng, không sách báo nào thu t l i cho chúng ta bi t nh ng ho t ng c a Ngài c u tr dân Hy l p trong lúc h h u nh ã ngã lòng. Nh ng tài li u chúng tôi thu t l i sau ây là do m t s tình c mà s gia Hy l p Venesis khám phá ra, trong lúc Ông t ch c t sách và tàng th c a c Giáo Ch Chính th ng thành Hy l p : c Cha Damaskinos. S gia tr danh y ã tìm th y trong các th t n, ghi chú, s sách c a v c Giáo ch , công vi c c a Tòa Thánh mà c Khâm m ng RONCALLI i di n và s ti p xúc gi a Ngài và c Giáo ch Chính th ng quan tr ng nh th nào.

Nh chúng ta ã th y trên, n c Hy l p v a nghèo khó v a b c-Ý chi m óng, sau m y tháng chi n u anh đ ng, gia ình h ph i tang s u, con cái h ph i kh n kh trong lao tù ho c nh ng trai giam c ác. Tình tr ng ói khát trong chi n tranh ã sinh đ ch t truy n nhi m, dân chúng m i ngày ch tr t nhi u, c b i chi m óng c ng ph i liên l y.

Trong lúc cùng c c nh th , dân Hy l p ch còn tin t ng hai s c m nh : Chính ph l u vong Luân ôn, m t ngày kia s gi i thoát t n c, và c T ng Giám m c Damaskinos thu c Chính th ng giáo là t ng tr ng c a s c m nh tinh th n. Các nhà ái qu c Hy l p lúc y nh Sagias, Luvares và Negropontis ã h i ki n v i Giáo ch Damaskinos. Ngài quy t nh ph i ti p xúc v i nhà c m quy n chi m óng, và xin phép c ch m t s mua ngo ài v c u c p dân s . Nh ng c-Ý cho phép ch a còn ng Minh n a, ch v t th c vào m t n i ch chi m óng là ti p t cho ch, có th nh ng tàu y b ch n l i hay ánh m.

Phía c Khâm m ng RONCALLI, Ngài ã ngh n v n ó. ng th i trong k h e Ngài ã g p và trình bày v i hai i s c-Ý Ankara, h c ng ch p thu n ngh bác ái c a Ngài. Tháng 8-1941, Ngài t Istanbul i Sofia r i n Athènes, ây Ngài l i g p nhà c m quy n c-Ý và a ch ng trình ho t ng cho h xem. Sau khi c h ng thu n, Ngài li n t ch c nâng các b nh vi n, vì ng th m các tr i giam, c p c u dân chúng, phát thu c men v t th c và l p v n phòng tin t c tìm nh ng ng i th t l c hay b tù xa, giúp h liên l c v i gia ình. Ngài ôn t n vi ng th m các tr i giam và ân c n s n sóc, v n an các ph m nhân, Ngài ã gieo m t m i thi n c m sâu xa gi a các ph m nhân Anh v à Hy l p.

Nh ng khó kh n Giáo ch Damaskinos tiên oán ã x y ra. Giáo ch thân hành xin c-Ý, h li n h i Ngài : "*Ai s liên l c v i ch*"; ngài áp : "*Chúng tôi s nh s trung gian c a m t giáo oàn Thiên Chúa Giáo, tr c ây h v i chúng tôi ã hi p nh t v i nhau*" - c-Ý li n hi u ngày là Giáo ch mu n ám ch Tòa Thánh La-mã.

Bi t th , nh ng n u chính v Giáo ch c a c m t n c ph i ích thân c u c u m t v i di n c a c Giáo Hoàng mà mình không nh n, thì k ra c ng t i nh c. c Khâm m ng RONCALLI qu ng i, chính Ngài v n ng tr c, Ngài ã g i th xin g p Giáo ch Damaskinos, trong th Ngài nói rõ n i h i ki n s tùy Giáo ch Damaskinos nh o t. Nh th cu c g p g có tính cách t và kh i s Giáo ch Damaskinos b phê bình, h n th c Khâm m ng RONCALLI t c m mình là khách trong a h t thu c quy n Giáo ch Damaskinos. Cu c h i ki n th nh t t i lâu ài Paleophaleron ã di n ra trong b u không khí thông c m ; m y ngày sau, hai Ngài l i h i ki n v i nhau trong tình huynh , Giáo ch Damaskinos thành th c trình bày, r i h bàn cãi v i nhau v n c u giúp dân Hy l p. Giáo ch Damaskinos c ng báo tin cho c Khâm m ng RONCALLI bi t hi n gi s g o t i thi u c n ph i có l à 370.000 t n và Giáo h i Chính th ng Hy l p yêu c u Tòa Thánh can thi p v i Chính ph Anh th c hi n c ch ng trình c a Giáo h i Chính th ng Hy l p. ng th i Giáo ch Damaskinos c ng giao cho c Khâm m ng RONCALLI lên c Piô XII m t b c th có ch ký c a các nhà lãnh o t i cao Chính th ng giáo, xin Ngài c u giúp dân Hy l p. Dù có thành ki n, nh ng Chính th ng không quên r ng trong l ch s h i th k 17, lúc b Th áp b c, nhi u Giám m c Chính th ng v à các tu vi n núi Athos c ng nh Chios và Patmos ã kêu c u Tòa Thánh, và h i y Tòa Thánh có liên l c ngo i giao v i Chính ph Th , nên ã can thi p r t hi u qu .

c Khâm m ng RONCALLI còn h i ki n v i Giáo ch Damaskinos nhi u l n n a. Nh ng lúc r i, Ngài vi ng th m an i dân Hy l p. Ngài r t c h quý m n vì Ngài nói th o tí ng Hy l p.

Hôm 6-10 Ngài phái th ký c a Ngài n báo tin cho Giáo ch Damaskinos bi t : ngày mai Ngài s r i Hy l p, v y n u Giáo ch có mu ng i th t gì thì Ngài s n lòng nh n và li u a t i t n n i. Giáo ch giao cho th ký mang v m t b c th không niêm nh c Khâm m ng RONCALLI g i cho Semopolous, m t y u nhân trong Chính ph l u vong, b n thân c a Damaskinos. Th ngày 6-10 là m t tài li u c m ng nh t c a th i chi n tranh, di n t t c n i th ng kh c a dân chúng.

c Khâm m ng RONCALLI r i Athènes ngày 7-10 mang theo b c th y. Nó ã n La-mã, r i t ó n Lisbonne và c giao cho Chính ph l u vong Luân ôn. S v n ng ã c hi u qu ngay, ch ng trình Damaskinos và các nhà ái qu c Hy l p ã ngh c Hoa K , Tòa Thánh và dân Hy l p ngo i qu c t n l c h ng ng. N m 1944 lúc ng Minh s p b lên t Hy l p, Ngài ã h t s c v n ng c-Ý c ng nh ng Minh không d i bom xu ng Athènes là Kinh ô Hy l p vì giá tr v n hóa và c tích ngàn x a l i. L i th nh c u c a Ngài ã c mẫn nguy n. M y ai bi t n công nghi p c a Ngài !! ...

Luôn luôn trên m i tranh ch p chính tr . c Khâm m ng RONCALLI hy sinh v i t t c các dân t c. M i dân t c nh n th y n i Ngài v i di n c Thánh Cha và tin t ng Ngài, vì th m t àng yên i giúp dân Hy l p, àng khác Ngài c ng vi ng th m k thù c a h là hai b i chi m óng c-Ý. i v i nhi u thanh niên c-Ý, d p n y là c m t khám phá k di u : ch a bao gi h b c m kích b i thái c a m t c Khâm m ng hi n h òa vui v nh c RONCALLI, và trong nh ng d p vi ng th m y Ngài ã ban phép Thêm s c cho t ng ngàn ng i.

C ch nhã nh n, y bác ái c a c RONCALLI ã ánh tan s hi u l m i v i La-mã, và trong m t bu i k ni m chi n tranh ch m d t v ào n m 1945, c T ng Giám m c Công giáo Athènes ã ng g n bên c T ng Giám m c Chính th ng.

V n hi p nh t các giáo oàn

M t công vi c t i h khác không th y vang d y bên ngoài, nh ng k th c ã có nh h ng r t sâu xa là v n hi p nh t.

Th c th , c Khâm m ng RONCALLI ã quy t th c hi n ý nh hi p nh t c a c Piô XI, tùy tr ng h p cho phép.

i m th nh t là v ph ng di n hành chánh : ngày tr c các a ph n B o, Th , Hy l p u d i s i u khi n c a Thánh b Truy n giáo, nh s s p t c a c Khâm m ng RONCALLI, t nay c ba x y thu c quy n i u khi n c a Thánh b Giáo H i b ên ông. Nh th giáo dân c m th y h c Tòa Thánh chú ý s n sóc và tôn tr ng. c Piô XI bày t c nguy n c th y Giáo H i hi p nh t trong hai Thông i p : "*Giáo H i c a Thiên Chúa*" (*Ecclesiam Dei*) n m 1923 và "*ông-s*" (*Rerum Orientalium*) n m 1928. c Piô XI l i có m t ch ng trình hành ng m u hi p nh t. Tr c h t Ngài th y giáo dân bên Tây không hi u rõ b n tính c a s chia r , h i y thi u giáo s c ào t o theo nghi th c bên ông sai sang truy n o ; vì th n m 1917 Ngài l p Giáo Hoàng ông Ph ng H c vi n. N m 1929 Ngài l p Ch ng vi n Nga (*Russicum*) ào t o giáo s truy n o gi a dân Nga. C ng n m y Ngài l p y ban d n B Giáo lu t c bi t cho giáo h u bên ông. Ch ng trình ho t ng sáng su t y do b óc t ch c thông minh, c ng quy t c a c Piô XI, nh ng trong th i k n y, ngu n tin phúc trình cho c Thánh Cha bi t rõ tình hình chính là do c Khâm m ng RONCALLI a l i. T n m 1925 n 1944 Ngài là s liên l c m t thi t gi a ông ph ng và Vatican. Thinh l ng và t

nhiên, Ngài i vi ng các n i thánh, Ngài vào th m các tu vi n Chính th ng, h c h i và khen ng i nh ng i m t t c a Chính th ng. M t bi n c quan tr ng khác là chính lúc y, có nh ng cu c tí p xúc, nh ng h i ngh gi a Th ph n, Công giáo và Chính th ng i n hi p nh t. M t th ng l i rõ r t là trong đ p l ng quang c a c Piô XII, Chính th ng giáo ã phái m t i di n sang tham d .

Sau 20 n m ho t ng c l c B o, Th và Hy l p, m c dù có tài ngo i giao l i l c nh ng c Khâm m ng RONCALLI ch x ng mình là Cha là ng ch n chiên (*Pater et Pastor*), Ngài là nhà Ngo i giao c a Phúc âm.

M t chi n tr ng khó kh n c n ph i có ng i chi n u x ng áng. c Piô XII ngh ngay n c Khâm m ng RONCALLI, vì Ngài luôn luôn vâng l i, r i thnh l ng khiêm t n lên ng. Trong m t b c th Ngài vi t : "*Con vui s ng l p l i tr c m t Thiên Chúa và c Thánh Cha l i Phúc âm : Chúng tôi là nh ng nô b c vô ích*" (*Servi inutiles sumus*).

VI

S th n Tòa thánh t i Pháp

M t b c i n tín

u tháng 12-1944 c Cha RONCALLI nh n m t i n tín b ng s "284145 stop 416564 stop 855003 stop 641100 stop" - "*Hãy v ngay- c-c s th n t i Pháp - Tardini*" : Ngài c ch n làm S th n Tòa Thánh t i Ba-lê : Ngài ng n ng c i c l i và nói : "*Ch c La-mã ng i ta s ý*". Không, ng i ta không s ý. c Cha RONCALLI ph i t gi Istanbul v La-mã và v i vàng vào g p c Ông Tardini, Ki m-s Qu c V Khanh: "*Th a c Ông, ai có th có ý t ng i tôi kh i Istanbul ?*" - "*Xin l i c Cha, Ngài ng trách tôi, chính là ý c Thánh Cha*". V sau Ngài thu t l i trong m t b c th : "Ngày 29-12, tôi vào b ki n c Piô XII, v a th y tôi, c Thánh Cha nói cách t nhiên, có l tôi thêm can m : " c Cha ! chính tôi ã ngh n c Cha, và ã quy t nh, không

ph i ai khác âu". c Cha RONCALLI vi t cách khôi hài : "*Tôi c m th y b b t nh tiên tri Habacuch và b tách t ng t t Istanbul qua Ba-lê. Tôi còn nh câu v n có l c a Merlin Cocai t nh mình " âu không có ng a thì l a con nh y" (Ubi deficiunt equi, trotant aselli).*

Ngày 30-12, Ngài n Ba-lê, ngày 31, Ngài trình y nhi m th lên T ng Th ng De Gaulle. Ngày 01-01-1945 Ngài bình th n vào nh n ch c a v Ch t ch Ngo i giao oàn và c di n v n chúc m ng T ng Th ng De Gaulle. Các nh à Ngo i giao r t ng c nhiên vì bài di n v n c a Ngài. H ang ch nh ng bài tr ng th , khách sáo, ng c l i c Tân S Th n có nh ng l i l n s , thành th c, nh ng c ng quy t và l c quan, tin t ng s ph c h ng c a n c Pháp. Ngài có ng âu m y gi sau, trên làn sóng i n, vang d i tí ng c a T ng Th ng De Gaulle trong b c thông i p minh nhiên cho toàn dân, r ng T ng Th ng cùng ng m t quan ni m v i c S Th n Tòa Thánh. V m t t i c i và l i l thành th t c a S th n ngay t phút u làm cho m i ng i kính m n Ngài, và ánh tan b u không khí khó th gi a Vatican và Chính ph Pháp.

Th c th , vì tình hình c ng th ng, nên c Thánh Cha Piô XII m i g i c Cha RONCALLI t Istanbul v và giao cho Ngài tr ng trách làm m i bang giao Vatican-Ba-lê ra êm d u và hòa h o.

Nh ng khó kh n c a b c u

Như chúng ta biết, nước Pháp bị sự trở lại của khí giới và tinh thần hung mãnh của Hitler, và bị phân làm hai khu vực. Thủ tướng Pétain đem họ ra các giảng đường. Lúc ấy dân Pháp chia làm ba hạng: Hạng ưu tú thì đứng thẳng trước mặt Hitler nên có tác dụng quân xâm lược. Hạng thứ hai có một thái độ dè dặt, vì nghe Hitler mãnh khỏe tuyên truyền sự sụp đổ của Tân Âu châu. Hạng sau hết là những người quy thuận cho sự xâm lược. Một số trong số này đứng ngoài nước theo Tổng De Gaulle và Tổng Minh, những người lập tức kháng chiến và bị bắt. Giữa lúc chính trị rối beng như thế, thì phe xã hội và công nhân quy thuận tình thế tuyên truyền của giáo sư, chủ tịch của Đảng. Lập viên là phái Công giáo chiến đấu, đứng đầu là ông Bidault và theo ông là triết gia J. Maritain.

Vatican phải công nhận Chính phủ Pétain cũng quy định trên tay Pháp bên vực quy định Giáo Hội và công cuộc vận động nào dân Pháp cũng bao bọc công và đã mãn, vì thế Thượng Tòa Thánh là cha Valerianelli bên Chính phủ Pétain tại Vichy. Các Tổng Giám mục và Giám mục Pháp cũng quy thuận vì hoàn toàn chiến đấu và công phong ba; không một vận động nào theo Hitler, ngược lại, họ đã can thiệp bên vực sự thất bại. Quy định sách "Episcopat Francais dans la mêlée de son temps" của André Deroo cho ta thấy rõ điều này.

Lúc Tổng Minh bắt giữ phóng tay Pháp xong, Tổng De Gaulle cũng lên Chính phủ, bắt tay với Pétain và công sự viên của ông là bản theo dõi làm việc nhà tù quốc gia. Các lãnh tụ kháng chiến và phái M.R.P. hoài nghi thái độ của vị giám mục Thượng Tòa Thánh cũng như của một ít nhân vật cao cấp trong hàng Giáo phẩm. Năm 1945, Chính phủ De Gaulle yêu cầu Tòa Thánh bãi bỏ 33 Giám mục mà họ cho là "thân Pétain". Thủ tục là nan giải, cha RONCALLI bình tình và tiếp xúc với ông Bidault, Bộ trưởng Ngoại giao, ông thì Ngài cũng bỏ ông Bidault rằng đó là báo chí tuyên truyền. Ngài yêu cầu Bộ Ngoại giao cho Ngài tài liệu thì hành. Chính phủ đồng ý, và sau một năm thì ông tra cứu, chỉ có 3 vị Giám mục phải thôi chức.

Thượng Tòa Thánh luôn luôn khách quan chứ không kiêu ngạo. Ấy, chúng ta nghe ông Giuseppe Saragat nguyên tịch Ý Ba-lê thuật lại: Toulouse có một vị Tổng Giám mục già: cha Saliège, Ngài bắt đầu từ lâu năm, nhưng Ngài còn công việc, những người trí óc Ngài vẫn sáng suốt và luôn luôn theo dõi thời thế. Vì phần số của Ngài không may mắn các hình phạt của Hitler ra cho những ai chống lại Do thái. Ngài vẫn cho họ ăn núp. Hôm thì, một hôm Ngài bỏ nhà riêng Ngài vào nhà thờ, thì rơm rớm nước mắt công việc và kinh khủng đã diễn ra làm rung động nhà thờ: Ngài đã nghĩ đến bài nhậm chức, lên án thuyết quốc xã khắc nghiệt. Toàn dân Pháp còn ghi nhớ và kính phục vị Tổng Giám mục bị bắt mà can thiệp. Thượng Tòa Thánh đã trình cha Thánh Cha và trong Công đồng Vatican II, ngày 18-02-1946. Cha Piô XII đã ban chức Ngài Y cho cha Saliège làm cho toàn dân Pháp Công giáo cũng như nghề nghiệp vô cùng hoan hỷ. Nhưng Ngài ngoại giao của Thượng Tòa Thánh mà tình thân hữu giữa Vatican và Ba-lê cũng thất bại. Giáo dân trong nước M.R.P. hết sức căm ghét. Các giáo sư như những người trên mặt nước. Nói thì không phải là một sự kiện. Cha RONCALLI Ba-lê không gặp khó khăn, nhưng Ngài luôn luôn bình tình và nhậm chức, công quy thuận. Sự kiện năm làm Thượng Tòa Thánh Ba-lê, cha RONCALLI chỉ một ít vận động ngoại giao lên Chính phủ, chỉ không có một lập luận nào. Ngài thì ông như cha Benedictô XV nói, lúc sai cha Ratti (sau là cha Piô XI) sang làm Thượng Tòa Thánh Ba-lan: "Chúa dấy chúng ta phải khôn ngoan, nhưng không được chúng ta làm tiên tri". Thượng Tòa Thánh cũng có dịp gặp những người khác và xem cái nhà Ngài chung với các Thủ tướng Pháp trong những năm 1945 đến 1953 thì một vị Ngài, xem các sách của nguyên Thủ tướng Vincent Auriol sang Venise vì ông thì Ngài, cũng bị bắt Ngài các chính khách Pháp và kính phục và yêu mến. Ngoài công việc Ngoại giao, cha RONCALLI thì tận tâm vì công việc Giám mục, Ngài ghét sự hào nhoáng bên ngoài, và muốn xây dựng một tình thân sâu xa bên trong. Bởi thế, công việc ông Âu, Ngài vì ông các tu viện vì vậy, tình thân ông Âu cũng bỏ toàn vận động, thì bên Tây Âu, Ngài đã nhận công phòng thủ dòng Solesmes ôn lại cái tinh thần của Tây Âu.

Vi ng th m a ph n

Giáo dân m i t ng l p c Ngài ón ti p n ng h u, nh t là h c th y m t Ngài trong các cu c h p quan tr ng nh các h i ngh Công giáo trí th c, tu n l xã h i, l c M Le Puy v.v... N c Pháp có 87 a ph n, c Cha RONCALLI c tu n t n a tháng vì ng m t a ph n, ây chúng tôi xin ghi l i cu c hành trình c a Ngài qua m t vài n m :

1945: Le Mans, Toulouse, Besançon, Le Puy, Orléans, Tours, Clermont.

1945: Angers, Quimper, Valence, Clermont, Marseille, Viviers, Bourges, Rennes, Toulouse, Bordeaux, Moulins, Coutances, Vezelay ...

Ngài c ng sang vì ng x Tunisie, Maroc, Algérie. Trong m t b c th Ngài thu t l i d p n y là Ngài ã i trong 8 ngày ngót 10.000 cây s b ng xe h i, và ph i di n thuy t 50 l n.

Chúng tôi mu n nh c cái c tính cao th ng c a Ngài là Ngài quý m n dân t c Ngài có ph n s xem sóc ; ng th i không ph i vì ó mà khinh mi t hay b quên dân t c khác. Algérie, Ngài ã th m vì ng dân chúng Công giáo ; nh ng trong các di n v n Ngài không quên dân H i giáo. Pháp, Ngài ã v n ng cho 250.000 tù binh c c v quê, 2 n m sau chi n tranh ch m d t. Các H ng Y, Giám m c Pháp sau khi can thi p nhi u l n ch a hi u qu , li n t v n l ng tâm n y ra tr c d lu n dân chúng Pháp, và cu c v n ng bác ái c a c Cha RONCALLI ã t ích, các tù binh c c h i h ng.

V n linh m c th thuy n

M t trong nh ng v n th c m c nh t i c Cha RONCALLI Pháp là v n linh m c th thuy n. Chúng ta bi t r ng sau hai tr n th chi n, dân Âu châu ph i i êu ng, các giá tr thiêng liêng nh t b lung l c. C ng s n th a c tung ti n chinh ph c nh ng ng i ói kh , ào sâu h chia r gi a giai c p c n lao và các c p khác, khi n cho th gi i l n l n l t vào bàn tay s t c a chúng.

Theo các b n th ng kê, tình hình tôn giáo nhi u n c Âu châu r t áng lo ng i. Chúng tôi không ph nh n r ng nhi u n c, nh t là Pháp, ph n tinh hoa r t m nh và ho t ng r t c l c ; nh ng các b n th ng kê c a các nhà xã-h i h c Công giáo không cho ta b qua m t s ki n áng ghê s : b n th ng kê y chia 3.000 xã Pháp làm 3 h ng : h ng nh t các xã o c ; h ng nhì các xã còn theo t p quán Công giáo ; h ng ba các xã c k nh a h t truy n giáo, ngh a là trong m t tr m a tr m i sinh, ch có 20 a ch u phép r a t i. Trong n c Pháp có 110 xã thu c h ng chót n y, là h ng c a t t c các ô th , s ng i i l Chúa nh t Ba-lê là 15% , Toulouse 13% , Lyon 21% , Lille 20%. Các v H ng Y Gerlier, Suhard ã t ch c r t g t gao gây nh h ng tôn giáo trong gi i th thuy n nh l p m th i g i là X truy n giáo Pháp (Mission de France) n m 1941, hu n luy n các linh m c t i Ch ng vi n c bi t Lisieux và Limoges h u sau hy sinh vì th thuy n. c H ng Y Feltin l i ti n m nh h n. Nh ng t ch c n y ch là t m th i i n m t gi i quy t d t khoát. Trong lúc th thách, v i hoàn c nh và nhi u tr ng h p c bi t, nên ã có nhi u ti ng n v ng n La-mã. Tòa Thánh ái ng i có nh ng l m d ng x y n ch ng. c Cha RONCALLI khôn ngoan cân nh c các s vi c v à tâu xin Tòa Thánh i ch tr c khi quy t nh. C ng trong n m 1947, B Thánh v h i T òa S th n Tòa Thánh t i Ba-lê v i s ng v t ch t, luân lý và thiêng liêng c a các linh m c th thuy n. c S th n mu n có nh ng tài li u ch c ch n, nên Ngài ã thân hành vì ng các Giám

m có linh mục thụy nạn khắp nước Pháp. Sau đó hàng Giáo phẩm đã nghiên cứu, ngoài những số lượng cá nhân, những người bị tử nạn sau đây:

1)- Đã làm thủ tục thi phụng vụ vào nghi lễ và vì có họ tộc, các linh mục thụy nạn phải làm những vai quan trọng trong một nghi lễ mà nhiều do chính Công sứ khi n.

2)- Nhiều linh mục bị tù đày vì nghi lễ và bị nhà chức trách bắt.

3)- Các linh mục thụy nạn không thể gì lo việc thiêng liêng là việc chính của những giáo xứ.

Cha RONCALLI ôn hòa, trình bày với Tòa Thánh và tâu Cha Thánh Cha Piô XII mới 3 Cha Hng Y Gerlier, Liénart và Feltin sang La-mã. Sau lúc yết kiến Cha Thánh Cha, các Cha Hng Y Pháp đều thông cảm, và liền nhiên hàng Giáo phẩm Pháp cũng đồng ý. Sau đó, Tòa Thánh đã ra lệnh đày các linh mục thụy nạn phải nhậm việc ở địa phương, không bao giờ nhậm trách nhiệm trong các nghi lễ, vì chức vụ linh mục đòi buộc phải yêu cầu nghiêm túc, dù là kẻ khác, và không thể có một thù ghét một người hay một người phái nào. Huân lệnh của ban hành, báo chí Pháp rất sôi nổi, giáo dân xôn xao, những vì hàng Giáo phẩm đã hoàn toàn thông cảm và sẵn sàng vắng mặt Tòa Thánh nên những thẩm phán cũng phải chùng qua. Chỉ còn những tờ báo Công sứ mới dám đăng các chỉ thị tuyên truyền chia rẽ. Trong 400 linh mục thụy nạn, đã vắng mặt ngay, có ít vị trí còn phần, những người đã đày đọa thông cảm.

Quan sát viên của Tòa Thánh bên cạnh UNESCO

Vì phụng vụ di sản văn hóa của tôn giáo, nói chung công việc của các thẩm phán Tòa Thánh Pháp rất khó khăn và bận rộn. Năm 1951, Tòa Thánh liên lạc Cha RONCALLI bên cạnh Văn hóa Quốc tế (UNESCO). Cha RONCALLI cũng xem công việc của mình là một bổn phận chính của Ngài vậy.

Lúc thày Ngài vào học tập tại thánh địa, các vị thẩm phán thanh toán học phí, vì học phí Ngài là người trả, và sẽ làm việc gì cho bạn không khí UNESCO.

Ngài ta ý rằng trong các buổi tập huấn của Tòa Thánh Tòa Thánh, Ngài mới tới nhân viên UNESCO không trả tiền, Ngài liên lạc với chuyên viên về văn hóa, vì thày Ngài là người rất bình dân, rất kính trọng và gây nhiều ảnh hưởng UNESCO.

Những bài diễn văn của Ngài tại UNESCO làm cho người đi đến 80 nước, kể cả Công sứ phải kính phục.

Điều đáng nói là Ngài làm cho mọi người nhận thấy rõ ràng lập trình của Tòa Thánh, có người đã phải thú: "*Một lâu nay chúng tôi đã nghĩ rằng, chúng tôi thấy Tòa Thánh là một tổ chức rất tốt, nhưng Tòa Thánh chỉ là một sáng suốt và hàng hải tiến tu, họ em là chân lý trong văn hóa và hạnh phúc cho muôn dân*".

Chiếc Mào

Tháng 11-1952, Ông Montini tin cho Cha RONCALLI biết: tên Ngài đã ghi vào các Tân Hng Y. Tin này không làm cho Ngài ngạc nhiên, vì Ngài quen sống theo khu vực "*Vắng lặng và Bình an*". Tuy nhiên, quanh Ngài mới nhận ra, hàng giáo xứ Công giáo dân Pháp, sung sướng đón tin này. Ông Pinay, Thủ tướng Pháp nhận Ngài ngày

30-11-1952. Lúc y ph i m t tin r t bu n : em gái Ngài, tên là Ancilla, ph i b nh n ng không mong thoát kh i. Bà Ancilla là ng i mà gia ình Ngài quý yêu nh t. Ngài bu n l m, vì th su t ngày Ngài không r i quy n III sách G ng phúc Chúa Giêsu, b n gan ch u ng.

Ng i nào còn nh nghi l T ng Th ng Lebrun i m ão vương cho c H ng Y Maglione n m 1936, gi a s sang tr ng uy nghi, c tham d không ai ngoài các th ng khách, và c m ch p hình ... thì th y nghi l i m ão c a c Tân H ng Y RONCALLI khác xa vô cùng. i di n N i các có Ông René Mayer và Georges Bidault, trong Ngo i giao oàn có is Ý, is Th và is Gia Nã i, Th tr ng Ngo i giao oàn. T ng Th ng Vincent Auriol h i Ngài mu n m i nh ng ai n d l , Ngài xin phép T ng Th ng m i Ông Xã tr ng và m t ít b n c Sotte il Monte. Ngày 15-01-1953, t i i n Elysée, T ng Th ng Vincent Auriol ã i m ão cho c H ng Y RONCALLI trong m t b u không khí trang nghi êm và thân m t. Lúc nh c l i cu c l n y, T ng Th ng Vincent Auriol có nói : "*D p n y khi n tôi càng thêm c m ph c tình ngh a m à c a c H ng Y RONCALLI ... Tôi r t c m ng khi th y m y c nhà quê ch y n c m t r òng r òng vì c m ng và sung s ng*". ghi ân Ngài, Chính ph Pháp ã t ng cho Ngài huy ch ng -tam- ng B c- u b i-tinh.

Ngày 25-02-1953, c H ng Y RONCALLI lên tàu v La-mã, gi a s luy n ti c c a m i ng i. C Th t ng Edouard Herriot, m t chính tr gia n i t i ng ngh ch o c ng ph i c m ph c tài c c a c H ng Y RONCALLI. Ông ã nói : "*Ph i mà m i cha x u nh Ngài thì không bao gi g p r c r i v i Giáo H i*".

Nhìn l i su t 30 n m c H ng Y RONCALLI làm i di n Tòa Thánh B o, Th và Hy l p, Pháp thì l i c Piô XI ã nói qu là m t l i tiên tri : M y hôm tr c khi c Cha RONCALLI sang Sofia nh m ch c, m t oàn dân B o gia l i vào b ki n c Thánh Cha (19-4-1925), c Piô XI ã nói v i h : "*Cha ã sai v i di n c a Cha n v i chúng con. Ngài s có tai c a Cha nghe chúng con, môi c a Cha nói v i chúng con, v ã lòng c a Cha chúng con c m th y Cha th ng chúng con là ng n nào*".

T ông chí Tây c H ng Y RONCALLI ã th c hi n l i tiên tri y.

VII

Th ng ph giáo ch Venice

L i tiên tri c a c Piô X

Ngày 15-3-1953, c H ng Y RONCALLI vào thành Venice nh n ch c Th ng ph Giáo ch . Không sao di n t c n i vui m ng c a dân Venice ng hai bên b sông ào, xem thuy n c a c Giáo ch i qua, h hoan hô, v tay chào m ng.

Ti ng chuông trên tháp Thánh ng Marcô vang l ng, c Tân Th ng ph Giáo ch khoan thai ban phúc lành cho m i ng i và ti n vào thánh ng. Bài gi ng u tiên c a Ngài c ng nh Sofia, hay Istanbul là m t bu i nói chuy n gi a Ngài v i thính gi , nói chuy n thân m t làm sao, mà sau có m y phút, m i ng i có c m t ng nh Ngài là m t ng i Cha quen h , bi t phong t c, l ch s x h . c H ng Y Th ng ph Giáo ch b o h bi t Ngài sinh ra n i thôn quê nghèo nàn và Chúa Quan phòng dùng nh ng th thách v t chât y luy n Ngài, a Ngài t ông sang Tây lúc y kinh nghi m l i v gi a thành Venice là thành Ngài quý m n, vì bao k ni m êm p, cao c thiêng liêng.

Ngài nh c l i câu chuy n Ngài ã g p c Thánh Cha Piô X sau ngày th phong linh m c, c Thánh Cha t tay lên u linh m c tr tu i RONCALLI và b o : "*T t l m, Cha ban phúc lành cho con, và khuyên con làm vinh d cho nh ng l i d c quy t c a con. Cha chúc cho cu c i linh m c c a con s yên i Giáo H i Chúa*". G n 50 n m sau, l i y ã ng nghi m : Linh m c RONCALLI nay là c H ng Y Th ng ph Giáo ch , k v c Thánh Cha Piô X Venice.

Ông Piô Piettaglioli ch nhi m t báo c a a ph n thu t l i r ng : "*Tr i s m t i, sau khi ã ti p t ng nghin ng i khách n chào m ng, c H ng Y l i m t mình, Ngài b o cách khô i hài :*" *ám c i ã xong, a cô dâu v r i, quan khách ã t n mác. ây tôi trong m t lâu ài t t p mà không bi t i l i nào ây. Anh d n àng cho tôi c không ?*".

c H ng Y RONCALLI gi ây c 72 tu i, Ngài là v Giám m c th 139 và là Th ng ph Giáo ch th 43 c a Thành Venice.

c thoát kh i công vi c ngo i giao ch m lo vi c Giám m c là m t c nguy n tha thi t c a c H ng Y RONCALLI, m c dù âu Ngài c ng vâng l i và bình an. Nh ng xem b c th g i cho m t linh m c b n ngày 3-01-1932 t Sofia m i rõ tâm h n Ngài : "*Cha không b th a tác v linh m c là m t i u r t úng. Ôi ! Tôi phân bì cha v i u ó. Tôi trông c y ngày kia Chúa s không quên s h y sinh c a tôi, ã 7 n m nay tôi ph i ch u ng i u y. Ôi ! áng th ng thay i m t Giám m c hay m t linh m c ch lo vi c ngo i giao hay s ng v n phòng*".

Congregazione Istanbul, cái c ch nhã nh n u tiên c a Ngài là n th m xã giao ông Th tr ng thành ph Venise, m y l i n s nói Tòa Th chính ã chinh ph c c m i ng i :"
Tôi l y làm h nh phúc c n trong nhà n y, nhà n y c ng là nhà c a tôi ... ây tôi c m th y h nh phúc ... m c dù có nhi u ng i không Công giáo, nh ng b t c ai làm vì c thì n thì c ng c k nh ng i Công giáo chân chính".

M t ngày c a c H ng Y RONCALLI

Tuy Ngài ã l n tu i, nh ng Ngài còn s c kh e và không i k lu t c a m t i s ng hy sinh ho t ng. Ban mai th c d y lúc 5 gi , c kinh, nguy n g m, r i dâng Thánh l lúc 7 gi 30, th ng Ngài xem l c Ông Capovilla bí th làm tí p theo. B a mai Ngài i m tâm cà phê s a và bánh n ng, r i làm vi c v n phòng ; n 10 gi 30, Ngài tí p khách n 12 gi 30, Ngài cho l nh ph i m i ng i vào g p Ngài. B a tr a Ngài th ng dùng cháo, cá ho c th t, hoa qu , phó mát, Ngài thích r u chất tr ng Soligo.

Th nh tho ng sau b a tr a Ngài ngh m t lúc, r i l i làm vi c n 7 gi là lúc n t i. 7 gi 45 Ngài l n h t v i các ng i giúp vi c, Ngài i ng lúc 9 gi 30. Nhi u l n vì công vi c kh n c p Ngài th c r t khuya, và c ng có l n n a êm Ngài th c d y làm vi c. Ngài thích i d o n s ngoài ph , v i y ph c en nh m t linh m c th ng, Ngài không s m thuy n riêng, ch mua vé i thuy n công c ng có d p nói chuy n v i dân chúng là i u Ngài khoái chí nh t.

G n 30 n m trong ngh Ngo i giao không làm cho c H ng Y RONCALLI quên vi c Giám m c, ng c l i Ngài ã thu góp kinh nghi m t ông sang Tây, Ngài ã th y nh ng hay, d , l i, h i trong vi c i u khi n không ph i m t v ài a ph n, mà c tr m a ph n, nên gi ây là d p cho Ngài ho t ng.

M t Giám m c xây d ng

Ngài là m t v Giám m c xây d ng, lúc n Venise Ngài th y dinh Th ng ph Giáo ch và Giám tòa h h ng hồng s p , Ngài li n lo s a ch a k c àng, nh t là các phòng tr c ây c Piô X ã dùng, c s a so n l i quang ánh, nh ng l i bài trí v n y nguyên. Lúc c u T ng Th ng Vincent Auriol n th m Ngài, ngài a v th ng khách xem nhà, c u T ng Th ng b c vào m t phòng n s , c H ng Y RONCALLI gi i thích v n t t :"
ây là phòng c a c Piô X". Ông Auriol tí p : " và có khi c ng là phòng c a ng k v Piô X trên ngôi Giáo Hoàng".
c H ng Y không tr l i. V sau c u T ng Th ng Auriol thu t l i v i các b n :"
M y tí ng n s c a c H ng Y RONCALLI khi n tôi suy ngh , tôi c m th y ang m t n i thánh".

c H ng Y c ng s a ch a Giám tòa, so n m t n i m i Tàng-th vi n c a Tòa Giáo ch . Ngài ã tu b nhà c a các v Kinh s , nhà th Chánh tòa. Thánh ng thánh Marcô c ng c s a sang quang ánh và s ch s h n nhi u, Ngài s p l i n-giáo- ng, d i hài c t các v Giáo ch Venise ngày tr c chôn o San Michele v n-giáo- ng, ó còn m t ngôi m tr ng, và không kh c ch gì, ng i ta oán là c H ng Y nh dành cho Ngài.

Ngài ã l p 30 x o m i và xây d ng m t ti u ch ng vi n m i cho h p th i. Là T ng Giám m c và Ch t ch H i ng Giám m c c a 9 a h t Triveneto, m i n m Ngài i t nh tâm chung v i hàng Giáo ph m Triveneto, và hàng thánh Ngài d cu c t nh tâm v i hàng giáo s c a Ngài.

ng ch n chiêm lành

tí ng Ngài n v i các ng i trong a ph n, c H ng Y RONCALLI n ng g i th luân l u mà Ngài g i là "*L i khuyên nh "* (*Richiami ed Incitamenti*). Các b c th y c p n

m i v n trong i s ng giáo s và giáo dân, cách n s rõ ràng, và có khi khôi hài n a. T d n m 1955 Ngài vi t th khuyên ng h chi n d ch bài lao, n tháng 6 Ngài vi t th d y v nhân c vâng l i c a giáo s , b c th tháng 7 thúc gi c giáo dân ng h tr i h e cho tr em, m t b c th khác d y v y ph c nhà th và ngoài ng. Ngài s a l i cách hi n t và nh c cho các ph n nh h s ng t i Venise ch không ph i B c c c hay Xích o, n ên y ph c c a h ph i c ch n l a cho x ng h p.

M t vi c quan tr ng khác Ngài ã làm là h p H i ng a ph n (*Synodus*) và nh ng ngày 25 n 27 tháng 11 n m 1957, s p t và ch nh n i s ng và ho t ng tông c a các linh m c, tu s , giáo dân.

Không có m t a h t v n ch ng, m thu t nào b Ngài khinh r . c H ng Y RONCALLI chu ng âm nh c, Ngài d y t ch c nh ng l p d y nh c cho các tu s nam n , Ngài tìm tòi kh o c u l ch s c a thành Venise ngày x a c ng nh ngày nay, Ngài c h t tác ph m c a thánh Lorenzo Justiniano V Th ng ph Giáo ch th nh t c a Venise. D p i h i Qu c t i n nh Venise Ngài ã t ch c m t Thánh l , và gi ng cho các nhà chuyên môn i n nh ; h ng n m Ngài d y t ch c nh ng cu c l cho các nhà báo, các ngh s , th thuy n.

H i Venise c ng có m y l n c Giáo ch i ra ngo ài a ph n, nh n m 1954, Ngài d n u phái oàn các a ph n Triveneto i vi ng L c, c ng n m y, Ngài c c c làm Khâm sai c s d p i h i Thánh M u Beyrouth. N m 1958 c Piô XII phái Ngài sang làm phép V ng cung Thánh ng d i t dâng kính thánh Piô X t i L c v i t cách c s .

T t c các ho t ng c a Ngài u nh m c u v t các linh h n, Ngài có c m tình r t sâu xa i v i con chiên c a Ngài. Ng i ta thu t r ng m i sáng mai, lúc 5 gi , Ngài ra ng i bao l n, nhìn thành Venise và nguy n ng m c kinh. B c th vi t cho Ông La Pira m t tháng tr c khi lên ngôi Giáo Hoàng di n t m t ng ch n chiên lành :

" *tôi nói chuy n tâm s v i ông, là t ngày Thiên Chúa d n d t tôi b c trên con ng c a Th gi i, g p nh ng cá nhân, nh ng dân t c thu c m t c m h ng hay m t n n v n mình khác v i n n v n mình Công giáo tôi ã chia các gi Kinh Nh t t ng h ng ngày cách th nào cho l i nguy n linh m c c a tôi bao trùm c ông l n Tây. Tôi dâng m t ph n kinh y c u nguy n cho dân Hy l p, dân Th và dân Pháp".*

VIII

Lên ngôi Giáo hoàng

Tòa Thánh trở nên ngôi

Sáng tháng năm tháng 9 tháng 10 năm 1958, Đức Hồng Y RONCALLI Đức tin Đức Piô XII băng hà, sau mấy ngày đau nặng nhúng ta đã biết. Đức Hồng Y lên kế hoạch để Đức Hồng Y. Sau đó, Đức Hồng Y Giáo chủ ngài bàn bạc với các bài viết của ngài. Bên cạnh ngài là Nicopeja, một bà mẹ đang băng trên tay một đứa bé, nó la lên: " Đức Giáo Hoàng! Đức Giáo Hoàng!" Cũng như thế, và liên tục ngài nói một từ khác cách đây hơn 50 năm ngài đã lên nháy báo về Đức Hồng Y Sartò làm Giáo Hoàng, mấy ngày sau ngài nói về và tên Piô X. Bên nhau: " Đức Thưa ngài Giáo chủ của chúng ta ngài ngài Đức Piô X quá, chỉ ngài làm Giáo Hoàng".

Đức Hồng Y RONCALLI bình tĩnh xử lý, ngài riêng một ít hồ sơ quản trị mà ngài muốn thân xem xét lúc trở về và chúc thối trên bàn. Trong vali ngài đem những bức ảnh chụp trong một cuộc hành trình của ngài. Ngài không quên đem báo capha, nhưng, mà ngài sẽ dùng lúc nghỉ ngơi tại Tân Giáo Hoàng. Sáng 12-10-1958, ngài lên xe lửa xuống La-mã. La-mã, ngài trú tại trụ sở Công giáo Tiệp hành (*Domus Mariae*), ngài vui vẻ nhìn thấy thánh Phêrô và làm lễ các chức của Đức Hồng Y Baronio ngài trả lời: "Ngài tiệp hành hôn của thánh Phêrô và ngài: *Oboedientia et pax*" Ngài kính viếng di hài của Đức Piô XII, và mỗi ngày lúc 10 giờ 30 ngài đi ngắm ngài bàn về công việc của ngài Đức Piô XII của ngài bầu vào tân Giáo Hoàng.

Sau khi đi các nghi lễ trang trọng và tôn nghiêm, Đức Hồng Y RONCALLI tiếp tục họp Hội đồng Hồng Y, và mỗi buổi mai ngài nhìn thấy thánh Phêrô dưới cửa sổ, cửa sổ cho linh hồn của Giáo Hoàng. Các dinh thự Vatican treo cờ tang, báo *Osservatore Romano* có viền đen phía tang cho Đức Thánh Cha.

Các Hồng Y khắp thế giới về La-mã

Trong lúc này các Hồng Y Giáo chủ từ những miền xa xôi về La-mã. Đức Hồng Y Stefan Wysinski của Ba Lan là Hồng Y đầu tiên về sau buổi màn sáng phép lành. Một tuy nhiên. Đức Hồng Y Alojzije Stépinac, Tổng Giám mục thành Zagreb Nam Tư, đang bị câu thúc tại Krasic không có hy vọng gì về La-mã, nhưng, vì ngài, ngài không có phép Chính phủ Tito. Đức Hồng Y Joseph Mindszenty của Hungaria bị nhốt trong tù tại Sighet. Một cuộc khởi loạn năm 1956 của Chính phủ Kadar tại đây không cho phép, mà dù Tòa Thánh đã can thiệp. Đức Hồng Y Tien Ken-Sin, Tổng Giám mục Bắc kinh đang sống lưu vong tại Tây Bắc Việt Nam, ngài không được đi. Các vị khác như ngài Hồng Y là Elia Dalla Costa Tổng Giám mục Florence, 86 tuổi, Georges Grente Tổng Giám mục Le Mans, 86 tuổi và José Maria Rodriguez Tổng Giám mục Santiago Chile, 92 tuổi.

M i sáng mai, lúc 10 gi 30, các H ng Y h p h i ngh trong Vatican. Ngo ài công vi c t ng táng và ti p phái oàn các Qu c gia n phân u, vi c th nh t là b u c H ng Y S -v - tr ng (*Camerlingus*) i u khi n Giáo H i lúc Tòa Thánh tr ng ngôi ; vi c quan tr ng th nh i là b u giáo ch c s m ng công vi c M t-tuy n-vi n : c Ông Alberto di Jorio ; Th ký M t-tuy n-vi n : c Ông Federico Calori di Vignale ; c-bi n M t-tuy n-vi n : Hoàng thân Sigismondi Chigi ; Th ng-ch M t-tuy n-vi n, ch c n y gia ình Chigi ã gi t m y th k nay. Ba y ban H ng Y c t lên cai tr n c Vatican và s a so n M t-tuy n-vi n.

Tòa Thánh ã cho ban hành m t lo i tem và m t s b c ng k ni m Tòa Thánh tr ng ngôi "*Sede vacante*". Không t c thiên h chen chúc nhau t 4 gi sáng tr c n th thánh Phêrô mua lo i tem Tòa Thánh tr ng ngôi nh th nào!

c H ng Y Constantini, Ch ng- n c a Tòa Thánh La-mã, y công nghi p v i các x truy n giáo, cùng m t tu i v i c Piô XII, ã b m m y tu n tr c. Hôm 17-10, Ngài d y i d o v n, nh ng b ng Ngài kêu m t và nói : "*Tôi i theo c Thánh Cha !*". Ngài v n phòng và m t lúc sau Ngài t tr n vì tim ng. Th là t ng s H ng Y còn l i 54 v : 17 v thu c Qu c t ch Ý và 34 v Qu c t ch khác.

Ai s làm Giáo Hoàng ?

Sau lúc c Thánh Cha Piô XII qua i, dân chúng bàn tán ai s k v Ngài. ti m n, trên chuy n xe l a, bên v ng, thiên h bàn tán r t sôi n i : ai s làm Giáo Hoàng ?

Báo chí l i d ng c h i n y làm ti n ho c g ieo nh h ng chính tr , ng phái.

Các báo trên th gi i c ng nh Ý, hay chia các v H ng Y làm hai phái. Phái "Pacelliani" g m các v ng liêu v i c Piô XII, có tính cách khôn ngoan b o th ; phái th hai "Montiani" có v tâm ti n, theo khuynh h ng c a T ng Giám m c Montini Milan. Báo "*Epoca*" vì t : "*M c dù c Cha Montini ch a ph i là H ng Y, nh ng có l Ngài s c c*".

Oggi, t báo h ng tu n c a ng Quân-ch , chia các H ng Y theo ba khuynh h ng : "T , Trung, H u".

T *Giornale d'Italia* ngày 21 tháng 10 nêu ý ki n : " c H ng Y RONCALLI là ng c viên c a các H ng Y Pháp : N u c c , Ngài s ch n tên Piô XIII ". Có báo c p n m t v "Giáo Hoàng giao th i", v y s là ng i b o th , tu i tác, s cai tr Giáo H i m t th i gian ng n, và làm nh cái c u, n i hai i Giáo Hoàng dài h n và ho t ng h n".

Nh ng v n ng c nh c n là c H ng Y Aloisio Masella và RONCALLI, h cho c RONCALLI là v tr nh t trong s các H ng Y gi à n i ti ng kinh nghi m v ngo i giao, và r t quen v i v n qu c t (báo *Messaggero*).

Báo chí c ng quan tâm n v n c Tân Giáo Ho àng s là ng i Ý hay là ng i n c khác. Có d lu n cho r ng nên b u m t H ng Y không thu c Qu c t ch Ý, h n nêu tên c a c H ng Y Tisserant, th -ch h i H ng Y, m t trong nh ng v thông minh nh t, nói c các th tí ng ông Âu và C n ông, Ngài thu c Qu c t ch Pháp. c H ng Y Léger T ng Giám m c Montréal Gia Nã i. c H ng Y Gilroy T ng Giám m c Sydney Úc Châu là nh ng v có tí ng o c, thu c nh ng qu c gia không vào s c ng qu c. c H ng Y Spellman T ng Giám m c N u c, tuy r t n i ti ng nh ng cái Qu c t ch M s làm cho Ngài g p nhi u khó kh n. c H ng Y Agagianian, Th tr ng Thánh b Truy n giáo có may m n h n c , sinh Nga, thu c nghi th c Armenia, qu c t ch Liban, ã t ng s ng lâu n m La-mã, v a thông minh, o c, v a n i c ông Tây, v a c thi n c m c a ng i Ý. Tuy r ng Ngài là ng i ng i qu c nh ng giáo dân Ý k Ngài nh m t ng i Ý, và Ngài là m t di n gi tí ng Ý r t

hùng h n, ít ai sánh k p. H n th , thu c m t qu c gia nh , Ngài s trên nh h ng c a các c ng qu c, tu i 63 c a Ngài là tu i lý t ng c a m t Giáo Hoàng.

D lu n nên b u m t v thu c qu c t ch Ý, cho r ng : N c Ý ã t ng c ng hi n cho Giáo H i nh ng i Giáo Hoàng nh Lêô XIII, Piô X, Piô XI, Piô XII ; v ch ng dân Ý s n quen n n p y, nên Giáo Hoàng Ý ít có thiên ki n qu c gia h n c . H còn thêm, n u m t v Giáo Hoàng ng i M di n thuy t cho m t tri u dân Ý gi a công tr ng thánh Phêrô thì dân Ý làm sao hi u c, vì Ngài s nói ti ng Ý v i gi ng M . H ngh các v H ng Y ng i Ý : Siri, Lercaro, Ottaviani, Aloisio Masella, Ruffini, RONCALLI, Mimmi.

Báo *Osservatore Romano*, c quan bán chính th c c a Tòa Thánh ã ph i tuyên b , kêu g i báo chí ph i th n tr ng, không nên xem vi c b u v i di n Chúa Kitô nh m t cu c v n ng b u c c a các ng phái.

Ngày 19-10 là ngày cu i cùng trong tu n c u nh t c u h n cho c Piô XII. Hôm y c H ng Y Th -ch Tisserant hành l tr ng, tr c s hi n di n c a h i H ng Y, và phái oàn c a 53 qu c gia n tham d , phân u cùng Tòa Thánh. Sau l , nghi th c làm phép m c c hành long tr ng do 4 v H ng Y thu c 4 qu c gia : c H ng Y Tisserant ng i Pháp, c H ng Y Lercaro ng i Ý, c H ng Y Frings ng i c, và c H ng Y Spellman ng i M .

Vào M t-tuy n-h i

Ch nh t 25-10-1958 là ngày khai m c M t-tuy n-vi n. Ban sáng trong n th thánh Phêrô c H ng Y Th -ch Tisserant hành l tr ng th c u xin c Chúa Thánh Th n ban n cho m t-tuy n-vi n. Trong bu i l , c Ông Antonio Bacci (*nay là H ng Y*) thu c v n phòng " o n s c g i cho Qu c tr ng" ã gi ng m t bài hùng h n, khuyên b o các H ng Y hãy ch n cho Giáo H i Công giáo La-mã m t ng ch n chiên y kh n ng, h p th i và hãy ch n trong m t th i gian v n nh t. Chính Ngài c ng ã gi ng khai m c M t-tuy n-vi n k tr c cách ây 19 n m.

Báo chí ã ng : "Chi u nay 52 v H ng Y s vào M t-tuy n-vi n". M t s b t ng x y n, c H ng Y Edward Mooney T ng Giám m c thành Detroit Hoa K ã d y c Ông J. Breitenbeck bí th c a Ngài n g i Ngài lúc 2 gi 45 k p vào M t-tuy n-vi n. 2 gi 45 i m, c Ông Breitenbeck n và th y c H ng Y Mooney ã b t t nh. c Ông ch k p làm phép x c d u và 2 v H ng Y M khác ang trong Giáo Hoàng ch ng vi n Hoa K t i La-mã là c Spellman và c Mc Intyre v i c Cha O'Connor Giám c tr ng v i vàng n ban phép Gi i t i tr c khi c H ng Y Mooney t t th .

3 gi 30 chi u 25-10-1958, 51 v H ng Y kh p th gi i t t u t i nhà nguy n Paslina và i ki u tr ng th vào M t-tuy n-vi n l n th 78 trong l ch s Giáo H i. Trong s 51 v H ng Y, ch có 13 v ã t ng d M t-tuy n-vi n l n tr c vào n m 1939 b u c Piô XII.

Sau lúc tuyên b : "*Extra omnes*" (m i ng i ph i ra ngoài) c a M t-tuy n-vi n ã óng kín. Các H ng Y h i t i i n Sixtine nghe c H ng Y Th -ch c Tông hi n "*Tòa Thánh tr ng ngôi*" "*Vacantis Apostolicae Sedis*", r i t t c th gi bí m t, o n c H ng Y Th -ch l i khuyên b o các ng v nhi m v cao c c a các ngài.

H n không có m t ngh vi n nào g m có nh ng ng i giàu kinh nghi m và thông minh h n H i ng H ng Y, và c ng không m t ngh vi n nào làm m t vi c cao c h n các H ng Y s p làm, vi c tr ng nh t c a i h : B u v i di n Chúa Kitô tr n gian.

Trong khuôn viên M t-tuy n-vi n có 51 H ng Y, và 150 ng i th a hành, m i H ng Y có th em theo m t vài ng i h u c n, các nhân viên khác g m có : Bác s , th máy, th m c, th n , b p ...

Mặc dù chỉ có 51 Hồng Y, nhưng đã sẵn sàng 65 phòng: một giờ sáng, một bàn quỳ, một bàn viết và một chiếc ghế. Các nhà tu dòng thánh Matta lo việc này trong 2 giờ, một cho các Hồng Y, cái kia cho các ngài giúp việc. Các vật thết bên ngoài vào, đặt trên 6 cái bàn xây, rồi quay vào bên trong. Các thớt này vào thang máy rồi đưa lên phòng Borgia là phòng của các Hồng Y.

Các Hồng Y theo một chương trình sẵn, ban mai lễ, kinh nguyện, rước lễ vào nhà nguyện Sixtine lúc 9 giờ 30. Ngoài các Hồng Y, chỉ có ít nhân viên được phép hiện diện, như bộ phận an ninh và hai phần ba thêm một thì buổi lễ hai. Còn các Ngài nghe, dùng bữa trưa... 4 giờ chiều lại vào buổi, cho đến 6 giờ chiều.

Không khí của ngày và tinh thần của M-tuyn-vi khác hẳn với xô bồ bên ngoài, nhất là công trình thánh Phêrô.

C th g i ch i

Chúng ta mất 200.000 người sáng chiếu tu nhau trước công trình thánh Phêrô. Ngày 26, 27, 28 tháng 10, một đám đông vào ng khói trên mái nhà Sixtine. Khói trình báo tin có tân Giáo Hoàng, nhưng ngày 26, 27 và sáng 28 tháng 10 họ chờ th y toàn khói đen rồi th v ng ra v. Ngoài dân chúng, còn có 735 phóng viên báo chí, họ cần phải có nh viên chức số, với 50 bàn máy quay phim, một máy vô tuyến truyền hình tiên tiến và một chiếc camera đặt tại nhà Canaveral bên Hoa Kỳ, máy đặt trong nhà lúc phóng hình.

C th g i chú trọng nh buổi một v Giáo Hoàng vì Ngài có một sự cảm nhận thiêng liêng không lường được. Giáo Hội bình thường của ngày, các tín không công giáo của ngày như lễ và Tng Giám mục Anh giáo Sydney và tờ "Church Times" của Tỉnh Lành Luân Đôn kêu gọi.

Habemus papam !

Chúng ta có Giáo Hoàng rồi !

Lúc sáng Venice, lòng các Hồng Y RONCALLI đã khấn nguyện, nhưng sau những buổi họp thường ngày, thì các vị Hồng Y khác hẳn với mình, họ thì nếm và cung kính, thì Ngài càng thêm bền kho, vì thế, trước khi vào M-tuyn-vi, Ngài đã vào nhà thờ Chiesa Nuova, và của ngày trên một tiếng ồn bên các Hồng Y Baronio, mà Ngài vẫn sùng kính.

Sau buổi họp an ninh sáu, các Hồng Y Th-ch thì n tr c Tòa của các Hồng Y RONCALLI, các Hồng Y khác của họ, các Hồng Y Th-ch cung kính hỏi: "Ngài có nh n làm Giáo Hoàng không?". Các Giáo sĩ Venice, 76 tuổi, với v m t tr m ngâm suy nghĩ, đáp lại: "Tôi run rẩy và khi ps. S thì u th n và y u hèn c a tôi làm tôi x u h. Nh ng tôi th y Thánh ý Chúa trong sb phi u c a quý v H ng Y ch huynh kh kính c a tôi. Vì th tôi xin nh n. Tôi cúi u và nghiêng mình vác Thánh giá". Ông đứng trên tháp nhà thánh Phêrô 6 giờ 45.

Lúc nói tiếng "Tôi nh n", các Hồng Y RONCALLI trở thành Giáo Hoàng, kể v thánh Phêrô, đi đến Chúa Kitô. Nhìn quanh, Ngài thì y các vị ngài liêu m y phút trước đây, bây giờ xu ng kh i Tòa, b m nút cho 50 Tòa của họ s p xu ng, chỉ còn Tòa của Ngài ng v ng.

C Hồng Y Th-ch thì p: "Tâu c Thánh Cha, Ngài muốn ch n tên gì?"

"Tôi chọn tên Gioan, tôi quý trọng tên y vì là tên của thân sinh tôi, tên của nhà thờ nh h p n i tôi đã ch u phép r a t i. Đó là tên truyền của vô số nhà thờ trên thế giới, nhất là của

Vòng Cung Thánh ngày Latran, là m và là u c a t t c các nhà th . Gioan là tên c a Thánh Marcô, quan th y c a nhà th Chánh tòa Venise : ó là tên ã c vinh d vì hai thánh Gioan trong C u c và Tân c : Thánh Gioan Batista và thánh Gioan Tông ...".

L ch s l i cho ta m t câu chuy n l l ùng : lúc H ng Y Sarto, Giáo ch Venise i d M t-tuy n-vi n n m 1903, có ng i h i Ngài : "*N u c ch n làm Giáo Hoàng, c H ng Y s l y tên gì ?*" - "*Gioan XXIII*", Ngài áp : không rõ vì lý do gì Ngài ã không l y tên Gioan XXIII nh Ngài ã nói, và tên y cho ng k v Ng i.

c Thánh Cha b c xu ng, ti n l i bàn th , qu g i c u nguy n. o n Ngài ng quay m t xu ng, hai hàng H ng Y ng hai bên. c Ông Di Jorio th ký M t-tuy n-vi n quì g i dâng mỗ s tr ng. c Thánh Cha c t mỗ , và i mỗ tr ng, o n c m mỗ t trên u c Ông Di Jorio, ó là m t d u công khai ch Ngài s t c Ông Di Jorio làm H ng Y trong c -m t-h i s p n.

c Thánh Cha vào phòng t thánh m c ph m ph c o n ra ng i trên tòa cho các H ng Y n bái kính. Lúc bái kính l n th nh t xong, c Thánh Cha m i các H ng Y t i hôm ó l i trong M t-tuy n-vi n và các nghi th c khác l i ngày sau. Ng i ta oán có l t i y Ngài ã bàn ít i u quan tr ng kh n c p v i các H ng Y.

Dân chúng ngoài công tr ng thánh Phêrô ã th y khối tr ng và h nao n c ngóng trông cho bi t Tân Giáo Hoàng là ai?

B ng t bao l n trên cao, m t ti n n th thánh Phêrô c a m ra, ánh èn sáng chói. c H ng Y Canali ch oàn ph c t ti n n, dân chúng v tay vang l ng. Ngài th ng th ng c : "*Annuntiamus vobis gaudium magnum : Habemus Papam ! (v tay...) Eminentissimum ad Reverendissimum Dominum, (m i ng i l ng tai, nín th , Ngài ti p) Dominum Angelum Josephum, Santoe Romanae Ecclesiae Cardialem (l i v tay) RONCALLI (v tay th t dài) qui sibi nomen imposuit Joannem Vigesium tertium*".

"Tôi báo cho anh em m t tin r t áng m ng. Chúng ta có Giáo Hoàng r i, ó là c H ng Y Angelo Giuse RONCALLI, Ngài i tên là Gioan XXIII".

c H ng Y Canali i vào m t lúc, r i c Thánh Cha Gioan XXIII n v i t t c 50 H ng Y, Ngài ban phép lành cho La-mã và cho toàn th gi i. Dân chúng hoan hô nhi t li t. c Thánh Cha v y tay chào, r i mau m n i v phòng t m d n Tòa Qu c V Khanh. Ngài li n d y ánh i n tín cho m t ít ng i thân thu c. Th gi i vui m ng, nh ng vì có ng i ch a nghe tên RONCALLI nên t c m ch mu n bi t ngay thân th và s nghi p c Tân Giáo Hoàng. Riêng v i Venise, Bergamo, Sotto il Monte ... tên RONCALLI là m t k ni m êm m, quý m n. T i trong làng Sotto il Monte, dân chúng t pháo bông, h sung s ng vì m t ng i con c a Sotto il Monte lên ch c tr ng nh t trong nhân lo i.

Các báo ã in s n nh ng s báo v i Ti u s các v H ng Y có th làm Giáo Hoàng, h s n ó, n u có Giáo Hoàng m i, h ch in thêm nh vào thoi bán cho s m.

Nhà nh p nh nào c ng mu n cho mình bán b c nh c a c Tân Giáo Hoàng tr c ai h t, nên h ã l y s n hình c Giáo Hoàng Piô XII, và c t u i, v a c tin c H ng Y RONCALLI làm Giáo Hoàng, h li n em dán u Ngài lên nh c Piô XII, r i ch p bóng in ra vô s . Th là n a gi sau, các ng ph u có ng i bán nh c Gioan XXIII. Nh ng ai bi t m u h thì th y ngay : u thì c a c Tân Giáo Hoàng, mà thân hình và tay chân l i m nh kh nh nh th xác c Piô XII. Dù sao báo và nh ã ra s m, và bán ch y vô cùng, h ã thu c món l i khá, vì ai ai c ng mu n bi t ti u s c a c Tân Giáo Hoàng, th y chân dung Ngài và g i ít b c cho b n h u xa. Sáng ngày sau, c Thánh Cha ra i n Sixtine cho các H ng Y bái kính l n th ba và c m t bài di n v n, mà ài phát thanh Vatican tung ra kh p th

gi i : Ngài kêu g i nh ng ng i c m v n m nh các dân t c gi i quy t các tr ng i i n H òa bình th t.

Ph n ng c a th gi i

i n v n kh p c th gi i d n d p bay v Vatican t l òng tôn kính và tin t ng s m nh Công bình, Bác ái c a c Giáo Hoàng.

H chúc Ngài thành công trong vi c làm cho các dân t c th ng yêu nhau. Nói c r ng g n t t c các Qu c Tr ng và và Giáo phái tr ng trên th gi i u có i n v n v , tr các n c sau b c màn s t. T T ng Th ng M Dwight D. Eisenhower, n Anh ho àng Elisabeth, N hoàng Hòa lan, t v Tr ng M c s Do thái Israel Dr. Isaac Herzog n T ng Giám m c Anh giáo Geoffrey Luân ôn, và Giáo ch Alexius Tr ng Giáo h i Chính th ng Nga. N c nào, Giáo phái nào c ng ph i tin t ng cái th l c tinh th n, cái s c m nh thi êng liêng c a ch c v Giáo Hoàng.

Nh ng ngày u tiên trong i s ng Giáo Hoàng c Gioan XXIII ã làm gì và có c m t ng gì ?

i u Ngài làm tr c tiên là xem các h s quan tr ng c Piô XII còn l i. M i ngày sáng, chi u Ngài g p các H ng Y, cho h trình bày công vi c, b o h góp ý ki n. Ngài thu t l i : "*Ban êm có lúc tôi không ng c, tôi d y b t èn c báo, xem h nói v M t-tuy n-vi n và v tôi th nào ; th c h bi t l m chuy n, h n chính tôi, h n c H i H ng Y, nh ng chuy n không có ! - Có b a trong chiêm bao tôi th y nhi u vi c quan tr ng trong Giáo H i, tôi li n ngh , tôi ph i trình v i c Thánh Cha, tôi b t èn vùng d y, ng th i s c t nh m i bi t chính tôi là c Thánh Cha !".* Ngày 30 tháng 10, ngài v phòng c a c Piô XII.

L ng Quang

Ch n ngày ng quang vào ngày 4 tháng 11 là d u u tiên cho thiên h th y c Gioan XXIII là m t ng i c ng quy t, Ngài quy t nh khác th ng, ngày ng quang c a Ngài không ph i là m t ngày Ch nh t nh th ng l , nh ng l i là l thánh Carolo Boromeo mà Ngài v n sùng kính, c ng là ngày Qu c l (l th ng tr n).

L ng quang uy nghi và y ý ngh a ã c di n ra tr c m t 56 phái òan các n c và 5 t ch c Qu c t . Nhi u phái òan do v Ng ai Tr ng trong Chính ph ho c m t Hoàng thân c m u, y h i H ng Y và 280 T ng Giám m c và Giám m c n d . M t s b t ng trong l ng quang là c Gioan XXIII ã ng Tòa, gi ng m t bài hùng h n, Ngài c p n v n hi p nh t, Ngài b o : "*ó là v n truy n giáo trong t t c s r ng rãi và t t p c a nó ... ó là m i lo âu h ng nh t m c d u không ph i là c nh t c a Giáo Hoàng Lamã".*

Không t h t s nguy nga l ng l y c a n th thánh Ph êrô trong ngày l ng quang. Các ài vô tuy n truy n hình ã dùng 7 cây s dây i n, v i m t òan 200 chuyên viên và 5 giáo s c v n. ài Vô tuy n Truy n hình Ý và 14 ài Vô tuy n truy n hình Âu châu ã x p t tung ra th gi i m t ch ng trình tuy t h o. ài Radiotelevisione Italiana ã cho bi t hôm y Ý có 3 tri u và kh p Âu châu có 30 tri u khán gi theo dõi ch ng trình. T i Luân ôn, ch ng trình c l p t c quay phim và g i sang N u c b ng máy bay siêu thanh. T ngày c Piô XII th b nh cho n ngày c Gioan XXIII ng quang, ài BBC Anh ã dành riêng 70 gi phát thanh và vô tuy n truy n hình thông báo các công vi c x y ra Kinh ô Giáo H i. Chính ngày ng quang, su t 8 ti ng r i ng h , ài BBC ã giúp toàn dân tham d

các nghi lễ tôn nghiêm Giáo ô. Chi u y tính c 8 n 9 tri u thánh gi và khán gi n m n p theo dõi ch ng trình.

Báo chí ã r t l u ý n l ng quang. T *New-York Herald Tribune*, t *Evening Star*, t *Philadelphia Inquirer*, t *New-York telegram*, h a h n và ng th i kêu g i ng i Công giáo c ng nh không Công giáo c u nguy n cho c Tân Giáo Ho àng. Báo chí Tunisie khen ng i s thông minh, tài ngo i giao và lòng nhi t huy t tông c a Ngài. La-mã, các c quan báo chí c ti p g i tin t c v t 66 n 67 trang, khi n m t trong nh ng nh à i u khi n *Associated Press* t i Roma ã nói : "*Ch a bao gi chúng tôi g i ng n y tài li u trong m t th i gian v n nh th*".

Nh ng bu i tri u y t

Sau ngày ng quang, c Gioan XXIII l i b t u vào công vi c, Ngài ti p H i H ng Y, Ngo i giao oàn, các Giám m c. Ngày 18-11 Ngài ban tri u y t chung l n th nh t, và ngày 10-12 Ngài m i ban tri u y t ban mai.

Trong nh ng bu i tri u y t chung, Ngài th ng nói ti ng Pháp và ti ng Ý m c dù Ngài ã nói c ti ng Hy l p, ti ng B o, ti ng Th , Nga, Ngài c ng bi t ti ng Anh, c và Tây Ban Nha. Nh ng v n Ngài thích c p trong các bu i tri u y t là: l c quan c n cho thanh niên ngày nay, hi p nh t Giáo H i, n khiêm t n và i s ng gia ình. Lúc c n, Ngài m i c các bài đi n v n dài. Th ng lúc tri u y t Ngài nói chuy n nh cha con, thân m t, s t s ng, có lúc khô i hài và i m thêm vài chuy n vui. Con cái xa xôi n, th y nét m t c Gioan XXIII trong bu i tri u y t u c m ng và b o nhau : "*Th c là Cha Chung*". - *Ôi! Bình an!* - "*T t c tình yêu và tâm h n trong tr ng l trên nét m t Ngài*". Istanbul, Ngài d y kh c n i trên c a Tòa Khâm m ng 2 ch : "*Pater et Pastor*" (*Cha và ch n chiên*). Ta nói c hai ch y ã c ghi trên chân dung đ u hi n c a Ngài.

IX

Cha c ng là ng i nh chúng con

"Hi n lành và Khiêm nh ng trong lòng"

L i y c Thánh Cha ã nói trong di n v n t bi t giáo dân Sofia. Th y cu c i tông ho t ng c a c Gioan XXIII c ng ch a , n u chúng ta không th y Ngài s ng thân m t trong i t nh th nào.

M t tâm h n cao th ng, m t b óc thông minh, m t nhà ngo i giao l i l c càng thêm cao quý, n u trong i t h không t cao t i, mà v n là m t con ng i hi u th o, m t ng i b n trung thành, m t "ng i nh chúng ta".

Vatican ã m t m t v Giáo Hoàng cao c , c Piô XII, thân vóc cao, th ng và g y, v i ôi m t sáng sau c p kính g ng vàng khi n cho ai th y Ngài li n c m ph c ngay con ng i thánh thi n, nhà lãnh o c ng quy t, nhà trí th c uyên thâm. Chúng ta đ th y n i Ngài s sang tr ng c a đồng đôi quý phái Pacelli hòa l n v i tánh n s c a Phúc âm.

ng k v c a c Piô XII c ng là m t v thánh thi n. Ngài không cao l m, ng c v i b m t x ng x ng c a c Piô XII, c Gioan XXIII phì m p, v i vành trán r ng v i ôi tai r t th , và c p m t hi n t , mi ng Ngài nh luôn luôn m m c i, khi n cho ng i au kh lo âu m y, th y Ngài li n c m th y bình an. Ngài thích i bách b , và nhìn th y b c i n ng n ng nh ng nhanh nh n c a Ngài, ta không kh i ngh n c u bé ch n chiên Sotto il Monte, c u h c trò i h c ng xa, hay Trung s RONCALLI, thanh ni ên v m v trong tr n th chi n th hai.

N u ng tr c c Piô XII ta có c m t ng Ngài ang tri n miên liên l c v i Chúa c u b u cho nhân lo i, thì ng tr c c Gioan XXIII ta l i có c m t ng Ngài ang âu y m nhìn nhân lo i a h lên v i Chúa. C hai u chu toàn ph n s b c c u n i nhân lo i v i Thiên Chúa (Pontifex).

Ông Piô Pietraglioli vi t trong quy n (pastor et nauta) : *"Nói n khôn m t Ngài, tôi ngh ngay n s d u hi n. C ch c a Ngài ã c o n k càng tr c có l n đ ng nh không trông th y c, nh ng luôn luôn y ý ngh a. H a hi m m i th y ngài h ng hái s ng ng r i b ng ch c lui l i i u hòa và dè d t".*

"Ti ng nói s t s ng c a Ngài có âm thanh trong tr o, rõ ràng nh ti ng thanh niên, th nh tho ng gi ng Ngài có i là vì quá c m ng. Nh ng cái nhìn c ng nh c ch và ngôn ng hòa l n nhau di n t nh ng c tính : Khiêm t n, hi n lành, qu ng i và bình t nh".

"Trong 5 n m c h nh phúc g n Ngài, ch a bao gi tôi th y Ngài hung h ng, không bao gi nghe gi ng nói Ngài t c gi n hay phàn nàn. Trong nhi u c tính mà tôi quý tr ng n i Ngài, thì có m t c tính mà tôi quý nh t : Ngài thành th t, kính tr ng m i ng i b t phân giai c p. Không nh ng th Ngài còn tr ng t t ng và d lu n c a ng i khác.

"Ngài th ng b o : Thi n ý c a tôi nh th n y", ch không bao gi b o : ây là ý c a tôi".

Ngài là một người vâng trọng Giáo Hội, nhưng không bao giờ thay đổi Ngài một chút, hay làm gì có vẻ kiêu hãnh. Ngài nói ban khen hẳn là chê, và Ngài biết rằng những người có thẩm quyền, về sau sẽ tránh những gì Ngài không tán thành và hãy làm những gì Ngài ban khen, như thế, Ngài đã làm gương sáng và xây dựng những tâm hồn.

Ái đã kính viếng Vương cung thánh đường Thánh Marcô Venise, thì không quên cảm tạ hàng trăm các Thánh tử đạo, các Hierarchy cho những người có phẩm sắc tốt đẹp (câu chuyện Chính phủ) các tác phẩm nghệ thuật ít là lúc có lễ giáo huấn có thể thay đổi và vâng mệnh. Nhưng không chịu, Ngài bảo: "*Tôi không muốn bắt buộc, tôi chỉ muốn cho những người khác thấy ý kiến của tôi thật là. Nếu ai bắt buộc gì thì tôi không gì cả*".

Lúc ở Venise một ít lâu, Ngài bắt gặp bạn, một bà em của Ngài qua lúc Ngài đang ghé thăm nhà, Ngài bình tĩnh không làm mất vẻ lo lắng phi nhân bản bên ngoài, cũng không nói ra cho ai; ngày thứ ba sau bài giảng cuối cùng, Ngài mới tin cho giáo huấn, xin mọi người giúp đỡ ngài.

R t b o t h mà r t t â n t i n

Ngài rất thoải mái, mà cũng rất tận tâm, ngay lúc các Giáo Hoàng, Ngài lập lịch lý lẽ số trên thượng đế ký M-tuyệt-vi, dù chỉ nên Hierarchy, trong C-m-t-h-i-s-p-n. Ngài vì viếng thăm các Giáo Hoàng đã làm cách mà thế kỷ này. Ta không nghĩ đến lúc thay đổi rất thoải mái, vì ta biết Ngài là một sự gia đình, cái gì tốt trong lịch sử chúng ta: Chúng ta biết Ngài đi vào mùa Chay, và ghé thăm các Giáo Hoàng trong một thế kỷ.

Trong các tính, ngài M, ngài Pháp môn chủ nghĩa Gioan XXIII thích óc tận tâm của ngài 77 tuổi như: Về lên ngôi Giáo Hoàng, Ngài bắt đầu thói quen từ ngài Sixtô V, 400 năm về trước, Ngài không sống 70 Hierarchy, Ngài đã sống 75 r và 85 v. Một hôm Ngài đi thăm ngài Ông, bên cạnh ngày xưa của Ngài dùng cảm giác bàn về Ngài, ngài nói: "*Tâu các Thánh Cha thế kỷ Giáo Hoàng chỉ dùng cảm giác mình thôi*".

Thánh Cha đáp: "*Lúc lên ngôi Giáo Hoàng, tôi nghĩ: Tỉ sao Giáo Hoàng lại dùng cảm giác mình? Rồi tôi tìm lý do, rồi cùng không thấy đâu Giáo Hội ra luật cảm giác Giáo Hoàng dùng cảm giác khác, nên tôi cũng bắt đầu quen*".

Thêm sự Hierarchy, bắt đầu tập thể của ngài, những Giáo Hoàng Gioan XXIII không tuyên bố gì trước, cũng như Hội Công đồng Chung, Hội nghị apostolic La-mã, Ngài chỉ nói lúc phải nói, và câu nói của Ngài là kết quả của một suy nghĩ lâu dài về trước. Thế giới tự nhiên này cũng khác, vì ngài 78 tuổi có vẻ bình tĩnh và sống, những hoạt động vô cùng trong tinh thần.

Thật ra Ngài không thích lễ khách sáo; một hôm trong buổi tri ân của Ngài ban cho các tuyên úy và các tuyên úy quân sự Ý trong Vatican, gần hàng thánh L - mà ngài Piô X đã xây dựng, ngài nói chuyện với các Thánh Cha bài diễn văn đã diễn ra. Các Thánh Cha mỉm cười, cảm ơn và nói: "*Bài này cho ngài ta nghe báo, bây giờ chúng ta nói chuyện thân mật với nhau*".

Ngài cũng đi lúc nào trong báo *Osservatore Romano* những lúc Ngài thì không vì ngài: "*Đây là lễ vàng ngọc... đây là lễ cao quý của các Thánh Cha*" chỉ vì ngài: "*Thánh Cha nói... Thế là rồi*".

Câu chuyện bác sĩ Angelo Spanio, Giám đốc bệnh viện Venise thu thập sau đây, cho ta biết các Thánh Cha là người tao nhã, lịch sự nào: một hôm bác sĩ Spanio mời các Hierarchy Y RONCALLI dùng cơm trưa hè của bác sĩ người quê, thu thập ở phố Concordia.

Hàng Y RONCALLI nhã nhặn xin phép các Giám mục sắc tế từ các khi nào dùng cảm trong nhà phn Concordia.

M t Giáo Hoàng bình dân

Nói đến tính bình dân của các Gioan XXIII, ta không sao thu thập một chuyên dân Ý trong một tháng đã truy n tìm những sang những khác. Ngay một tháng trước Ngài đã ra ngoài nhà Tòa Thánh như lần: Ngài đi vì một ngày Tin-giáo, những sinh viên Thánh b Truy n giáo 47 quốc gia trên thế giới cũng giống như các. Ngài tham gia các Gregoriana của Dòng Tên. Ngày lễ của Mẹ Vô Nhiễm năm 1958, Ngài ra mắt vòng hoa những người của Mẹ Piazza di Spagna. Ngài đi vì một ngày bình yên Gerù Bambinô: tham gia những bình yên, yên tâm chúc lành cho những người đi. Ngài lên Monte Mario, tham gia nhà dòng các linh mục già trẻ. Ngài đi vì những người Cha trẻ của La-mã, và luôn tìm ghé thăm các Ông Paschini, một bạn già, một người bạn thân. Những sự kiện bất ngờ của các Thánh Cha như lần khi những Cảnh binh Ý hành quân đi, vì theo Hòa ước giữa Ý và Vatican, một lần các Thánh Cha ra khỏi nhà Tòa Thánh, thì những Cảnh binh tôn trọng họ. Ngài nhớ một Quốc Trưởng. Vì mà có những lần các Gioan XXIII muốn những tình huống không báo trước, nên Cảnh binh, Công an không tay chân, một tháng trước ngài và vô cùng ngạc nhiên, có lần các Ông trong Vatican tìm gặp họ nhau "các Thánh Cha bình dân như thế?" Và hành vi của Ngài đã ra những gì, lúc Ngài đã trở về phòng và nhà phát thanh Vatican loan truyền các tin tức. Dân La-mã dần dần quen cái thói bình dân của các Gioan XXIII và vì thế họ nhớ Ngài nhớ những Cha lành. Và Ngài cũng yêu mến giáo dân vô hạn, Ngài làm những gì tâm hồn mình nghĩ những Cha bình dân làm. Ngài không cần báo tin lâu trước cách truyền thông. 6 giờ chiều 31 tháng 12 năm 1958 ngài phát thanh Vatican báo tin: 8 giờ tối nay, các Thánh Cha mời các phòng chúc mừng mừng mừng giáo dân, và nghe tin tức, thiên hạ nhao nhao công truyền thánh Phêrô. 8 giờ các phòng các Thánh Cha mời, Ngài vẫy tay chào mừng mừng mừng mừng con cái đang đi công truyền thánh Phêrô, và tiếng Ngài vang lên trên máy phát thanh: "*Cha chúc lành cho chúng con mừng mừng mừng mừng...*". Dân chúng quá cảm động cúi đầu, lãnh phép lành, rồi vẫy tay reo lên *Viva il Papa!* quên hẳn các luật pháp, truyền thống xe hơi công truyền rú còi chào mừng Cha hay thay lời cho con cái.

Có lần Ngài xách gậy, xuống bình thường đi Vatican, có lần Ngài ghé nói chuyện với chú thợ làm việc góc lối. Nghe bình nói chuyện, một chú thợ bên góc kia hỏi: "*Thầy kia mà nói chuyện với ngài àng ý mà?*" Anh nói quá sung sướng lên -- "*Tao nói chuyện với ngài Thánh Cha*" -- các Thánh Cha mời mừng mừng mừng mừng mừng mừng mừng mừng.

Dân Ý vui vẻ bắt thiếp, thích các một truyền, và họ nhớ nhau: "*Bình dân, có ngày gặp các Thánh Cha Gioan XXIII đi xe buýt với mình!*".

Những câu chuyện trên đây giúp chúng ta thấy tâm hồn hiền hòa thánh thiện của các Gioan XXIII, những nghĩ nghĩ nhìn vào Ngài, chúng ta không cảm kích rõ rệt bằng xem chính Ngài nói, các tâm tình của Ngài trong các buổi. Qua các buổi sau đây ta thấy Ngài là một con người hiền hòa, một người bình trung thành, là một tâm hồn thánh thiện, chỉ biết tìm thánh ý Chúa và thấy thánh ý Chúa trong mọi sự.

M t tâm hồn qua các buổi

Vang âm của gia đình vào những ngày.

Constantinopoli, ngày 23 tháng 01 năm 1927.

Cha mẹ quý mến,

Cách ấy n m m i n m, lúc cha m còn là ôi tân hôn, t Thánh ng nghèo khó Santa Maria Sotto il Monte b c ra, ch c cha m ch a ngh r ng n a th k sau, t thành Constantinopoli kia, m t trong các con c a cha m , a con trai u, s g i th m ng l c i vàng c a cha m . Nh ng trong tình th ng vô h n c a Ngài, Chúa ã s p t nh th , và con hi p v i cha m cám n Chúa ; không nh ng con hi p v i anh ch em còn s ng mà còn hi p v i ba, b n thiên th n nh , nh t là em Enrica yêu quý, gi ấy ã vào thiên àng, quê h ng th t c a chúng ta, ng i khen Chúa và d n ch cho chúng ta.

Con th y m t lý do c bi t c m t Chúa, không nh ng vì Ngài ã gìn gi cha m s c kh e th y sau 50 n m v t v , mà nh t là vì gia ình c a cha m còn gi cái tinh th n n s , khó nghèo, nh ng y vinh đ không t m th ng, tinh th n kính s Chúa, không có tham v ng gi tr c m t th gian, t t c cái y làm cho ta yên hàn, bình an, bao lâu ta còn s ng d i th n y và b o m cho ta c h nh phúc ngày sau muôn i.

Con vui s ng lúc ngh r ng anh em chúng con ã quy t theo con ng cha m ã i và ã d y d các cháu nh cha m ã d y anh em chúng con.

Con h t lòng kính chúc cha m , và xin Chúa gìn gi cha m còn s ng lâu c trông th y nhi u n m n a cái tinh th n t t p y kéo dài trong c gia ình ta.

Tháng 9 s p n, n u c v nhà ngh , nh con trông c y, con s làm l tr ng th h n m ng ngày c i vàng c a cha m . Gi ấy cha m có th t ng t ng con nh n cha m trong m y ngày n y và c u xin cho cha m c h ng nh ng n thiêng liêng nh cha m c n thi t. Con l y làm ph n kh i lúc ngh r ng m t trong các s y ên i cha m có trong tr ng h p n y là a con c a cha m tr nên Giám m c ang chúc phúc lành Chúa cho cha m nh cách ấy 50 n m cha m ã lãnh phép lành do tay cha x Rebuzzini. Th c th , phúc lành cha x Rebuzzini, ã ban cho cha m trong l hôn ph i, ngày nay hi p v i phúc lành c a m t ng i con, và c ng là c a m t Giám m c, s theo dõi cha m nhi u n m n a, chúng con c hoan h luôn luôn.

M y ngày n y trong lúc c u nguy n, con thích nh n linh h n bà con ta thu c h RONCALLI (n i) và Mazola (ngo i), h c ng thông ph n vui m ng l c i vàng c a cha m m t cách kia, gi ấy trên thiên àng h nhìn xu ng ta, ta trông c y thiên àng ã tr nên cho t t c bà con ta n i ngh ng i bình an.

Sofia -- Uliza Mussala, ngày 26 tháng 11 n m 1930

Cha m quý m n,

Con không mu n ngày n y trôi qua, ngày u tiên con 50 tu i mà không nói riêng m t vài l i v i cha m là k ã ban s s ng cho con.

Mai nay, lúc c u nguy n con ã r t c bi t nh n cha m , con ph i cám n Chúa m t l n n a, vì Ngài ã ban cho con su t 50 n m h ng s giúp c a song thân t t lành và kính s Chúa nh cha m . Con còn i n Chúa h n n a vì Ngài ã gìn gi cha m s c kh e n ngày nay, và con hy v ng cha m còn s ng lâu n a.

Ta hãy cùng nhau ng i khen Chúa quan phòng, và dù s ng, dù ch t ta hãy luôn luôn phú mình trong tay Ngài.

ó là cách s ng p nh t : tin c y Thi ên Chúa, b o t n s bình an trong lòng, nhìn xem m i s bên khía c nh t t, bi t ch u ng và làm lành cho m i ng i ng bao gi làm ác.

H i lên m i con ra kh i nhà cha m , con ã c nhi u sách và h c nhi u i u cha m không th d y con. Nh ng m y i u n s cha m ã d y con nhà v n là nh ng i u quý báu

và quan trọng nhất: nó nâng và em sẽ sống hạnh phúc cho bao nhiêu người con hạnh phúc
sự bao quát trên sách và dĩ nhiên.

Con hết lòng cầu Chúa cho tất cả gia đình ta luôn luôn trung thành với lý tưởng và
gương sáng của các ngài. Nếu vì các lý do gia đình ta không có tiền nuôi bọc trẻ em, thì vì
giàu có và các của quý thiêng liêng, các của quý là vinh hiển thế sự của một gia đình trẻ
mới thì gian nan, và bố mẹ cho các gia đình, không trở ngại, sẽ sum họp ngày sau vui vẻ
trên trời.

Yêu thư của anh vì chiến tranh

Quận y-viên Bergamo, 12 tháng 3 năm 1916

Kính thưa bà G.

Mấy lâu nay vì tin gia đình bà, tôi lo sợ. Than ôi! Chính là tôi lo sợ xấu xa.

Là người yêu người thân yêu, là người, là người vì ta yêu thích nhất, tất cả những người chia
ly chính tôi cũng chịu đựng trong hai năm nay. Tôi sống thanh bình và hạnh phúc không có những
sự đau khổ mà tình thân tôi phải chịu đựng mỗi ngày. Nhưng sự thật khác hẳn với
con người tôi cách đây, và tôi thì tất cả những người tôi có thể thông cảm với sự đau khổ của
bà, và vào một vài lần tôi cũng nghe nói tin Công giáo.

Không bao giờ biết lúc này tôi hiểu rằng tôi không có giá trị gì, nó chỉ có giá trị khi
chúng ta sống như một người khen Thiên Chúa, là người đã ban cho ta sự sống làm sáng
danh Ngài.

Chúng ta quá yêu thích những người thân yêu của ta và vì thế đôi lúc gì mà bất cứ trong
sự của lòng kính mến Chúa, do đó Chúa đã cất nhắc tôi, Chúa không thể nhắc lòng
ta, hãy nhìn lại trong lòng ta nhắc ta kính phục. Ta sống bất chấp, hãy luôn luôn
kêu gọi ta như người khác, hãy nhắc nhở ta, cùng nhau hãy sống như người khác.

Còn Giuse quý mến của Bà! Ôi! Ông hạnh phúc dường nào! Ông của Chúa chúc lành
là người nào! Tôi chỉ nhớ về một điều đáng của Ông, luôn luôn mỉm cười và bình tĩnh, và
ông là một người có một cái gì đó mà tôi phải nhắc nhở và tôn kính. Tôi luôn nhắc
nhắc rằng Ông đã ở trong tâm hồn một khoảnh khắc trong trẻ em và tất cả lành, khi nào ông nên
mất lòng tự trọng của người người người, và khi nào trong giờ Ông sống, Ông nên một mô
phỏng như Contardo Ferrini hay Frederico Ozanam. Vì thế mà Chúa muốn cho Ông được
Ngài lúc còn trẻ về, chúng khác nhau hái một cảnh hoa xuân tất cả.

Thưa Bà, tôi xin nhắc lại, tôi thông cảm và cúi đầu kính thưa của Bà, của anh
của một người về Công giáo; nhưng tôi nghĩ ngày hôm nay Bà phải tìm và chờ ngày mai Bà
tìm thấy trong sự đau khổ một lý do của bình an hoàn toàn và yên ả dĩ nhiên. Bà nên
nhớ rằng người Cha của Bà đã nên đức mẹ, đức yêu nhất, là người Bà đã làm một người về
thật sự đáng theo tình thân Phúc âm.

"Hạnh phúc cho người cha có một người về tất cả!" "Mulieris bonae beatus vir". Ông
Giuse của Bà giờ đây thật là hạnh phúc: chính tôi, tôi muốn nhắc nhở Ông rằng, và tôi muốn
của vinh danh cho Ông, một cái gì đó quý báu.

Thưa Bà, chúng ta hãy can đảm tin lên. Về cách linh mục, tôi cho phép Bà trong
những giây phút bất hạnh này của anh như Chúa đã làm hồi máu trong vầng
Giê-sêmani.

Về trong những giây phút thân mật gần Chúa, tôi sẽ hết lòng cầu nguyện xin Chúa ban
cho Bà tất cả can đảm "theo thánh ý Chúa" (Fait voluntas tua). Tôi chỉ cần Bà sống

Chúa nh tôi ã c ngày tr c. Sau lúc b xao ng, ta bình t nh, ta phó mình trong tay Chúa, ta c mong ch còn s ng vì Chúa, ta tin ch c r ng trong Chúa ta s th y Giuse thân m n c a Bà t thiên àng ang yên i và chúc lành cho Bà.

Fiat voluntas tua.

Sofia, ngày 15 tháng 01 n m 1931

Cha C. thân m n,

Vài hàng nói cho cha hi u tôi thông c m ch ng nào i v i t t c gì liên can n cha và cám n cha ã chúc m ng tôi.

a v m i c a cha có th cám d cha than phi n, vì cha ngh r ng tr c kia cha n ng ti p xúc v i các tâm h n h n, nên làm ích cho h nhi u h n. ó là m t cám d , nó s b xua u i nh bao l n khác. *Adveniat regnum tuum, fiat voluntas tua* : (n c Cha tr n, vâng ý Cha) th là . Giá Chúa ch òi cha m t i u n s : dâng Thánh l m i ngày, r i i quanh m các g c cây, thì cha c làm ng n y c ng .

Giáo H i Công giáo là m t x ng l n, Chúa ã t ta làm vi c ó. Không có công vi c nào h n công vi c nào, mi n là ta làm d i m t ông Ch là ng i bi t m i s , và ý n m i s r t k càng. Tôi ngh m t cái d u c bi t c a các tôi tá th c c a Chúa, là c m th y, tuy vi c n y h p v i mình h n, mà ph i làm m t vi c khác.

Ng i b n thân ang biên th cho cha ây c ng trong tr ng h p y.

Làm m t kinh s hi n h u nhà th Chánh tòa : t n l c giúp các chú bé ch ng vi n, d y giáo lý òi chút, nh n n i m t tí v i m y tâm h n khiêm t n, không òi h i gì, tôi không làm th c sao? i tôi ã có th x y ra nh v y. Ng c l i, cha xem, tôi ph i làm nh ng gì? Tôi c m t a v cao tr ng m c dù b t x ng, tôi có m t quy n ch c mà tôi không c dùng nh m t linh m c th ng n a kia, r t ít khi tôi c d p khuyên b o ít l i v vi c thiêng liêng, tôi không gì i t i c khi nào, c ngày b n vi c -- Bâý gi tôi sung s ng trong m t dinh th p ng i tr c bàn máy ch , hay nói nh ng chuy n l t l o, gi a bao khó kh n tr ng i : s ng gi a nh ng dân, m c d u thu c v Chúa Giêsu Kitô và Giáo H i, mà không có m t chút gì là *sensus Christi* (tinh th n Chúa Kitô), càng có ít *sensus Ecclesiae* (tinh th n Giáo H i) h n n a. Tôi ph i luôn luôn ti p xúc v i nh ng ng i cao tr ng quy n th i, nh ng tôi ph i phi n s u, vì i v i siêu nhiên h là tâm h n bé nh . Tôi chu n b r t k làm nh ng vi c mà tôi hy v ng s làm ích nhi u cho các linh h n, mà r i hy v ng y tan bi n vì ó là ý c a loài ng i.

V i t t c i u y, Cha C. thân m n, ta s ng trong bình an : Vì k t qu cu i cùng là c a ai t n tâm (*corde magno*) làm theo ý Chúa, luôn luôn th y i m hay, và vui v vâng l i ! Tôi m n phép nói v i cha i u ó, vì tôi bi t cha hi u tôi, và c ng vì nh ng l i hèn m n c a tôi có th khi n cha thêm can m và vui m ng.

Chúa Quan phòng s p t cho cha tr v khung c nh c a Citta Alta, n i cha ã qua tu i thanh niên. Nh ng ó là m t khung c nh thích thú nh t, n u ta nh ìn nó d i m t ánh sáng không h p hời, n u ngoài khí tr i quang ãng, ta nói c nó hi n cho ta nhi u y u t s ng vui tính luôn, và làm cho i s ng thiêng liêng thêm t t p. Cha có ngh th không ?

Ôi ! Bi t bao l n t yên i, trí tôi lui v ó, tôi g i l i nh ng nét m t ã qua i, tôi nh n th y ó m t khung c nh tí n h p thì hành các nhân c cao r ng c a linh m c, v i nh ng hình th c khiêm t n, nh ng không kém nh ng i u các thánh l n ã t p !

K t lu n : bao gi c ng v y, cha C. thân ái. Cha h ãy luôn can m, luôn luôn hi n lành và d th ng, luôn luôn là linh m c o c, s t s ng ch m ch thu nh t nh ng gì t t p h n c , vì nh ng m c ích cao c c a i s ng.

Và trong nh ng kinh c, nh ng l i nguy n n s khiêm t n mà s t s ng c a bà ch t t lành c a cha, cha hãy gi cái k ni m c a m t ng i h ng ti p t c th ng yêu cha, m c dù xa xuôi, và h t lòng chúc cha hoàn toàn vui v , xin Chúa ban phúc lành cho cha.

Sofia - Uliza II

Ngày 6 tháng 8 n m 1934

Cha P. thân m n,

Tôi ã i tr n Roustchouk 4, 5 ngày thnh l ng làm m t vi c mà tôi mu n làm cho xong, lúc v tôi nh n th cha ngày 26 tháng 4.

Tôi không ng c nhiên vì nh ng i u cha vì t cho tôi. Thú th c v i cha, m y b a r ày tôi ã ngh n i u y, vì tôi n ng ngh n cha và công vi c c a cha, tôi oán nó s k t li u nh th . ó là s khôn ngoan theo l công bình c a loài ng i; và chúng ta c ng ph i ch u ng nó tránh nh ng s d l n lao h n và h u qu kh c h i h n. Do ó tôi công nh n các i u mà giáo quy n s p t v cha và các công vi c c a cha vì ích chung a ph n là h p lý và ã c suy ngh k càng. Trong tr ng h p cha, còn có các hoàn c nh khác, nh cha ã nh n m nh, vì v y n u cha tuy t i mu n ph n i b t c ai th ì tôi không khuyên cha i u y âu.

R i n u tôi c m trí n g n cha, sát tâm h n cha. Cha P. thân m n, tôi mu n nh ìn cha, nh t là trong giây phút n y, d i khía c nh và ánh sáng i i. Cha cho phép tôi l y t m lòng c a m t ng i anh nói v i cha, gi ây h n lúc nào c là tr ng h p ph i nh m m t, khoanh tay, ph i v t i nh ng gì là "cái tôi" c a cha -- Cha hãy b nh ng cái gì cha c m xúc nh k khác, và gieo mình trong bi n bình an và ch c ch n c a thánh ý Chúa, ch ó cha m i tìm th y bình an th t.

Cha nh c l i v i tôi, và tôi c ng bi t t lâu r ng c Giám m c a ph n, c ng nh c Ông C. và cha Kinh s C Giám tòa th ng m n cha và tr ng ãi cha nh th nào, các Ngài quý các tài c c a cha, h ãi u bi t các khuy t i m c a cha, và cha không sao ghét h c. Nh ng cha P. thân m n, ó là s c m nh c a cha, là s c m nh l n lao, i u y ph i là s an i c a cha. Các b trên c a cha x ãi nh th , cha không th y sao ? Chúa Giêsu ang m r ng hai tay yêu m n và kêu g i cha, Ngài mu n cho cha không mu n thu c v cha mà thu c v Ngài trong s th ng tr n c a Thánh ý Ngài, th ng tr n hoàn toàn và tuy t i, s th ng tr n y s là yên ngh và vui m ng c a cha ìn y và i sau.

V y tôi mu n nói v i cha : Cha ng ngh n chuy n khác, cái n y c, cái kia không, cái n y tôi thích, cái kia tôi a : Sao v y ? ã 57 tu i r i, mà chúng ta còn o n u c a àng thiêng liêng sao ? Cha t ng tôi c ng thích mãi t i B o gia l i sao ? Nh ng tôi s n lòng vì tôi bi t ó là ý Chúa d y tôi, ngoài ý Chúa b t c âu tôi c ng kh ; ng c l i v i ý Chúa tôi vui m ng và c m t s bình an áng m ìng i ghen t ng, tôi không bao gi ch u nh ng s b ng an y c th ng ch c hay thêm vinh d trên tr n gian. ây là m t d u : Chúa mu n luôn luôn h ng d n ta làm òi vi c khác h n vì c ta t ng làm c ; cha c mu n coi x hoài, nh ng cha nh n th y m i x u là x Granata, ngh a là thánh giá c , nh ng i ta nói trong h nh Thánh Gioan Thánh giá.

... Cha hãy nh n b t c i u gì c Cha ng h v i cha, cha ng làm ch ng trình, nh ng hãy nh n l y cách n s nh ng gì Chúa quan phòng g i n cho cha m i ngày.

... Chúng ta hãy luôn luôn b n vi c, dù s ng dù ch t, b n làm theo thánh ý Chúa trong au kh c ng nh trong vui m ng. Nh ng th m i t t và ta c d p nên thánh, t p s ng sung s ng ch n y c ng nh ch kia.

Th g i i s Von Papen

(S th n c Th)

Bugii Kada, ngày 4 tháng 8 n m 1944

Kính th a i s ,

i s r t có th hi u c i s r i t Th khi n lòng tôi bu n phi n nh th nào. Vì tình th n nhi m v , tôi luôn luôn c g ng trên t t c các phe i l p. Vì th , tôi không xét oán các hoàn c nh hi n t i. Tôi thích tin t ng r ng chính các hoàn c nh y u do Chúa quan phòng s p t chúng ta c ích nhi u h n.

Su t th i gian i s trên t n y tôi ã luôn luôn sung s ng, vì ho c chính mình tôi nh n th y, ho c nghe ng i ta ng thanh ca ng i tài ngo i giao c bi t c a Ngài và lòng o c c a m t ng i Công giáo g ng m u. Làm th , i s ã chu toàn m t s m nh y vinh d cho Quý Qu c, và m u ích r t quý hóa cho Giáo H i Công giáo.

i s cho phép tôi cám n i s m t l n n a vì nh ng c ân liên l và nh n n i mà i s ã thi th cho Tòa Khâm m ng Tòa Thánh trong m y n m nay ; tôi mu n c bi t nh c n công c a v Khâm m ng Tòa Thánh t i H y l p, Ngài ã giúp ích v ph ng di n Tôn giáo cho các ng i Công giáo nói ti ng c ang t i Th . C ng vì ó mà k ni m c a i S luôn luôn c quý m n và khen ng i.

Qua c n giông t ang o iên th i cu c, tôi tin ch c ngày quang ãng s n, chúng ta cùng nhau s s ng nh ng ngày y an i y ; vì qu s chín sau c n th thách nung t. i v i i s , tôi mong s là m t ng i b n chân thành, khiêm t n, có m t tâm tình không thay tr ng i en, vì là tâm tình c a m t Giám m c trong Giáo H i Chúa. L i c u nguy n v à phúc lành c a tôi, s bao ph i s , gia ình yêu quý c a i s và t t c gì g n tâm h n i s nh t. Tôi mu n c bi t nh c n bà Marta, i s phu nhân, m t ng i v r t x ng áng, các cô gái tao nhã l ch s c a bà và c u trai yêu quý c a i s . C u Franz là ng i áng kính nh t, vì c u còn mang trên chân c u cái d u c a s h y sinh, c u x ng áng làm m t ng i con cao th ng c a n c f c.

Th a i s , tôi mu n nh c l i m t l n n a : ta hãy can m và tin t ng. Muôn nghìn ti ng tôn tr ng, kính ph c và chào m ng, bao ph l y i s trong m y ngày nay. ó là cách bi u l ng n lòng tri ân c a loài ng i. c gì nh ng l i r t n s c a tôi c i s nh n l y, khác nào l i c a Thiên Chúa, nó có s c xoa d u và b o m s thân m t thiêng liêng nh t c a tâm h n i s , tâm h n o c h ng nuôi hai chí h ng : Ph ng s n c c, n c luôn luôn cao c ; ph ng s hòa bình và th nh v ng c a Giáo H i Công giáo, m chung c a các tâm h n và các dân t c.

Xin Chúa gìn gi i s và các ng i thân yêu c a Ngài, cho kh i m i i u d , và ban cho i s m t công vi c m i (pro aris et focus) ph c v Thi ên Chúa và gia ình. Tôi không nói v i Ngài "v nh bi t", nh ng tôi xin nh c l i y c m ng và tin t ng ti ng "Tái ng " (arrivederci).

Câu l c b

Sofia - Ulitza Mussala 2, ngày 24 tháng 6 n m 1927

Con thân m n,

Con khó t ng t ng c lúc th và k ni m c a con v n tay Cha, Cha l y làm quý hóa ng n nào !

Cha sung s ̃ng vì con h c xong và ấ thi ̃ u k s cách vinh d , Cha c ̃ng vui m ̃ng vì con ̃ng i quân d ch. Cha c ̃ng ấ i h i 20 tu i. Cha s ̃ quân d ch quá, ̃ng c l i nó ấ làm ích cho cha r t nhi u. ̃i s ̃ng y nó làm cho ta có thói quen không khinh r m t cái gì, dù là nh ̃ng vì c nh m n, nó b t tình th n và th ̃ xác theo k lu t ; nó t p ta t ̃ cai tr l y m ình và cho ta nhi u d p ̃ làm vì c tông .

Nh c ̃n câu l c b ̃ng S. Salvatore và nh c ̃n nhóm S.Alessandro làm cho cha c m xúc r t nhi u.

Không bao gi ̃ cha ph i lo l ̃ng và c c kh ̃nh trong m y n m y. Cha ph i v t v ̃ vì công vì c ó. Nh ̃ng cha c m th y yêu th ̃ng thanh niên và n u ph i luôn luôn lo l ̃ng cho m t mình h ̃n h t ̃ i thì cha c ̃ng ̃nh.

Thiên Chúa ấ s p t th khác. Có bao gi ̃ ai t ̃ng t ̃ng c th không ? T Bergamo xu ̃ng La-mã, và t La-mã qua Balkan ph ̃ng s ̃ Thiên Chúa và các linh h n! Ta h ̃y ng i khen Thiên Chúa t t lành và quan phòng, trong công vì c ch c h n khó kh n và b n r n c a cha, Ngài không ̃cha thi u n Ngài, là s ̃ vui v ̃ trong tâm h n. Ngài ban cho cha c b ̃nh an và nhanh nh n, hai c tính y giúp ̃cha thoát kh i nhi u khó kh n là c a n h ̃ng ngày c a Cha.

Cha không quên ̃i s ̃ng cha gi ̃a các sinh viên tí nào, và n u m t ̃ng cha phi n mu n lúc ngh r ̃ng, cha ấ i nh t t ̃ng c ̃ng r m h u xây cái t ̃m y là câu l c b ̃ S. Salvatore, hy v ̃ng nó s ̃ b ̃nh v c và d n nhi u Tâm H n thanh niên bi t ra s ̃ng i, r i ngày nay dù cái t m á kh c tên c a nhà y c ̃ng không còn b ̃n c a l n ; nh ̃ng ̃ng khác th nh tho ̃ng n i vui m ̃ng c a cha c ̃ thêm lên vì hình nh yêu quý c a các thanh niên cha ấ quen ó hi n ra trong trí óc cha, giây phút n y h n lúc nào h t, cha hi u cha ấ làm ích cho h .

H i con thân m n, trong các hình nh y, cha quý yêu hình nh con, và hình nh c a anh em con h n c . Chúa ấ th ̃ng ban cho con nhi u c tính : c bi t nh t, là i x nh ̃nh n và t t ̃ng s c s o, ch c tính ó s ̃ giúp con thu nh t nh ̃ng tri u thi ên t t p và vinh d ̃ trong i s ̃ng con sau lúc quân d ch.

làm cho hình nh y s ̃ng trong ôi m t và trong qu ̃ tìm cha, con ấ gi t m hình nh c a con cho cha. T t l m ! Cha cảm n con l n n a, cha s ̃ gi ̃ gìn nó cách quý báu và m n yêu. Nó s ̃ nh c cha c u xin Chúa cho con và nh ̃ng s c n thi t c a con.

R i con h ̃y biên th ̃ cho cha luôn, n u cha ch m tr l i, i u y không ph i t i cha. Bao gi ̃ con c ̃ng t ̃ c m c ích c a l i l con, c a tâm tình con, c a c v ̃ng con, c a nh ̃ng tr ̃ng i và các cu c chỉ n u con. Cha không ̃ cái gì trôi qua. Cha không b ̃ quên gì ̃u. Th r i - h ̃ lúc nào vì t ̃ c thì cha s ̃ tr l i cho con luôn.

Can m lên ! Con thân m n c a cha. Lo gi ̃ s ̃ vui v ̃ trong lòng luôn. N u lúc nào con v p ̃ng ̃, n u cu c chỉ n u thi êng liêng luôn luôn v ̃y ph con cách d d i, ̃ng bao gi ̃ con ch u s ̃ng ê t i n. Con h ̃y h ̃ mình khiêm t n, và trong s y u u i c a con, con h ̃y tin t ̃ng phó mình trong tay Chúa, bên Thánh Tâm Chúa Giêsu, con h ̃y t ̃m mình trong ngu n m ch không bao gi ̃ c n c a n thánh. M ch y r a s ch con, nâng ̃ con, ban s c m nh cho con, thông cho con s ̃ vui m ̃ng, vui m ̃ng cao c ̃ vì s ̃ng, vì hy sinh cho lý t ̃ng Công giáo.

Cha không bi t ch ̃ng nào m i g p con l i c. N u trong k h ̃ con có th ̃n, con bi t ̃ cha ̃u con c ̃n. Ngày y s ̃ là ngày l c a cha.

nào m ̃n quân d ch và quy t ̃nh xong v t ̃ng lai, con h ̃y tin cho cha bi t. N u ngày kia con xin Giáo H i ban phúc lành ̃ thánh hóa trong m t bí tích nh ̃ng l i th h a và v n m nh t ̃ng lai c a con, con thân m n c a cha, con bi t cha r t vui lòng ban phúc lành y cho con cách long tr ̃ng. Cha ấ ban phúc lành y nhi u l n. N u cha có th ̃ ban thêm, cha s ̃ r t s n lòng làm nh ̃ con c ao, phúc lành y s ̃ làm ích và nâng ̃ con.

Con có nói về cha và Masconi thân mến của ta. Phải, nó thật đáng thán phục! Cha cũng thán phục nó, vì cha tin nó thật lắm, cha luôn luôn theo dõi nó vì thiện cảm và trông mong cho nó thành công.

Bây giờ biết chắc nó, cha cũng biên tập thêm nó. Con hãy an ủi nó cảm ơn. Tình bạn giữa các tâm hồn thanh niên tốt đẹp là một trong những cái quý nhất trên đời, là một nâng đỡ đúng: như Thánh Kinh nói: bạn trung tín là một cứu cánh cho người yếu đuối. "Amicus fidelis, protectio fortis".

Lên nã cha cảm ơn con, con thân mến của cha ...

Đây là bức thư ngắn gọn của một vị Giáo Hoàng, báo Catholic Digest tháng 3 năm 1959 thu thập: "Linh mục Philippe Roncon một linh mục trẻ tuổi phục vụ tại nhà thờ Bà thành Dole (Pháp), đã quên cái áo mũ của mình trong phòng ở Sixtine, lúc đi dự một nghi thức đôn bệ của Thánh Cha Gioan XXIII, mấy hôm sau cha Roncon nhận được một bưu kiện sau đây từ Vatican gửi đến:

"Con thân mến,

Cha sẵn sàng cho con chiếc áo mũ của mình quên trong phòng ở Sixtine, lúc đi dự các nghi thức đôn bệ của ngài.

Chúc con cưỡi áo y hỡi cha, vì khí trời núi Jura rét buốt hơn La-mã".

Ký tên,

Giáo Hoàng Gioan XXIII

X

Pater et Pastor "Tôi là Cha và là ông Cha n chiên"

Th y đ y muôn dân

V a lên ngôi Giáo Hoàng, c Gioan XXIII ph i s a l i huy ch ng c a Ngài. Theo t c l , huy ch ng c a c Giáo Hoàng không có kh u hi u, nên Ngài đ y xóa câu "*Obedientia et pax*". Huy ch ng c a Ngài có cái tháp là bi u hi u c a gia ình RONCALLI, 2 hoa hu bi u hi u c a thánh Alexandro t o, quan th y a ph n Bergamo, con s t xòe cánh, quy n sách có . "*B ng an cho con, Marco, thánh s c a ta*" (*Pax tibi Marce, Evangelista meus*), nh c l i Ngài ã làm Th ng ph Giáo ch t i Venice. Ng i ta ã s a ch a theo ý Ngài r i em b c v vào trình Ngài. c Thánh Cha nhìn i nhìn l i và b o : "*Cái gì c ng p nh ng con s t trông sao đ quá, Cha mu n s a cho nó hi n kia !*"

Ph i, c Thánh Cha Gioan XXIII là m t v Cha hi n, Ngài mu n cho c con s t n i huy ch ng c a Ngài c ng hi n. Công vi c c a m t v Cha hi n là đ y đ con cái. Ngài ã dùng t t c m i đ p ban b l i chân th t h ng s ng, nào là nh ng bu i tri u y t, nào nh ng bài di n v n cho các phái oàn trí th c, th thuy n, khoa h c, chính tr , mà nh t là trong nh ng b c Thông i p g i cho toàn th giáo dân kh p th gi i giáo hu n h m t v n quan tr ng.

l y m t t đ , ta ch đ báo *Osservatore Romano* xem c Thánh Cha ã c nh ng di n v n nào m i tu n :

1-8-1959	c	Thánh	Cha	ban	Thông	i p
	" <i>Sacerdotii</i>	<i>nostri</i>	<i>Primordia</i> "	Thánh	Giowan	ni m
	bách	chu	niên	Thánh	Giowan	Maria
	Vianney t tr n.					
10, 11-8-1950	Di n	v n	cho	các	Ch	t ch
	giáo	Ti n	hành	các	a	Công
	n c Ý.					ph n
17, 18-8-1959	i n v n cho dân t c Honduras.					
19-8-1959	S c	ng	g i	hàng	Giáo	ph m,
	và	dân	Balan	d p	l	c M
	tri u.					giáo s
23-8-1959	<i>i n</i>	<i>v n</i>	<i>cho</i>	<i>H i</i>	<i>ng</i>	<i>Qu c</i>
	<i>h i</i>	<i>Thánh</i>	<i>M u l n</i>	<i>th II.</i>	<i>t</i>	<i>Hi p</i>

Vâng l i Chúa Giêsu đ y : "*Chúng con hãy i đ y đ muôn dân*". c Thánh Cha luôn luôn chú tr ng n vi c gi ng đ y l i Thiên Chúa.

Thông i p "Lên ngôi Thánh Phêrô"

Bức Thông điệp thứ nhất của Thánh Cha Gioan XXIII đã ban ngày 29-6-1959, khi bắt đầu nhiệm kỳ "Lên ngôi thánh Phêrô" (*Ad Petri cathedram*) dựa trên ba tài: Chân lý, Hòa bình và Hòa bình trong tinh thần Bác ái.

Mục đích của Thông điệp, Thánh Cha nêu cao sứ mệnh của Giáo Hội, là các quan tâm liên kết các dân tộc. Ngài nhắc lại các công việc xã hội làm là Hội Công đồng Chung, tu bổ Giáo luật cho Giáo Hội công đồng, Hội nghị địa phương La-mã. Tiếp theo Thánh Giám mục thì dựa trên ba tài chính của Thông điệp: Chân lý, Hòa bình và Hòa bình trong tinh thần Bác ái.

Phần I: Chân lý.

Suy nghĩ về Chân lý, kinh nghiệm chân lý, không biết chân lý nhất là chân lý mà khi là nguyên nhân sinh mệnh của xã hội hiện tại.

Phần II: Hòa bình và Hòa bình.

Trở về với chân lý, người ta sẽ nhận ra mối tình huynh đệ giữa loài người với nhau, giữa các dân tộc, giữa các giai cấp xã hội, gia đình, và nhất là sự dằng dặc hòa bình thế giới.

Phần III: Sứ mệnh của Giáo Hội.

Lúc sáng lập Giáo Hội, Chúa Giêsu chỉ muốn có một đoàn chiên và một mục tử, nên hiện nay Giáo Hoàng thừa kế nhiệm vụ của các Giám mục lãnh đạo khai giảng nghe lời Chúa phán mà trở về cùng Giáo Hội La-mã, một thể hiệp nhất trong một đức tin, một quy luật, một phương thức. Mục đích hiệp nhất, ta hãy cầu nguyện theo lời Chúa đã cầu nguyện: "Xin cho chúng nó hiệp nhất" (*Ut unum sint!*)

Phần IV: Những lời khuyên.

Thánh Cha nhắc lại về tình yêu và về tình yêu, học hỏi, khuyên giáo dân, dạy dỗ học sinh trong công việc tông đồ... Ngài nhắc lại về các Giám mục, các Linh mục, các Tu sĩ nam nữ, những người giàu nghèo túng, di cư, những người bị bách hại vì đạo thánh, về tình yêu. Cùng với Thánh Cha khuyên tất cả hãy sống một cuộc sống công bằng.

Thông điệp "Buổi đầu của linh mục của ta"

Thông điệp thứ hai, Thánh Cha Gioan XXIII đã ban tên là "Buổi đầu của linh mục của ta" (*Sacerdotii nostri primordia*). Về Thông điệp này được công bố vào ngày 31-7-1959 vào dịp bách chu niên thánh Gioan Maria Vianney tạ thế. Thánh Cha đã nêu cao gương sáng của cha nghèo khổ. Thánh Cha nhận ra những vấn đề quan trọng và hiện tại của các nhân viên nghèo khổ, hãm mình, trinh khiết, vâng lời. Ngài nhắc lại về các linh mục mà nhiệm vụ của họ là sống và phụng thờ Thánh Thể, nhất là Thánh lễ. Thánh Cha dạy về các gương sáng của thánh Vianney, trong việc giảng dạy và nhất là ngài tòa cáo giáo. Thánh Cha không quên nhắc lại các Giám mục và giáo dân vì sự giúp đỡ có thể làm và phải làm cho các linh mục tránh khỏi những khó khăn về thể chất và tinh thần là sự cô đơn và nghèo khổ.

Thông điệp "Memento pro"

Ngày 26-9-1959, Thánh Cha Gioan XXIII ban một bức Thông điệp về nhiệm vụ của Thông điệp này là "Memento pro" (*Grata Recordatio*). Đây là một lời kêu gọi toàn thể

Giáo Hội cũ nguyên, nhất là trong tháng Mậu Côi. Các Thánh Cha chỉ nghĩ chính các ngài cũ nguyên: Kê-ni-mê các Thánh Cha Piô XII bằng hà, và ngài Kê-vê-ri-ô (9-28 tháng 10 năm 1958). Tiếp đó các Thánh Cha nhắc các áp dụng Truy n giáo, công bình và hòa bình giữa các dân tộc, nên sẵn thiếp công nhận Thiệp Chúa là ngân bản sẵn, bản l l u t, là ngân bên các quy n l i c a con g i, Ngài cũ ng nh cũ n H i ng a ph n La-mã và Công cũ ng Chung.

Thông cũ p "Th i nh các Chúa chiên"

Thông cũ p th t c a cũ Thánh Cha Gioan XXIII cũ công b ngày 29-11-1959, cũ là "Th i nh các Chúa chiên" (*Princeps Pastorum*) cũ kê-ni-mê 40 năm ngày cũ Benedictô bản Thông cũ p "Maximum illud", ngày 30-11-1959. Thông cũ p Th i nh Chúa chiên n y là m t H i n cũ ng quan tr cũ ng v v n truy n giáo, vì trong ó cũ Thánh Cha v cũ cách t m rõ ràng t t cũ nh cũ nguyên t c và tôn cũ ta ph i theo làm tông cũ cách h u h i u. Thông cũ p n y quan tr cũ ng vì nó giúp g i quy t nh cũ ng v n cũ nh thi t th i i m i ã t ra.

Ngài cũ nh cũ l i v Giám cũ m cũ Á châu tr cũ tiên cũ t n phong vào năm 1923 và v Giám cũ m cũ Phi châu tr cũ tiên cũ t n phong vào năm 1939. n năm 1959 ta cũ m cũ 68 Giám cũ m cũ Á châu và 25 Giám cũ m cũ Phi châu. Giáo s b n qu cũ Á châu năm 1918 cũ 919 và năm 1957 lên cũ n 5.553 v ; cũ ng trong th i gian y giáo s b n qu cũ Phi châu i t cũ n cũ 90 cũ n 1.811 v .

B cũ Thông cũ p Truy n giáo n y chia làm hai ph n :

Ph n I : Bàn v cũ hàng Giáo cũ ph m và Linh cũ m cũ b n cũ qu cũ.

C Thánh Cha cũ y : n u m u n thi t l p Giáo Hội cũ b n v cũ kh p n i thì ph i giao phó vì cũ i u khi n cho hàng giáo cũ ph m cũ b n qu cũ. Nh cũ ng m u n cũ th , ph i chú tr cũ ng cũ n vì cũ ào t o cũ ng sinh v cũ i s cũ ng thi êng liêng : h u n l u y n cho cũ ng sinh s cũ ng thích h p v i hò àn cũ nh, cũ tinh th n trách nh i m và óc sáng cũ n, cũ t quý tr cũ ng giá tr truy n th cũ ng cũ a cũ ph cũ ng, h u lúc làm linh cũ m cũ h cũ th cũ giao thi p ngang hàng v i g i i trí th cũ, hò t cũ ng Giáo Hội cũ theo cũ th cũ a Tòa Thánh, và luôn luôn cũ nh cũ n quy n l i c a Giáo Hội cũ ph quát tr ên t t cũ .

Ph n II : Bàn v cũ giáo cũ dân.

H cũ có m t vai trò quan tr cũ ng trong cũ i s cũ ng Giáo Hội cũ, h cũ ph i là cũ nh cũ nhân hùng cũ m nh cũ cũ a cũ chân lý cũ b cũ ng cũ Bác ái, h cũ ph i cũ cũ ng tác và giúp cũ Giáo Hội cũ v cũ tinh th n cũ cũ ng cũ nh v t cũ ch t. Hàng linh cũ m cũ có ph n cũ h u n l u y n giáo cũ dân th ành cũ nh cũ ng tông cũ s t s cũ ng tham gia công cũ vi cũ truy n giáo. C Thánh Cha cũ bản cũ n vì cũ ào t o cũ p cũ h cũ huy tông cũ giáo cũ dân, ph n cũ cũ a cũ các ph n t u tú trong giáo cũ dân cũ ng cũ m g i cũ nh cũ ng a v cũ quan tr cũ ng trong xã h i, Ngài cũ cũ ng cũ t n i l o l cũ cũ a Giáo Hội cũ i v i cũ các sinh vi ên Á Phi cũ h cũ t i Âu châu.

H i ng cũ a ph n La-mã

C Thánh Cha là Giáo Hoàng cũ chung cũ cũ a cũ Giáo Hội cũ, cũ ng Ngài cũ l i cũ là Giám cũ m cũ cũ cai qu cũ n cũ a ph n La-mã. cũ giúp Ngài cũ xem số cũ cũ a ph n cũ cũ cũ t n y, cũ có m t cũ cũ H cũ ng Y qu cũ n cũ lý và 3 Giám cũ m cũ cũ phó qu cũ n lý cũ i cũ cũ cũ Thánh Cha. Chúng cũ g i cũ La -mã là m t cũ a ph n cũ cũ cũ cũ cũ vì nó cũ ng th i là Kinh ô cũ cũ a Giáo Hội cũ. Tuy nó cũ không cũ r cũ l m, cũ nh cũ cũ các Tòa B cũ a cũ Tòa Thánh, cũ các Giáo Hoàng cũ i cũ cũ, Giáo Hoàng cũ Ch cũ ng vi cũ n, cũ các nh à cũ cũ cũ a cũ các Dòng tu Nam cũ N cũ u cũ trong cũ a h t cũ cũ a nó. Su t cũ ngày, cũ cũ p cũ các v cũ H cũ ng Y, T cũ ng Giám cũ m cũ, Giám cũ m cũ,

c Ông, Linh mục, Tu sĩ, Nữ tu, m i màu da, ngôn ngữ, v n y ph c màu sắc. Thành La-mã l i là m t ô th có hai tri u dân, Kinh ô n c Ý, thành th v n luân lý, xã h i ph i c chú tr ng.

c Thánh Cha ã tri u t p H i ng a ph n La-mã vì d nhiên theo Giáo lu t, H i ng là vi c c n thi t và giúp ích cho i s ng Công giáo c a giáo s c ng nh giáo dân. Ta c n ph i xem l ch s bi t t i sao c Thánh Cha kh n c p tri u t p H i ng a ph n nh th .

T 5 th k nay, ngh a là t Công ng Trente ch a có H i ng a ph n La-mã l n nào. M c dù s hi n di n c a c Thánh Cha t i La-mã có th gi i quy t r t nhanh chóng nhi u i u th c m c, nh ng còn nhi u khía c nh khó kh n òi bu c c Thánh Cha ph i áp d ng gi i pháp Giáo lu t ã n nh : H i ng a ph n.

Ngày tr c, 3 H i ng La-mã ã c tri u t p trong nh ng hoàn c nh gay c n và quan tr ng nh t c a l ch s Giáo H i : 2 H i ng u ti ên vào th i các Giáo Hoàng l u ày Avignon (Pháp) m i tr v La-mã. H i ng th ba h p t i nh à th thánh Eustachio n m 1461 i c Piô II tìm nh ng gi i pháp thích ng v i Phong trào Ph c h ng ang sôi n i Âu châu. Ngày nay trong th i i nguyên t , a ph n La-mã c ng c n có bi n pháp thích ng thánh hóa giáo dân ang b i s ng v t ch t vô th n chi ph i.

B Giáo lu t có tính cách v a quân ch v a dân ch : c Giám m c l à v l p pháp c nh t trong a ph n, nh ng các d án do các ti u ban d th o trình lên, m t y ban Trung ng th o lu n r i chính mình c Giám m c quy t nh.

Trong m t bu i h p báo, c H ng Y Traglia (*H i ó làm Giám m c phó Qu n lý a ph n La-mã*) ã cho bi t : H i ng ã t 6 ti u ban, các ti u ban ã h p m t 124 bu i, c ng t t c là 400 gi ; y ban Trung ng h p m t 41 bu i, c ng t t c là 115 gi .

H ã so n t t c 800 kho n lu t, chia làm 3 sách : quy n nh t nói v các lu t chung ; quy n hai nói v các Giáo s , tu s Nam N , Giáo dân ; quy n ba nói v vi c qu n tr t ài s n c a Giáo H i.

Sau lúc tra c u bàn lu n k càng, 800 kho n lu t trên c s a ch a và s p thành 770 kho n, trong 3 quy n.

Ngày 25 tháng 01 n m 1960, t i n th thánh Gioan Lateranô, c Thánh Cha Gioan XXIII h p khóa nh t c a h i ng a ph n La-mã : ngày 26 và 27 Ngài ti p t c h p khóa 2 và khóa 3.

Trong khóa nh t, sau khi c hành các l nghi th ng l , c Thánh Cha ã gi ng m t bài b ng ti ng Latinh, hai ngày sau Ngài gi ng b ng ti ng Ý. i ý bài gi ng ngày u là linh m c ph i nên thánh vì a v cao c c a h òi bu c. Ngày th hai c Thánh Cha gi ng v i s ng Tông , linh m c ph i tu luy n 3 i u : u óc, qu tim và cái l i : u óc linh m c ph i có chân lý và giáo lý y , ng th i có m t n v n hóa cao ; qu tim linh m c ph i kính m n Thiên Chúa và yêu th ng các linh h n. n ây c Thánh Cha nh n m nh n c trình khi t c n thi t và quý tr ng th nào cho các linh m c ; cái l i c a linh m c "*ph i bi t làm thnh và ph i bi t nói úng n lúc c n, ó là d u ch ng i khôn ngoan và tr n lành*".

Trong khóa 3 c Thánh Cha ã gi ng v v n : Linh m c là ng ch n chiên.

M i ngày, sau lúc c Thánh Cha gi ng thì m t giáo s c m t s các kho n lu t. L áng nghe c xong thì bàn cãi ti p theo, nh ng vì s ng i tham d ông quá (1.000 v), n ên c Thánh Cha d y : m i ng i vì t ý ki n c a mình, trình l i v i y ban Trung ng, các ngh c a h s c chú tr ng th m xét tr c khi công b th c th b n hi n pháp c a H i ng a ph n.

Mặc dù Hi Lạp pháp y có hi u l c i v i a ph n La-mã, nh ng c Thánh Cha mong nó c ng nh h ng n c Giáo H i.

Công ng Vatican II

Ngày 24 tháng 01 n m 1960, t nh t báo Công giáo t i Bologna tên là L'Avenire d'Italia ã ng m t tài li u r t quý giá. ó là b c th n m 1927 c a c Cha RONCALLI, Kinh l c Tông tòa t i B o gia L i, g i cho c H ng Y Nasalli-Rocca, T ng Giám m c thành Bologna, d p i H i Thánh Th toàn qu c t i thành n y :

"Tôi c m th y m t i u thôi thúc tôi, là khiêm t n và s t s ng c u xin c H ng Y làm sao cho trong cu c H i ngh Thánh Th Toàn qu c s p n, li n v i ý c u nguy n truy n giáo, mà th nào c ng c nh c n, ng i ta ph i quan tâm n vì c tông cho các giáo o ãn H i p nh t.

"N u v i m t kinh nghi m ngày nay, tôi có th i gi nói và vi t, tôi r t có th trình bày t t c s quan tr ng c a v n y, v n mà c Thánh Cha c nh c i nh c l i. Không bao lâu n a v n y s ánh ng trí óc và con tim c a giáo dân Ý h n ngày nay ...".

Theo l i c Cha RONCALLI trong bài i u v n d p c c Piô XI th ng hà, thì gi a Ngài và c Piô XI có nh ng ni m tâm s , nh ng ch ng trình ho ch nh, nh ng bí nhi m mà vì hoàn c nh, Ngài ch a có th ti t l ra c.

Ngài ã c u nguy n, ã nuôi ý nguy n y trong tâm h n, ã suy ngh liên h i. Ngày 25 tháng Giêng n m 1959, sau lúc ng tòa đ l tr ng t i n th thánh Phaolô Ngo i thành b m c tu n c u nguy n hi p nh t, c Thánh Cha Gioan XXIII i vào T thánh v i 17 v H ng Y. Giáo dân t n mác ra v , hay ng sau l ng n th bên c nh chi c xe c Thánh Cha hoan hô Ngài khi b c lên xe. T i T thánh, c Thánh Cha cho c vi n ph và các Tu s dòng Benedictô cai qu n n th bái kính, o n tr c m t 17 v H ng Y, Ngài tuyên b :

- H i Công ng chung c Giáo H i :
- H i ng a ph n La-mã
- Tu b Giáo lu t ;
- S p công b b Giáo lu t riêng cho Giáo H i ông ph ng.

M i m t gi tr a, ài phát thanh Vatican loan báo các i u c Thánh Cha v a tuyên b . Lúc y dân chúng La-mã m i bi t t : m i ng i ng ngác nhìn nhau, v a vui m ng v a kinh kh ng. V Giáo Hoàng 78 tu i n y, sau 3 tháng trên ngôi thánh Phêrô ã quy t làm nh ng i u c th l n lao nh t c a l ch s Giáo H i th k 20. Sau lúc tuyên b , c Thánh Cha v n m m c i vui v , v y tay chào và chúc lành cho Giáo dân hoan hô Ngài hai bên ng. Ngài không bi t Ngài v a làm m t công vi c khi n c th gi i rúng ng sao ? Ngài bi t l m ch ! nh ng Ngài không ng c nhiên vì Chúa quan phòng ã cho Ngài nghi n ng m v n n y trên 30 n m nay r i.

Tin Công ng chung v a phát ra, vang âm t kh p th gi i v ng l i. Ta h ãy xem ph n ng c a m i t ng l p, m i khuynh h ng trên th gi i :

c H ng Y Montini ã tuyên b : "**Công ng chung là bi n c quan tr ng nh t c a Giáo H i trong th k 20 n y**".

171 Giáo o ãn phân ly kh i Giáo H i La-mã ã t v hân hoan ón ti p tin Công ng chung s p m , h thu c các giáo o ãn : Chính Th ng, Th ph n, Anh giáo 83 n c.

Chúng ta có thể chia ý kiến hoặc riêng từng Giáo đoàn, hoặc một số từng Giáo đoàn làm hai hàng. Cả hai bên đều tán đồng công việc của các Thánh Cha Gioan XXIII, hàng công nhận chính có mình Ngài uy tín lên kêu gọi Hiệp nhất. Nhưng mặt bên hàng theo nguyên tắc Giáo hội Chính thống thành Constantinople: các Cha Siméon, Bác sĩ Joost de Blank, Tổng Giám mục Thập tự Cap; Mục sư Boegner Tổng Giáo hội Kitô giáo Pháp.

Dù là hai công tán thành, nhưng hàng Công giáo chung sự là bước đầu tiên Hiệp nhất thôi. Sự chia rẽ đã quá lâu, nên cần phải dần dần lâu ngày, ý là ý kiến của các Cha Iakovos, Tổng Giám mục Chính thống Hy Lạp, xem sóc tín Mục sư; các Cha Bashir Tổng Giám mục Chính thống theo nghi thức Syria, xem sóc các tín Mục sư B C M.

Dù nhiên Công giáo chung sự gặp trở ngại khó khăn và trở ngại cho sự Hiệp nhất, đó là lòng tự ái không muốn nhìn mình đã sai lầm; không muốn nhìn các chức mình đã chịu trách nhiệm vì không do Giám mục tôn phong. Mặt khác khó khăn khác là các tín Chính thống sau bước màn sự thay đổi đi có quy định nói thay cho từng Chính thống hoặc Thập tự? Mặt khác khó khăn nữa là phân ra nhiều giáo đoàn quá không liên lạc nhau, đó nguyên nhân Mục sư đã có 300 giáo đoàn Thập tự.

Ngày 17-5-1959 báo *Osservatore Romano* đã công bố tin các Thánh Cha thành lập Ủy ban tin cậy Công giáo chung. Ủy ban là các Ông Y Tardini, Quốc vụ Khanh. Ủy ban Trung ương là các Ông Felici, thủ tục Tòa Thánh Thập tự và Tòa Thánh. Ủy ban Trung ương khi nhận 10 ủy ban, mỗi ủy ban lại có một quy định có trách nhiệm trong mặt Thánh B, thì ông là các Tổng Giám mục, Giám mục hay các Ông thủ tục Thánh b. Nhưng các chuyên môn này sẽ tiếp cận từng công việc của họ. Hàng công giáo hiện tình hình, các biên chuyên và các khó khăn mới vẫn nêu lên khắp thế giới. Trong 12 Thánh B đã có 10 Ủy ban trong 10 Ủy ban; 2 Ủy ban chuyên về việc quản trị và lễ nghi của thánh Phêrô, nên không có tính cách phổ quát và không liên quan Công giáo chung.

Có thể tóm tắt công việc của Ủy ban tin cậy Công giáo chung trong 4 điểm:

- 1-Tiếp xúc với hàng Giáo Phàm khắp thế giới nghe họ bàn cãi và nghị;
- 2-Nhìn các ngành của các Tòa b của Tòa Thánh;
- 3-Nhìn các ngành của các khoa Thnh c, Giáo luật trong các lĩnh vực Công giáo trình lên; vạch chương trình chung theo đó mà thảo luận trong Công giáo chung;
- 4-Nghị thành phần của các Ủy ban sở hữu trong giai đoạn Công giáo chung.

Sau lúc Ủy ban tin cậy thành lập, họ đã bắt tay vào công việc ngay. Việc trước hết là gửi thông cáo cho các Giám mục khắp thế giới, trong đó có sẵn các câu hỏi. Họ nhận lại câu trả lời cùng là ngày 30-4-1960. Ủy ban Trung ương đã tổ chức 9 chuyên môn nhìn các câu trả lời, giúp các ủy ban khảo sát và xếp đặt các phúc trình. Nhưng bản phúc trình quản trị của các Thánh Cha. Trong một số báo *Osservatore Romano*, chúng tôi đã thấy in hình 2 bản phúc trình của các Thánh Cha xem xét và phê bình đó: "đã xem kỹ, có những gì tốt hay và rất hữu ích". Xem đó biết các Thánh Cha rất chú trọng trách nhiệm của họ trong công việc Ủy ban Trung ương.

Kể từ năm 1960, sau lúc nhìn phúc trình của hàng Giáo Phàm của ngành của các lĩnh vực Công giáo khắp thế giới các Thánh Cha tuyên bố chủ đề giai đoạn tin cậy Công giáo chung.

Theo khảo sát của Ủy ban tin cậy và lễ nghi, các Thánh Cha lại tin Ủy ban tin cậy. Ủy ban này tiếp xúc với các Ông Y khi nhận các ủy ban; sau các Ông Y là các Giám mục Kitô giáo trên thế giới, vì đã từng chuyên môn, hoặc đã từng sống trong các trường học

liên can n v n ph i bàn c i. c Thánh Cha c ng ch n vào y ban các nhà Th n h c, Giáo lu t h c danh ti ng kh p th gi i. Ngày c ng ch n m i x m t Giám m c i di n trong y ban đ b. Hi n gi thành ph n các y ban y c ng ch a , vì c Thánh Cha còn ti p t c ch n ng n y, v kia vào các ti u ban.

Vì Công ng chung ang giai o n đ b , nên chúng tôi ch tóm t t công vi c cao c c a c Thánh Cha trên m y trang gi y n y, mong có nh ng sách khác s trình bày rõ ràng lúc Công ng chung hoàn thành.

Đ i ây là m t ít i m chúng ta t m bi t c theo l i c H ng Y Tardini tuyên b v i các nhà báo ngày 30-10-1959:

Tên : Công ng Vatican II

a i m : n th thánh Phêrô.

Th i gi : Có l s khai m c và ngày m ng 8-12 (l c M Vô Nhi m) ch a nh vào n m nào, oán là n m 1962.

Th i h n : Hy v ng s v n, vì ã đ t khoát c tr c nhi u v n , nh s ho t ng c a các y ban.

Ti ng nói : Ch c ch n s dùng Latinh, m c dù không kh i khó kh n, nh ng Latinh là ti ng chung c a Giáo H i, l i rõ ràng, g n gh .

B o tr : t d i s b o tr c a c M .

Tham đ : a)- có quy n bàn nh : 2700 H ng Y, T ng Giám m c, Giám m c Chính t òa, các Tu vi n tr ng bi t h t, các Tu vi n tr ng c a các liên tu vi n : các B trên C các dòng Giáo s không thu c quy n Giám m c, các Giám m c t c hi u.

b)- có quy n t v n : các nhà Th n h c, Giáo lu t h c v.v...

c)- Quan sát viên : Các i di n c a các Giáo oàn Ly khai có th c m i v i t cách quan sát viên.

M c ích : Theo ý c Thánh Cha Công ng chung s p n không thi ên v v n Tín lý. M c ích chính c a Công ng chung l à giúp giáo dân thêm c tin, c i thi n i s ng, thích nghi k lu t c a giáo s và giáo dân v i nhu c u và ph ng pháp c a th i i ta, ng th i kêu m i các giáo oàn ly khai h p nh t, thành m t oàn chiên và m t Ch chiên, ó là i u m i dân t c mong c.

Ngày l c M dâng Chúa Giêsu vào n thánh (2-2-1960) tr c lúc nh n nh ng cây n n quý, mà các i di n ch ng sinh và tu s n dâng, c Thánh Cha ã c m t đ i n v n v n t t : "Các cây n n quý n y s c g i cho các n th danh ti ng kh p th gi i, k êu g i giáo dân c u nguy n cho Công ng chung có k t qu ". Ngày c ng t ra cho h bi t : "Sáng mai nay lúc dâng Thánh l , Cha ã hi n dâng m ng s ng Cha cho Chúa, h u Công ng chung c k t qu ". (N m nay c Thánh Cha Gioan XXIII ã g i m t trong nh ng cây n n quý y dâng kính c M Lavang).

T ng s các H ng Y

N m 1586 c Sixtô V ã ban m t s c ch nh s H ng Y là 70 v . Su t 4 th k , Giáo H i v n theo l i y. N m 1946 c Thánh Cha Piô XII ã b o r ng có th s a ch a S c ch y, nh ng n m 1953, lúc c các H ng Y m i, Ngày c ng không i quá con s 70.

Sáng 17-11-1958, Đức Thánh Cha vào phòng Quốc Vụ Khanh và tuyên bố tới Đức Ông Tardini làm Quốc Vụ Khanh của Ngài (*chức vụ giám mục Tổng Giám Mục Ngoại giao*), ban trả báo chí sang số loan tin y, thì lúc 2 giờ chiều đã phát thanh Vatican báo tin Đức Thánh Cha đã thêm 23 vị Hồng Y! Thực là đáng kinh ngạc, số Hồng Y bây giờ 75 vị, không còn là 70 như trước nữa.

Chúng ta nhận thấy đây là một con người của Giáo Hoàng XXIII. Ngài tinh liêm và hoạt động. Không cần tuyên bố hay ban mệnh qui chế Giáo Hoàng nào. Tổng Hồng Y lên 75, tự nhiên lui thì nhường chỗ cho 70 kia bắt đầu.

Một năm sau, ngày 15-11-1959, Ngài đã thêm 8 vị Hồng Y mới; đến ngày 3-3-1960 Ngài đã thêm 7 vị Hồng Y mới nữa. Ngài cũng tuyên bố là Ngài đã thêm 3 vị nữa mà Ngài chưa ra tên (in petto). Tên những vị này sẽ công bố lúc nào Đức Thánh Cha muốn. Công bố những vị này ngang hàng với những vị đã công bố ngày 3-3-1960. Nhưng Đức Thánh Cha thì ngược lại khi công bố, thì không có luật nào buộc Đức Giáo Hoàng phải lên chức Hồng Y.

Sau ngày 3-3-1960, số Hồng Y lên đến 85 vị, thuộc 28 quốc tịch khác nhau.

Âu châu 60 vị : Ý 33 ; Pháp 8 ; Tây Ban Nha 4 ; Đức 3 ; Bồ Đào Nha 2 ; Anh 2 ; Các nước Áo, Bỉ, Hung, Ái Nhĩ Lan, Ba Lan, Hòa Lan mới nhất.

Bắc Mỹ 8 vị : Hoa Kỳ 6 ; Gia Nã Đại 2.

Nam Mỹ 9 vị : Ba Tây 3 ; Á Căn Đình 2 ; các nước Cuba, Equateur, Mỹ Tây, Uruguay mới nhất.

Phi châu : 1 vị Tân Tây Dương.

Á châu 6 vị : Syrie ; Arménie ; Ấn Độ ; Trung Hoa ; Nhật Bản ; Phi Luật Tân mới nhất.

Úc Châu : 1 vị

Xét theo tuổi, thì hiện giờ tuổi trung bình của các Hồng Y là 69, vì niên trưởng là Đức Hồng Y Dalla Costa (Florence) 87 tuổi; vị trẻ nhất là Đức Hồng Y Doepfner (Bá Linh) 46 tuổi.

Xét theo phẩm, trong 85 vị, có 6 vị thuộc phẩm Giám mục, 68 vị thuộc phẩm linh mục; và 11 vị thuộc phẩm phó tế.

Trong số 85 Hồng Y, có 12 vị do Đức Piô XI bổ nhiệm; 35 vị do Đức Piô XII; Đức Giáo Hoàng XXIII bổ nhiệm 38 vị.

Các Hồng Y thuộc hàng Giáo sĩ triều đình, chỉ có 5 vị thuộc Giáo sĩ dòng.

33 Hồng Y làm việc bên cạnh Giáo sĩ triều đình La-mã, các vị khác đều ở ngoài.

Tại sao Đức Thánh Cha đã thêm nhiều Hồng Y như thế?

Theo thì nghĩ chúng tôi, Đức Thánh Cha muốn cho Hội Hồng Y tăng trưởng cho tới các dân tộc, ứng theo tính cách phổ quát của Giáo Hội. Ngài muốn thêm số Hồng Y làm việc tại Tòa Giáo sĩ triều đình, giám mục công việc cho các vị linh tu sĩ, mấy lâu nay phải gánh chịu công việc, mà không trách nhiệm nên 2, 3 Thánh bệ mới. Đức Thánh Cha cũng muốn thêm số Hồng Y không thuộc chức Ý tại Giáo sĩ triều đình, hiện giờ tại đây 1 vị Á Căn Đình, 1 vị Mỹ, 1 vị Đức, 2 vị Pháp và 1 vị Arménia.

Với 33 Hồng Y hiện tại tại La-mã, Đức Thánh Cha mong công việc của các vị ban đầu Công việc chung sẽ kết quả mãn nguyện và nhanh chóng hơn, vì do những chuyên môn và giàu kinh nghiệm phải trách.

Các vị Hồng Y của Giáo triều đã chuyên môn về gì? Đã hay rõ một lúc của Thánh Cha tôn lên là vậy, các Hồng Y phải là những người thông minh, thánh thiện, xuất sắc trong hàng Giáo phẩm. Những mục tiêu cách thức, ta hãy xem vào các vị Giáo triều: các Hồng Y Tisserant, Morano, Bea là những nhà bác học. Những vị sau đây là những nhân vật lão luyện trong các vị giáo lý, Giáo luật, vì họ đã thâm niên làm những việc quản trị trong các Thánh bộ, như các Roberti, thủ ký Thánh bộ Công giáo từ năm 1946, các Bracci, thủ ký Thánh bộ Bí tích từ năm 1935; các Tardini đã làm việc Văn phòng Quốc vụ khanh mãi từ năm 1929; các Confalonieri, thủ ký Thánh bộ Hộ tịch và Chứng vụ từ năm 1946, Ngài cũng đã làm bí thư cho các Piô XI suốt mười năm; các A. Cicognani làm việc Công vụ từ năm 1910-1914, Thánh bộ Giáo Hội công giáo từ 1923-1928, Khâm sứ Tòa thánh Hoa Kỳ từ 1933-1958. Những vị khác từng sống trong những ngoại giao là các Chiarlo đã Pérou, Balan, Bolivie, Costarica, Ba Tây; các Cento đã Venezuela, Pérou, B, Bào Nha; các Fietta đã Haiti, Domingo, Ác Rinh và Ý... đây chỉ là một tí tí thôi.

Các vị Hồng Y là những vị lão thành mà còn sáng suốt khế thừa, đã dày công nghiên cứu ở Tòa thánh. Các Ngài sẵn sàng theo sự hướng dẫn, lòng yêu mến các dân tộc các Ngài đã quen. Các Ngài sẵn lòng vì các dân tộc cũng như của Giáo phẩm, giáo sư và giáo dân các nước nghiên cứu sâu những kinh nghiệm thì nghiệm, mà lúc làm việc ở Tòa Thánh các Ngài đã làm. Các Hồng Y này là những vị Công vụ sáng suốt của các Thánh Cha, những vị là tiếng nói của nhân dân tộc xa xôi mà giáo triều.

XI

M t ngày

c a c Thánh Cha Gioan XXIII

c Thánh Cha Benedictô XV hay b o c Ông Angeli, bí th c a Ngài : " c Ông hãy c báo tôi nghe b a nay c Thánh Cha s c kh e th nào và ho t ng ra sao". Ngài nói th vì các báo n ng b a t nhi u truy n th t thi t v Ngài, mi n là báo bán ch y.

Sáu gi sáng, công tr ng thánh Phêrô v ng bóng ng i và l ng l . T ng nghìn phòng c a lâu ài Vatican còn chìm trong bóng t i. Các c a u khóa, các v n phòng v ng l nh. T công tr ng nhìn lên góc l u t ng th ba, m t ng n ã b t sáng cho ta th y bóng ng i qua l i nhanh chóng : 3 n tu và m t linh m c ti n lên m t nhà nguy n nh . c Thánh Cha s p làm l ó!

Ngài ã d y t sáng s m gi úng cái th i bi u mà André Froissard trong quy n Les Greniers du Vatican ã g i là "*Th i kh c bi u c a m t tù nhân tôn giáo*".

c kinh nguy n ng m xong, Ngài dâng l , không hát, không àn, m t l nh l c a hàng v n linh m c khác trên kh p th gi i ang dâng trong ngày y. Ngài c ng c m y câu kinh latin y. Ngài cúi mình nh n s y u hèn t i l i, m c dù Ngài là ng cao c nh t tr n gian : "*Tôi ã ph m t i ... l i t i tôi ... l i t i tôi m i àng*". c Thánh Cha nói lên tr c s hi n đi n c a 3 n tu và m t linh m c tr tu i.

Ngài ch p tay, cúi u, khiêm t n c u nguy n, nh m t linh m c ch n r ng núi xa x m. ngài c u cho ai ? - Cho 500 tri u con cái, cho c nhân lo i ...

Cám n xong, ng i giúp vi c Guido Gusso b ng bát càfê s a các n tu v a pha cho Ngài dùng.

Báo chí ã s p s n trên bàn, t 35 n m nay, Ngài ã thi n ngh bóc báo và xem báo r t nhanh. Ngài l u ý n c t có g ch b ng bút chì màu ; th ng có nhi u c t nh th . ó là t t c các v n : Kinh t , xã h i, chính tr , tôn giáo có nh ng m i liên quan m t thi t và quan tr ng. i v i Giáo H i và i v i Ngài cái gì c ng quan tr ng.

Tám gi i m tâm, ngài vào thang máy xu ng V n phòng t ng th hai b t tay vào vi c. H ng ngày, lúc 9 gi sáng, c H ng Y Qu c v khanh Domenico Tardini, theo chi c thang máy c bi t b c vào th vi n c Thánh Cha. Ti p theo Ngài, các c H ng Y T ng tr ng các Thánh B , các ng ph trách các Giáo v tông -phòng, các Tòa án, các Giám m c ph ng xa v giáo y t, b trên các dòng, S th n các n c, các phái oàn c a m t gi i, m t qu c gia, m t t ch c v n hóa, chính tr hay qu c t ...

Ngài ân c n ón ti p m i ng i, nghe phúc trình m i v n và luôn luôn m m c i, khích l , i an.

Sau lúc các Giáo Hoàng, ngài ta trừ nhĩng quang s c hành ngày 9-11-1958. Nhĩng c Thánh Cha mu n làm vào ngày 4, ngh a là s m h n 5 h m. V Giám l trnh cho Ngài hay, s s p t không k p, c Thánh Cha m m c i và b o: "Tôi bi t c Ông gi i l m : c Ông s li u k p". N c i và l i ban khen c a c Thánh Cha là m t m nh l nh khi n ng i ta vui v , h ng hái th ng h t m i tr l c. Tr c ây ng i ta thu tr ng: m t v c s Ai c p vào trnh y nhi m th , Ông c m t bài di n v n r t dài, c Thánh Cha li n b o: "Thôi chúng ta gi m cái m t cho nhau, ngài kh i c, tôi kh i nghe, hãy dành vi c y cho V n phòng Qu c v khanh, bây gi chúng ta nói chuy n thân m t..."

Hai m u chuy n trên ây nói cho chúng ta bi t c Thánh Cha Gioan XXIII là v Giáo Hoàng luôn luôn t i c i: "È il Papa che sorride". V i câu nói "Io sono sicuro che lei fara benissimo" (Tôi ch c Ngài s làm r t t). Ng i ng tr c m t Ngài c m th y công vi c khó kh n và c m go m y i n a c ng gánh vác và l t th ng cách d dàng.

N u là ngày th ba hay Ch nh t, c Thánh Cha ban tri u y t chung c ho giáo dân vào l i 12 gi . Các ngày khác ban tr a lúc ng h t trên tháp n th thánh Phêrô i m 12 gi c Thánh Cha m c a phòng, c kinh nh t m t và ban phức lành cho giáo dân t u tr c công tr ng thánh Phêrô.

B a c m tr a c a Ngài r t thanh m không khác gì lúc còn gi ch c Th ng ph Giáo ch Venice : Th t ho c cá, rau, cháo, trái cây, ph ò-mát v i chút r u chát tr ng. B a tr a xong, n u m t, Ngài ngh m t lúc. N u kh e, Ngài làm vi c t i th vi n. Ban chi u tuy th ng ít có tri u y t, nh ng Ngài c ng ti p các H ng Y và Giám m c. Ngoài các h s s p trên bàn, còn có h s v v n Công ng chung ang ti n hành, h s v công vi c c a Thánh B mà ngày mai v H ng Y T ng tr ng hay th ký s vào y t ki n Ngài, theo phiên ã n nh rõ ràng trong m t cu n l ch riêng c a Tòa Thánh.

Có l n Ngài ghi chú nh ng i u c n thi t, có l n Ngài ng d y c m i n tho i gi và d n tr c, ngày mai trong bu i tri u y t Ngài mu n trnh bày rõ h n v v n nào thu c th m quy n c a quý Thánh b ... Vào l i 4 gi chi u, n u Ngài không mu n i d o trong v n Vatican thì Ngài vào th vi n c các sách r t giá tr mà c Thánh Cha Piô XII ã l i. Ngài c sách, luy n và h c thêm sinh ng , Ngài d n các di n v n s c ngày mai. Trong các di n v n, Ngài th ng c p n m i v n : V i 7.000 l c s Th v n h i La-mã, Ngài thuy t trnh v v n th thao; v i l tri u r i ng i d H i ngh Thánh Th Qu c t Munich, Ngài ã nh n m nh n lòng yêu th ng c a Chúa Giêsu Thánh Th v i Hòa bình nhân lo i; v i m t nhóm h c sinh Phi châu Ngài nói v t ng lai c a h là Th l nh c a các n c Phi châu ...

Là v Giáo Hoàng t i c i, c Thánh Cha mu n i sâu vào v n ngay.

Sau c m t i, c Thánh Cha nghe vô tuy n i n ho c xem vô tuy n truy n h ình. Th nh tho ng Ngài xem chi u bóng : V a r i Ngài ã d y so n riêng m t phòng g n v n phòng Ngài s p các d ng c máy móc, phim nh. V i có nhi u cu n phim Ngài mu n ích thân xem phê bình, hi u tình hình tâm lý và luân lý c a xã h i ngày nay nh th nào.

Tr c lúc vào gi ng, sau chín gi r i, ngài vào nhà nguy n l n h t Mân côi chung v i các ng i giúp vi c. Tuy vào gi ng s m, nh ng th nh tho ng Ngài th c d y làm vi c vài gi r i i ngh l i cho n sáng.

Mu n bi t m t ngày c a c Thánh Cha Gioan XXIII nh th nào, chúng ta hãy xem cu n phim c a i n nh gia ã c phép vào quay trong Vatican. Theo phim ó, chúng ta s th y t ng t n i s ng c a c Gioan XXIII t sáng n t i.

M y th chuyên môn thu t l i : " c Thánh Cha làm l i các c ch th ng nh t cho chúng tôi quay ; ã n giai o n cu i cùng, chúng tôi lính-quýnh không bi t ch m d t nh th nào, thì c Thánh Cha vào phòng, so n cái gi ng s t c k và x u xí c a Ngài, r i th ng

th ng tí n n c a s nhìn xu ng công tr ng thánh Phêrô ang chìm trong bóng t i và v ng l ng, ch nghe tí ng hai vòl n c phun ... V m t Ngài tr m ngâm, và uy nghi, t à vào c a, c Thánh Cha nhìn ra vòm tr i en t i ; a tay ban phúc lành cho La-mã và toàn th gi i, r i óng c a t t ền. Chúng tôi ã quay t t c và t ng không có cách nào k t thúc cu n phim m t cách m thu t h n".

Cái c ch nhìn êm t i và ban phúc lành không ph i ây m i là l n u tiên, nh ng nó ã di n ra bao l n trong âm th m l ng l . Ngài nh n bao tri u giáo dân, Ngài th y c nhân lo i tr c m t. Tuy Ngài luôn luôn l c quan, nh ng n c i liên ti p n trên môi, nh ng nh ng m i s u kh lo l ng ã ào nh ng n p sâu trên khuôn m t hi n h u c a Ngài.

Ngài tin ch c s chi n th ng vì Ngài không ho t ng m t cách cô l p, ã có Chúa Thánh Linh làm vi c trong Ngài, d n d t, soi sáng, khi n Ngài làm nh ng vi c v i nh t trong Giáo H i.

Chúa ã g i Ngài t thu u th và điều d t các ch ng ng Ngài i :

-Bergamo o c g ng m u, ng i dân ch t phác hi n lành.

-La-mã kinh thành muôn thu , n i tàng tích các chân lý ngàn i c a Giáo H i, ã em l i cho Ngài nh ng ki n th c m i m và sâu xa.

-Nh ng n m tòng quân : Ngài ã an i, s n sóc binh s xông pha trên các chi n tr ng ngùn ng t khối l a ch t ch a máu x ng. Chính trong th i tao lo n y, nh các ki n th c sâu r ng ã lãnh h i c lúc La-mã mà Ngài ã tr nên m t quân nhân anh d ng, xu t s c trong m i lãnh v c. Ngài ã em h t tài n ng s n có ph ng s t qu c, em an ninh và tr t t cho x s , cho quê h ng thân yêu c a Ngài.

-Bên c nh v Th l nh Radini Tedeschi, Ngài ã h p th m t c n b n v chính tr , ngo i giao và nhi m v m t Giám m c.

-Kính nghi m khi Thánh B Truy n giáo ã làm cho Ngài tr nên "Tông dân ngo i".

Các tài ba l i l c c a Ngài tí p di n xu t hi n m u ích cho các linh h n lúc B o, Th Nhi K , Hy l p, Balê, Venice. T t c các y u t y ã hun úc nên con ng i ngày nay làm r ng danh Giáo H i và khi n c th gi i khâm ph c.

Lúc Ngài m i lên ngôi, nhi u báo chí ã d lu n cho c Giáo Hoàng Gioan XXIII m t Giáo Hoàng giao th i : Ngài là cái g ch n i gi a hai i Giáo Hoàng lâu dài h n và làm vi c nhi u h n. c Thánh Cha Gioan XXIII ã c báo Ý và nghe các d lu n y.

M t hôm Ngài v a m m c i v a nói : "Ng i ta b o Cha là m t Giáo Hoàng giao th i, có l th , nh ng bi t âu cái bu i giao th i y l i kéo dài".

Ngài là m t Giáo Hoàng giao th i hay i Giáo Hoàng ? L ch s ã b o, ang b o và s b o cho ta bi t. Ta tin Ngài là Phêrô, là v i di n Chúa C u Th tr n gian và âu có Phêrô, ó có Giáo H i.

Nhân d p bát tu n c Thánh Cha Gioan XXIII, toàn th giáo dân Vi t Nam dâng lên Ngài t t c t m lòng hi u th o và nguy n xin Chúa gìn gi Ngài s ng lâu h nh phúc.

" Oremus Pro Pontifice Nostro Joanne !"

H t

Các Sách Tham khảo

- Acta Apostolicae Sedis, (1925-1960)
- Anuario Pontificio 1925, 1934, 1935, 1944, 1953, 1958, 1960.
- Documentations Catholiques
- Herder Korrespondenz, Orbis Catholicus (1947 - 1958)
- Fides, Agenzia Internazionale (1929-1958)
- L'Osservatore Romano (1903-1960)
- Informations Catholiques internationales.
- *Pope John XXIII an authoritative biography* by Zsolt, Rev. James I Tucek, James C. O'Neill.
- Gioavanni XXIII Leone Algisi
- *Jean XXIII Sa vie, sa personnalité* Angré Lazzarini
- *La Papauté anecdotique* - Meyer
- *Un siècle sous la tiare* - Charles Ledré
- *Pie X* - René Bazin
- *Pie XII* - Walther
- *Les Greniers du Vatican* - André Frossard
- *Histoire du Vatican* - Pichon
- Pastor et Nauta
- Das Fenster Zur Welt
- Pius XII, Ein Leben für Gerechtigkeit und Frieden - Paul Dahm.
- L'attività della Santa Sede (1950-1959)
- *The story of Pope John XXIII* by Joseph A. Breig.

Báo Chí

- La Croix
- La Figaro
- Le Monde - Paris Match.
- Il Polopo
- L'Epoca, Orizzonti, Il Quotidiano.
- Il Messagero
- Il Giornale d'Italia
- Il Tempo
- The Universe
- The Catholic digest.-
- Ecclesia (Città del Vaticano).

M c L c

I- Theo tiếng Chúa Giê.

Cùng các ngài.
Chúng tôi khó nghèo mà hạnh phúc.
ở đây Sotto il Monte.
ở đây làng xa.
Vào chúng tôi.
Thần phong linh mới.
Bergamo Kitô Công giáo.

II- Bên cạnh một vị Thánh Linh

những ngài các Ngài Y Baronio
Lời phong chức các Cha Radini Tedeschi.
Thần ký các ngài Giám mục ngài ngài.
Những bài học thì thì thì.
các Cha Radini Tedeschi thì thì.

III- Hoạt động và thành công.

Một tác phẩm lịch sử giá trị.
Trung tâm quân y và Tuyên úy Trung úy.
Cha linh giám ở đây chúng tôi Bergamo.
Câu lạc bộ sinh viên.
Bức vào nhà thờ Kitô : Thánh bổ Trợ ngài ngài.
Triển lãm truyện ngài ngài Kitô La-mã 1925.

IV- Kinh lý Tông Tòa Kitô Khâm nhiệm Tòa Thánh Kitô B o gia l i.

các Piô XI tìm kiếm một vị Kinh lý Tông Tòa cho tình hình chính trị Kitô B o gia l i.
Tình hình Tôn giáo.
Những ngài ngài Kinh lý ngài ngài ngài.
các Cha RONCALLI ngài ngài ngài Kitô Khâm nhiệm Tông Tòa Thánh.
Một bài giảng ngài ngài ngài ngài ngài ngài ngài.

V- 10 năm trên đất Thánh Kitô và Hy Lạp

Lịch sử và tình hình chính trị Kitô .
Lịch sử và tình hình Tôn giáo.
Một bí mật..
Thần thì thì thì 2.
Hoạt động Hy Lạp : tình hình chính trị .
Chiến tranh kinh khủng.
Tôn giáo bác ái : ngài ngài Kitô Giáo chính thì ngài ngài Damaskios.
Vấn đề duy nhất các ngài ngài ngài.

VI- Sự kiện Tòa Thánh Kitô Pháp.

M t b c i n t n.
Nh ng khó kh n c a b c u.
Vi ng các a ph n.
V n linh m c th thuy n.
Quan sát viên c a Tòa Thánh bên c nh UNESCO.

VII- Th ng ph Giáo ch Venise.

L i tiên tri c a c Piô X.
M t ngày c a c H ng Y RONCALLI.
M t Giám m c xây d ng.
ng ch n chiên lành.

VIII- Lên ngôi Giáo Hoàng.

Tòa Thánh tr ng ngôi.
Các H ng Y kh p th gi i t u v La-mã.
Ai s làm Giáo Hoàng.
Vào M t-tuy n-vi n.
C th gi i ch i.
Habemus Papam : Chúng ta có Giáo Hoàng r i !
Ph n ng c a th gi i.
L ng quang.
Nh ng bu i tri u y t.

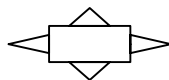
IX- Cha c ng là ng i nh chúng con.

H i n lành và khiêm nh ng trong lòng.
R t b o th mà r t tân t n.
M t Giáo Hoàng bình dân.
M t tâm h n qua các b c th .

X- Tôi là Cha và là ng ch n chiên.

Th y d y muôn dân.
Thông i p "Lên ngôi Thánh Phêrô".
Thông i p "Bu i u i linh m c c a Ta".
Thông i p "M t k ni m t t p".
Thông i p "Th l nh các chúa chiên".
H i ng a ph n La-mã.
Công ng Vatican II.
T ng s H ng Y

XI- M t ngày c a c Thánh Cha Gioan XXIII.

Vài nét chính m phá v

c Tân H ng Y *Phanxicô Xavie Nguy n V n Thu n*

Sinh t i Ph Cam, Hu ngày 17 tháng 4 n m 1928; ngài theo h c t i ti u ch ng vi n An Ninh, Qu ng Tr và i ch ng vi n Kim Long, Hu .

Ngày 11 tháng 6 n m 1953, ngài th p hong linh m c và c b nhi m làm cha phó x t i h o Phanxicô.

N m 1956 ngài c c i h c giáo lu t t i Roma. Trong th i gian h c t i ngo i qu c n y, ngài có d p t i p xúc, sinh ho t v i các phong trào o Bình c M , H ng o, Cursillos, Focalare. Các phong trào n y nh hu ng n ng l i ho t ng c a ngài sau n y : m t ng l i v a siêu nhiên v a nhân b n.

N m 1959, ngài u b ng t i n s giáo lu t và tr v d y t i ti u ch ng vi n Hu (lúc b y gi t t i i ch ng vi n Kim Long). M t n m sau ngài c c làm b trên ti u ch ng vi n. Trong th i gian ng n, ngài kh i công xây c t c s m i và thành l p ti u ch ng vi n Hoan Thi n ngay thành ph Hu , c nh tr ng Thiên H u. Không lâu sau, ngài v a là b trên ti u ch ng vi n Hoan Thi n v a m nh n ch c v t ng i dĩ n t ng giáo ph n Hu .

Ngày 24 tháng 6 n m 1967, ngài c t n phong giám m c Nha-Trang. Kh u hi u c a ngài l y l i tên c a Hi n Ch (*Gaudium et Spes*) **Vui M ng và Hy V ng** c a Công ng Vaticanô, di n t h t s c trung th c n p s ng và ng l i m c v c a ngài. Su t th i gian làm m c t giáo ph n Nha-Trang , ngài còn c trao các ch c v :

- Ch t ch UB truy n thông xã h i H GMVN (1967-1975)
- Ch t ch UB phát tri n H GMVN (1967-1975)
- C v n UB giáo hoàng v giáo dân (1971-1978)

Ngày 23 tháng 4 n m 1975, ngài c b nhi m làm t ng giám m c hi u tòa Vadesi, t ng giám m c phó t ng giáo ph n Sài-Gòn v i quy n k v .

Ngày 15 tháng 8 năm 1975, UB Quân quản TP Sài-Gòn bắt giam ngài theo lệnh của chính quyền trung ương. Ngài bị giam giữ nhicu n i khác nhau, cho n ngày 23 tháng 11 năm 1988, ngh a là h n 13 n m tù ày, ngài c th t do. Trong th i gian b giam gi , có lúc ngài c n i r ng m t chút nh Cây Vong (Nha Trang), Giang Xá (Hà N i), nh v y ngài ã có th vi t lên m t s kinh nghi m s ng c tin, m c v , tu c c a ngài qua ba t p sách :

- **ng hy v ng (1975)**
- **ng hy v ng đ i ánh sáng L i Chúa và Công ng Vaticanô II (1979)**
- **Nh ng ng i l hành trên ng Hy V ng (1980)**

Tuy c th t do trên gi y t , nh ng ngài còn b qu n ch và không c thi hành ch c v giám m c c a mình. N m 1989, ngài c phép qua Roma ch a b nh và c m i làm thành viên UB qu c t v Di trú và Di dân.

Ngày 09 tháng 04 năm 1994 , Tòa Thánh b nh i m ngài làm Phó ch t ch H i ng giáo hoàng Công Lý và Hòa Bình.

Và ngày 24 tháng 6 năm 1998, ngài c b nh i m là ch t ch H i ng GH Công lý Hòa bình.

Trong nh ng ngày tháng ra kh i tù, tr c và sau khi nh n các ch c v trong Giáo Tri u Roma, TGM Nguy n V n Thu n ã liên t c (h u nh h ng tu n) i n các c ng oàn các n c, các i h c, các c quan qu c t c ng nh các c ng oàn c s ng giúp t nh tâm, ào t o và ôi lúc xây d ng tân c ng oàn. Trong th i gian n y ngài nh n nhi u b ng c p danh d c a các i h c, các huy ch ng qu c gia và qu c t v c s úy và ch ng nhân nhân quy n và hòa bình.

Tuy công vi c b b n, ngài ã cho xu t b n m t s sách không nh ng b ng Vi t ng mà c chuy n ra nhi u th i ng khác nhau trên th gi i, nh :

- **N m chi c bánh và hai con cá**
- **C u nguy n**
- **Hãy trao t ng tu i tr n c i**
- **Ni m vui s ng o**
- **S i p c M La-Vang**
- **Ch ng nhân hy v ng**

Ngày 20 tháng 8 năm 1998, t i Hoa Th nh n nhân d p k ni m 200 n m c M hi n ra t i La-Vang , ngài tuyên b sáng l p C ng oàn c M La-Vang.

c bi t, vào mùa xuân n m thánh 2000, ngài c c Thánh Cha Gioan Phaolô II ch nh gi ng phòng Mùa Chay Thánh cho giáo tri u Roma.

Và ngày 21 tháng 02 năm 2001, ngài c Tòa Thánh phong t c v h ng y.

